

"CROWE MNE" d.o.o.
Broj 086/24
Podgorica, 19.04. 2024-god.

HIPOTEKARNA BANKA A.D. PODGORICA

**Finansijski iskazi za 2023. godinu i
Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 5
FINANSIJSKI ISKAZI	
Bilans uspjeha	6
Iskaz o ukupnom ostalom rezultatu	7
Bilans stanja	8
Iskaz o promjenama na kapitalu	9
Iskaz o novčanim tokovima	10
Napomene uz finansijske iskaze	11 - 103
IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA	1 - 31

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**Akcionarima Hipotekarne banke AD Podgorica****Mišljenje**

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Hipotekarna banka AD Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine, bilans uspjeha, iskaz o ukupnom ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjivanja (u daljem tekstu: „finansijski iskazi“).

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembar 2023. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnove za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije (ISA) primjenjivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odeljku izvještaja koji je naslovljen *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza*. Nezavisni smo od Banke u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih iskaza tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih iskaza kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
<i>Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke</i>	
Na dan 31. decembra 2023. godine, bruto vrijednost datih kredita i potraživanja od klijenata iznosila je EUR 266.107 hiljada (31. decembra 2022.:EUR 252.474 hiljade), dok je ukupan iznos ispravke vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata iznosio EUR 17.696 hiljada na dan 31. decembra 2023. godine (31. decembra 2022.: EUR 15.662 hiljade).	Na osnovu naše procjene rizika i poznavanja industrije, ispitali smo troškove obezvrjeđenja datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke, i procijenili primjenjenu metodologiju, kao i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizorskog pitanja.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
<p><i>Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke</i></p> <p>Odmjeravanje troškova umanjenja vrijednosti datih kredita i potraživanja i rezervisanja za vanbilansne stavke smatra se ključnim revizorskim pitanjem, s obzirom da određivanje iznosa rezervacija za umanjenje vrijednosti zahtjeva značajnu procjenu od strane rukovodstva koja se odnosi na određivanje trenutka priznavanja umanjenja vrijednosti kao i iznosa umanjenja vrijednosti.</p> <p>Najznačajnija rasudjivanja se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pretpostavke koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove klijenta; • Pravovremena identifikacija izloženosti sa značajnim povećanjem izloženosti kreditnom riziku i kreditnom obezvređenju; • Vrednovanje kolaterala i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procijenjene izloženosti po kreditima; <p>Rukovodstvo je objelodanilo dodatne informacije o troškovima umanjenja vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke u napomenama 3.8.8, 5.2, 7, 17.2 i 23 uz finansijske iskaze.</p>	<p>Naše testiranje je obuhvatilo sljedeće elemente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procjena ključnih kontrola nad pretpostavkama koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove klijenta; • detaljno testiranje obračuna parametara rizika, na bazi zvanične metodologije banke koja je predmet ocjene usaglašenosti sa računovodstvenim zahtjevima. Navedeno testiranje podrazumeva i ocjenu pretpostavki modela; • procjena ključnih kontrola i testiranje njihove efikasnosti nad pravovremenom identifikacijom izloženosti sa značajnim povećanjem kreditnog rizika i blagovremenom identifikacijom izloženosti umanjenih vrijednosti kredita; • prikupljanje i detaljno testiranje dokaza na uzorku koji podržavaju odgovarajuće određivanje pretpostavki za troškove obezvređenja kredita i rezervisanja za garancije, uključujući vrednovanje kolaterala i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procijenjene izloženosti umanjene vrijednosti kredita; • procjena ključnih kretanja portfolija visokog rizika iz prethodnog perioda u odnosu na industrijske standarde i istorijske podatke; • procjena adekvatnosti različitih identifikovanih odluka Rukovodstva koji se tiču pretpostavki vezanih za obračun očekivanih kreditnih gubitaka za individualno procjenjivane kredite, kao i odluka o pristupu procjene očekivanih kreditnih gubitaka za kolektivno procjenjivane kredite, kao i evaluacija primjenjenih metodologija korišćenjem našeg znanja i iskustva u industriji; • procjenu tačnosti i potpunosti objelodanjivanja u finansijskim izvještajima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Ostale informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta Banke

Ostale informacije se odnose na informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta, ali ne uključuje finansijske izvještaje i izvještaj revizora o njima. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu ostalih informacija u skladu sa propisima Crne Gore. Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije. U vezi sa revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i time razmotrimo da li su ostale informacije usklađene u svim materijalno značajnim aspektima sa finansijskim izvještajima, sa našim saznanjima stečenim u toku revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešnim. Pored toga, izvršili smo procjenu da li su ostale informacije pripremljene, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, posebno da li su ostale informacije u formalnom smislu u skladu sa zahtjevima i postupcima za pripremu ostalih informacija Zakona o računovodstvu Crne Gore u kontekstu materijalnosti, odnosno da li bi neko nepoštovanje ovih zahtjeva moglo uticati na prosuđivanja donijeta na osnovu ovih ostalih informacija.

Na osnovu sprovedenih procedura, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti da ih ocijenimo, izvještavamo da:

1. ostale informacije koje opisuju činjenice koje su takođe prikazane u finansijskim izvještajima su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa finansijskim izvještajima; i
2. ostale informacije su pripremljene u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu Crne Gore.

Pored toga, naša odgovornost je da, na osnovu saznanja i razumijevanja Banke stečenih u reviziji, izvijestimo da li ostale informacije sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Na osnovu postupaka koje smo izvršili u vezi sa dobijenim ostalim informacijama, nijesmo utvrdili materijalno značajne pogrešne iskaze.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed prevare ili greške.

Prilikom sastavljanja finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, ukoliko je potrebno, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnovne, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim navedene. Lica odgovorna za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza (nastavak)

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje.

Uvjerenje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usljed prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Takođe:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usljed prevare ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevare je veći nego za pogrešne iskaze nastale usljed greške, zato što prevara može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke.
- Vršimo ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezano objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa licima ovlašćenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije. Takođe, obezbeđujemo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koja se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i gdje je to primjenjivo, odgovarajuće mjere zaštite.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza (nastavak)

Od pitanja saopštenih licima ovlašćenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih iskaza tekućeg perioda i shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Đorđe Dimić.

Crowe MNE d.o.o. Podgorica

19. april 2024. godine

Đorđe Dimić, Ovlašćeni revizor

Pero Đuričković, Ovlašćeni revizor

Anastasija Boljević, Ovlašćeni revizor

Vladimir Kavarić, Ovlašćeno lice

BILANS USPJEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine

(u hiljadama EUR)

	<u>Napomene</u>	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Prihodi od kamata	3.1, 6	24.383	18.390
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane		903	732
Rashodi od kamata	3.1, 6	<u>(2.169)</u>	<u>(2.529)</u>
NETO PRIHODI OD KAMATA		23.117	16.593
Prihodi od naknada i provizija	3.1, 9	28.998	23.101
Rashodi naknada i provizija	3.1, 9	<u>(17.334)</u>	<u>(13.493)</u>
NETO PRIHODI OD NAKNADA		11.664	9.608
Neto dobitak / gubitak usled prestanka priznavanja finansijske instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		(41)	3
Neto dobitak/gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja		901	(59)
Neto dobici od kursnih razlika		1.244	1.193
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine		273	(5)
Ostali prihodi	14	135	314
Troškovi zaposlenih	10	(7.040)	(7.255)
Troškovi amortizacije	12	(2.572)	(2.514)
Opšti i administrativni troškovi	11	(9.310)	(7.920)
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspjeha	3.8, 7	(3.561)	(2.709)
Troškovi rezervisanja	3.8, 8	(148)	13
Ostali rashodi	13	(129)	(71)
OPERATIVNI PROFIT		14.533	7.191
Porez na dobit	3.6, 15	<u>(2.276)</u>	<u>(1.149)</u>
NETO PROFIT		12.257	6.042
Zarada po akciji	31	1,20	0,59

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 01. marta 2024. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica:

 Esad Zaimović
 Predsjednik Upravnog odbora

 Jelena Vuletić
 Članica Upravnog odbora

 Nataša Lakić
 Članica Upravnog odbora

 Ana Golubović
 Članica Upravnog odbora

 Nikola Spadijer
 Član Upravnog odbora

IZVJEŠTAJ O UKUPNOM OSTALOM REZULTATU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine

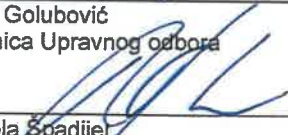
(u hiljadama EUR)

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Neto profit	<u>12.257</u>	<u>6.042</u>
Ukupni ostali rezultat		
Efekte promjene vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	492	1.253
Porez na prihod po osnovu stavki ukupnog ostalog rezultata	<u>(53)</u>	<u>(205)</u>
Ukupan ostali rezultat za tekuću godinu	<u>439</u>	<u>1.048</u>
UKUPAN OSTALI REZULTAT	<u>12.696</u>	<u>7.090</u>

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 01. marta 2024. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica:

 _____
 Esad Zaimović
 Predsjednik Upravnog odbora

 _____
 Jelena Vuletić
 Članica Upravnog odbora

 _____
 Nataša Lakić
 Članica Upravnog odbora

 _____
 Ana Golubović
 Članica Upravnog odbora

 _____
 Nikola Spadijer
 Član Upravnog odbora

HIPOTEKARNA BANKA A.D., PODGORICA

BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2023. godine
 (u hiljadama EUR)

	Napomene	31.12.2023.	31.12.2022.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.7, 16	224.223	328.197
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		674.299	473.391
Kreditni i potraživanja od banaka	3.8, 17.1	77.265	34.019
Kreditni i potraživanja od klijenata	3.8, 17.2	248.411	236.812
Hartije od vrijednosti	17.3	345.861	200.539
Ostala finansijska sredstva		2.762	2.021
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		6.368	5.875
Hartije od vrijednosti	18.1	6.368	5.875
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja		-	-
Hartije od vrijednosti		-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.10, 19	9.129	8.750
Nematerijalna sredstva	20	2.306	2.056
Odložena poreska sredstva	15c	43	110
Ostala sredstva	21	5.037	4.460
UKUPNA SREDSTVA		921.405	822.839
OBAVEZE			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		803.438	719.833
Depoziti banaka i centralnih banaka	22.1	2.415	2.461
Depoziti klijenata	22.2	788.852	701.434
Kreditni klijenata koji nijesu banke	22.3	11.928	15.764
Ostale finansijske obaveze		243	174
Rezerve	23	924	1.068
Tekuće poreske obaveze		2.233	1.178
Odložene poreske obaveze	15c	15	-
Ostale obaveze	24	26.381	20.961
Subordinisani dug	26	13.261	17.348
UKUPNE OBAVEZE		846.252	760.388
KAPITAL			
Akcijski kapital	25	52.362	52.362
Emisiona premija		-	-
Neraspoređena dobit		10.383	4.341
Dobit/gubitak tekuće godine		12.257	6.042
Ostale rezerve		151	(294)
UKUPAN KAPITAL		75.153	62.451
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		921.405	822.839
VANBILANSNA EVIDENCIJA	28	957.066	933.278

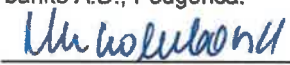
Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 01. marta 2024. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica:

 _____
 Esad Zaimović
 Predsjednik Upravnog odbora

 _____
 Jelena Vuletić
 Članica Upravnog odbora

 _____
 Nataša Lakić
 Članica Upravnog odbora

 _____
 Ana Golubović
 Članica Upravnog odbora

 _____
 Nikola Spadijer
 Član Upravnog odbora

HIPOTEKARNA BANKA A.D., PODGORICA

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine

(u hiljadama EUR)	Akcijski kapital	Emisiona premija	Dobit tekuće godine	Ostale rezerve	Ukupno
Stanje, 01.01.2022.	52.362	-	4.323	(1.341)	55.344
Reklasifikacija dužničkih instrumenata koje se vode mjere po fer vrijednosti kroz ukupan ostali rezultat na amortizovani trošak	-	-	-	17.991	17.991
Efekat svođenja finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	-	-	-	(16.943)	(16.943)
Drugi uticaj hartija od vrijednosti na kapital	-	-	18	-	18
Dobit tekuće godine	-	-	6.042	-	6.042
Aktuarski dobici/gubici, neto	-	-	-	(1)	(1)
Stanje, 31.12.2022.	52.362	-	10.383	(294)	62.451
Stanje, 01.01.2023.	52.362	-	10.383	(294)	62.451
Efekat svođenja finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	-	-	-	439	439
Dobit tekuće godine	-	-	12.257	-	12.257
Aktuarski dobici/gubici, neto	-	-	-	6	6
Stanje, 31.12.2023.	52.362	-	22.640	151	75.153

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 01. marta 2024. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica:

 Esad Zajmović
 Predsjednik Upravnog odbora

 Jelena Vuletić
 Članica Upravnog odbora

 Nataša Lakić
 Članica Upravnog odbora

 Ana Golubović
 Članica Upravnog odbora

 Nikola Spadijer
 Član Upravnog odbora

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
 U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine

(u hiljadama EUR)

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	24.565	18.001
Odlivi po osnovu kamata i slični odlivi	(2.040)	(2.801)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	28.997	23.101
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(17.334)	(13.493)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(33.099)	(18.841)
Povećanje/smanjenje kredita i ostale aktive	(16.102)	(18.367)
Prilivi/odlivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	87.757	154.272
Plaćeni porezi	(2.069)	(1.266)
Ostali prilivi	(107.608)	(47.045)
Neto prilivi/odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(36.933)	93.561
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	(1.885)	(618)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(795)	(458)
Državni zapisi	(20.358)	(8.840)
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	13	11
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(23.025)	(9.905)
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti		
Povećanje pozajmljenih sredstava	(3.835)	(6.896)
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(3.835)	(6.896)
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	1.245	1.193
Neto povećanje/smanjenje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(62.548)	77.953
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	352.741	274.788
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	290.193	352.741

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 01. marta 2024. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica:

 _____
 Esad Zaimović
 Predsjednik Upravnog odbora
 _____
 Jelena Vuletić
 Članica Upravnog odbora
 _____
 Natasa Lakić
 Članica Upravnog odbora

_____
 Ana Golubović
 Članica Upravnog odbora
 _____
 Nikola Špadijer
 Član Upravnog odbora

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Hipotekarna banka AD, Podgorica (u daljem tekstu „Banka“) je od 1991. godine registrovana kao akcionarsko društvo i registrovana je u Centralnom registru Privrednog suda pod registracionim brojem 4-0004632. Banka je kod Komisije za tržište kapitala upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 3 (Rješenje broj 02/3-1/2-01). Od Centralne banke Crne Gore, Rješenjem broj 0101-75/1-2002 od 18. decembra 2002. godine, Banka je dobila odobrenje za rad.

U skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama, Ugovorom o osnivanju, Statutom i Rješenjem Centralne banke Crne Gore, Banka obavlja poslove primanja novčanih depozita i odobravanja kredita za sopstveni račun.

Pored poslova iz prethodnog stava, Banka pruža osnovne i dodatne finansijske usluge.

Osnovnim finansijskim uslugama, smatraju se:

- primanje depozita ili drugih povratnih sredstava;
- odobravanje kredita, uključujući potrošačke kredite, hipotekarne kredite i zajmove za finansiranje komercijalnih poslova, otkup potraživanja sa ili bez regresa (faktoring), uključujući izvozno finansiranje na bazi otkupa sa diskontom i bez regresa dugoročnih nedospjelih potraživanja obezbjeđenih finansijskim instrumentima (forfeting);
- finansijski lizing;
- pružanje platnih usluga u skladu sa posebnim zakonom;
- izdavanje garancija ili drugih jemstava;
- trgovanje za svoj račun ili za račun klijenta:
- instrumentima tržišta novca (čekovima, mjenicama, certifikatima o depozitu),
- prenosivim hartijama od vrijednosti,
- stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove,
- finansijskim fjučersima i opcijama,
- valutnim i kamatnim instrumentima;
- usluge neposredno povezane sa poslovima kreditiranja, kao što su: prikupljanje podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih lica i preduzetnika;
- izdavanje drugih instrumenata plaćanja i upravljanje tim instrumentima, ako se pružanje tih usluga ne smatra pružanjem usluga, a u skladu sa zakonom;
- iznajmljivanje sefova;
- posredovanje pri zaključivanju poslova na novčanom tržištu;
- učestvovanje u emitovanju finansijskih instrumenata i pružanje usluga vezanih za emitovanje finansijskih instrumenata, u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište kapitala;
- upravljanje imovinom klijenata i savjetovanje u vezi sa upravljanjem tom imovinom;
- kaskodi usluge, u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište kapitala;
- savjetovanje pravnih lica u vezi sa strukturom kapitala, poslovnom strategijom i sličnim pitanjima i pružanje usluga koje se odnose na statusne promjene, sticanje akcija i udjela u drugim društvima;
- izdavanje elektronskog novca;
- investicione i pomoćne usluge i aktivnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, a koje ne predstavljaju već definisane usluge u prethodnim alinejama.

Dodatnim finansijskim uslugama, smatraju se:

- poslovi zastupanja i posredovanja u osiguranju, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje;
- pružanje usluga upravljanja platnim sistemima, u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet;
- druge usluge koje kreditna institucija može da pruža u skladu sa odredbama zakona;
- trgovanje zlatom;
- usluge dostavljanja podataka u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište kapitala;
- druge usluge ili poslovi koji s obzirom na način pružanja i rizik kome je Banka izložena, imaju slične karakteristike kao i osnovne finansijske usluge.

Banka može, uz prethodno odobrenje Centralne banke Crne Gore, obavljati i druge poslove, u skladu sa zakonom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (Nastavak)

Na osnovu odobrenja Komisije za tržište kapitala i Centralne banke Crne Gore, Banka obavlja i sledeće poslove:

- kastodi poslove;
- poslove sa hartijama od vrijednosti:
  - o brokerski poslovi
  - o dilerski poslovi
  - o poslovi investicionog savjetnika.

Banka obavlja i poslove zastupanja u osiguranju, koji su uređeni Zakonom o osiguranju i relevantnim podzakonskim aktom Agencije za nadzor osiguranja.

Organi Banke su:

- 1) skupština akcionara
- 2) nadzorni odbor i
- 3) upravni odbor

Skupština akcionara

Skupština akcionara je najviši organ Banke.

Skupštinu akcionara čine akcionari Banke, čije interese mogu zastupati i ovlašćeni punomoćnici.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je organ upravljanja Bankom koji obavlja funkciju nadzora nad poslovanjem Banke i čije su nadležnosti utvrđene Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Članove Nadzornog odbora Banke bira Skupština akcionara, uz prethodno izdato odobrenje od strane Centralne banke Crne Gore. Mandat članovima Nadzornog odbora Banke traje 4 godine i isti mogu biti ponovo birani. Članovi Nadzornog odbora moraju zajedno imati stručna znanja, sposobnosti i iskustvo potrebno za nezavisno i samostalno nadziranje poslova Banke, a naročito za razumijevanje poslova i značajnih rizika Banke.

Nadzorni odbor ima najmanje 5 (pet), a najviše 9 (devet) članova, od kojih su dvije petine nezavisni članovi, saglasno odredbama Zakona o privrednim društvima.

Nadzorni odbor Banke formirao je sljedeća stalna radna tijela:

- odbor za imenovanja
- odbor za rizike
- odbor za primanja
- revizorski odbor

Upravni odbor

Upravni odbor je organ upravljanja Bankom koji obavlja izvršnu funkciju i odgovoran je za upravljanje Bankom na dnevnoj osnovi i njeno zastupanje i čije su nadležnosti utvrđene Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima, podzakonskim aktima i Statutom Banke.

Upravni odbor vodi poslove Banke i vrši nadzor nad radom zaposlenih u Banci, na dnevnoj osnovi. Upravni odbor Banke obezbijeduje da Banka posluje u skladu sa propisima kojima se uređuje poslovanje Banke, te da uspostavi i sprovodi pouzdan sistem upravljanja Bankom u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama.

Upravni odbor Banke ima pet članova koji se imenuju od strane Nadzornog odbora na period od četiri godine, s tim da član kome istekne mandat može biti ponovo imenovan. Članove Upravnog odbora bira i imenuje Nadzorni odbor Banke.

Sjedište Banke je u Podgorici, u ul. Josipa Broza Tita br. 67.

Na 31.12.2023. godine, ukupan broj zaposlenih, radno angažovanih, u Banci je 257 (216 zaposlenih banke i 41 ustupljenih), od čega je 11 magistara (4,29%), 131 sa visokom stručnom spremom (50,97%), 63 sa zvanjem bečelora (24,51%) i 52 sa srednjom stručnom spremom (20,23%).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju pojedinačnih finansijskih iskaza

Finansijski izvještaji Banke za 2023. godinu su sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“) i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski izveštaji su pripremljeni u formi propisanoj Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG“ br. 034/22).

Računovodstvene politike i procjene koje se tiču priznavanja i vrednovanja sredstava i obaveza, korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procjenama primijenjenim u sastavljanju godišnjih finansijskih izvještaja Banke za 2022. godinu.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni Pregled značajnih računovodstvenih politika. Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2.2. Pravila procjenjivanja

Finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela istorijske vrijednosti, osim za sledeće pozicije, koje se vrijednuju po fer vrijednosti:

- finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha,
- finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat,
- finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

2.3. Funkcionalna i izvještajna valuta

Finansijski iskazi Banke su iskazani u eurima (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.4. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

Procjene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procjene izvršene, su rezultat redovnih provjera. Ukoliko se putem provjere utvrdi da je došlo do promjene u procijenjenoj vrijednosti sredstava i obaveza, utvrđeni efekti se priznaju u finansijskim izvještajima u periodu kada je došlo do promjene u procjeni, ukoliko promjena u procjeni utiče samo na taj obračunski period, ili u periodu kada je došlo do promjene u procjeni i narednim obračunskim periodima, ukoliko promjena u procjeni utiče na tekući i buduće obračunske periode.

U Napomeni 4 su date informacije o oblastima kod kojih je stepen procjene najveći i koje mogu imati najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izvještajima Banke.

2.5. Načelo stalnosti poslovanja

Rukovodstvo Banke procjenjuje sa razumnom sigurnošću da će Banka nastaviti da posluje profitabilno u doglednoj budućnosti. Saglasno tome, finansijski izvještaji Banke sastavljeni su u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumijeva da će Banka nastaviti da posluje u budućnosti.

2.6. Usaglašenost potraživanja i obaveza

U skladu sa važećom zakonskom regulativom, Banka je izvršila usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza sa povjeriocima i dužnicima Banke na dan 31.12.2023. godine.

2.7. Konsolidacija

Banka nema kontrolu ni nad jednim entitetom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.8 Uporedni podaci

Uporedni podaci u ovim finansijskim iskazima predstavljaju podatke iz revidiranih finansijskih iskaza Banke na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine.

Ukoliko je potrebno, Banka reklasifikuje uporedne podatke kako bi se postigla konzistentnost u podacima iz finansijskih iskaza za tekuću godinu.

2.9 Izmjene i dopune standarda čije su stupanje na snagu i primjena obavezni u tekućoj godini

Usvojene računovodstvene politike su u skladu sa onima iz prethodne finansijske godine, izuzev sledećih izmijenjenih MSFI koji su usvojeni od strane Banke od 1. januara 2023. godine:

- **MSFI 17 Ugovori o osiguranju**

Novi standard MSFI 17 Ugovori o osiguranju zamijenio je MSFI 4 Ugovori o osiguranju. Primjenjuje se na godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. Ugovor o osiguranju je ugovor prema kojem jedna strana (emitent) prihvata značajan rizik osiguranja od druge strane (ugovaratelja osiguranja) pristankom na nadoknadu ugovaraču osiguranja ako navedeni neizvjestan budući događaj (osigurani slučaj) negativno utiče na ugovarača osiguranja.

Banka je procijenila da novi standard MSFI 17 Ugovori o osiguranju i njegove izmjene nemaju uticaj na finansijske iskaze Banke

- **MRS 1 Presentacija finansijskih izvještaja i MSFI Izvještaj iz prakse 2: Objelodanjivanje računovodstvenih politika (dopune)**

Izmjene i dopune stupaju na snagu za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene daju smjernice o primjeni koncepta procjene materijalnosti na objelodanjivanje računovodstvenih politika. Posebno, izmjene MRS 1 zamjenjuju zahtjev za objelodanjivanjem „značajnih“ računovodstvenih politika sa zahtjevom za objelodanjivanjem „materijalnih“ računovodstvenih politika. Takođe, uputstva i ilustrativni primjeri su dodati u Izvještaj iz prakse kako bi pomogli u primjeni koncepta materijalnosti prilikom donošenja procjena o obelodanjivanju računovodstvenih politika.

Banka je procijenila da usvajanje izmjena ovog standarda nema uticaj na finansijske iskaze Banke.

- **MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjenama i greške: Definicija računovodstvenih procjena (dopune)**

Izmjene stupaju na snagu za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu i primjenjuju se na promjene u računovodstvenim politikama i promjene računovodstvenih procjena koje se dešavaju na ili nakon početka tog perioda. Izmjenama se uvodi nova definicija računovodstvenih procjena, definisanih kao novčani iznosi u finansijskim izvještajima koji su predmet nesigurnosti pri odmjerenju. Takođe, dopunama se pojašnjava šta su promjene u računovodstvenim procjenama i kako se one razlikuju od promjena računovodstvenih politika i ispravki grešaka.

Banka je procijenila da usvajanje izmjena ovog standarda nema uticaj na finansijske iskaze Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)**2.9 Izmjene i dopune standarda čije su stupanje na snagu i primjena obavezni u tekućoj godini (Nastavak)**

- **MRS 12 Porez na dobit: Odloženi porezi koji nastaju u vezi sa sredstvima i obavezama koje proističu iz jedne transakcije (dopune)**

Izmjene su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene sužavaju obim i daju dalja pojašnjenja u vezi sa izuzetkom za početno priznavanje prema MRS 12 i preciziraju kako kompanije treba da obračunavaju odloženi porez u vezi sa imovinom i obavezama koje proističu iz jedne transakcije, kao što su lizing i obaveze vraćanja u prvobitno stanje. Izmjene i dopune pojašnjavaju da kada su plaćanja kojima se izmiruje obaveza odbitna za poreske svrhe, stvar je prosuđivanja, uzimajući u obzir važeći poreski okvir, da li se takvi odbici mogu za poreske svrhe pripisati obavezi ili povezanoj komponenti imovine. Prema izmjenama, izuzetak od početnog priznavanja se ne primjenjuje na transakcije koje pri početnom priznavanju dovode do jednakih oporezivih i odbitnih privremenih razlika. Primjenjuje se samo ako priznavanje lizing sredstva i obaveze zakupa (ili obaveze za vraćanje imovine u prvobitno stanje, uključujući sa tom obavezom povezano sredstvo) dovede do oporezivih i odbitnih privremenih razlika koje nisu jednake. Banka je procijenila da usvajanje izmjena ovog standarda nema uticaj na finansijske iskaze Banke.

2.10 Standardi koji su izdati, ali još uvijek nisu stupili na snagu i nijesu ranije usvojeni

- **MSFI 16 Lizing: Obaveze po osnovu u transakciji prodaje i povratnog lizinga (dopune)**

Izmjene su na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene i dopune imaju za cilj da poboljšaju zahtjeve koje prodavac-zakupac koristi u odmjeravanju obaveze za lizing koja proizilazi iz transakcije prodaje i povratnog zakupa u MSFI 16, dok se ne mijenja računovodstveni tretman zakupa koji nije u vezi sa transakcijama prodaje i povratnog lizinga. Konkretno, prodavac-zakupac određuje „lizing plaćanja” ili „revidirana lizing plaćanja” na takav način da prodavac-zakupac ne priznaje bilo kakav iznos dobitka ili gubitka koji se odnosi na pravo korišćenja koje zadržava. Primjena ovih zahteva ne sprečava prodavca-zakupca da prizna, u bilansu uspjeha, bilo kakav dobitak ili gubitak u vezi sa djelimičnim ili potpunim raskidom zakupa. Prodavac-zakupac primjenjuje izmjenu retrospektivno u skladu sa MRS 8 na transakcije prodaje i povratnog zakupa koje su sklopljene nakon datuma početne primjene, što je početak godišnjeg izvještajnog perioda u kojem je entitet prvi put primijenio MSFI 16. Ove izmjene još uvek nisu usvojene od strane EU. Banka je procijenila da usvajanje izmjena ovog standarda neće imati uticaj na finansijske iskaze Banke.

- **MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja: Klasifikacija kratkoročnih i dugoročnih obaveza (dopune)**

Izmjene i dopune su na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu, i obavezu da se primjenjuju retrospektivno u skladu sa MRS 8. Cilj izmjena je da razjasni principe u MRS 1 za klasifikaciju obaveza na kratkoročne i dugoročne. Izmjenama je pojašnjeno značenje prava na odlaganje izmirenja obaveza, uslov da ovo pravo postoji na kraju izvještajnog perioda, da namera menadžmenta ne utiče na klasifikaciju na kratkoročne i dugoročne obaveze, da opcije druge ugovorne strane koje bi mogle da dovedu do izmirenja obaveza prenosom sopstvenih instrumenata kapitala entiteta ne utiču na klasifikaciju na kratkoročnu i dugoročnu obavezu. Takođe, izmjene i dopune preciziraju da samo kovenante sa kojima entitet mora biti usklađen na ili pre datuma izvještavanja mogu uticati na klasifikaciju obaveze. Dodatna obelodanjivanja su takođe potrebna za dugoročne obaveze koje proizilaze iz kreditnih aranžmana koji su predmet usaglašenosti sa kovenantama u roku od dvanaest mjeseci nakon datuma izvještavanja. Ove izmjene još uvek nijesu usvojene od strane EU. Banka je procijenila da usvajanje izmjena ovog standarda nema uticaj na finansijske iskaze Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**

Banka konzistentno primijenjuje usvojene Računovodstvene Politike i Procedure u svim periodima prezentiranim u finansijskim izvještajima.

Osnovne računovodstvene politike primijenjene kod sastavljanja finansijskih izvještaja za 2023. godinu navedene su dalje u tekstu.

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata

Prihodi i rashodi kamata se iskazuju u bilansu uspjeha primijenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa predstavlja stopu koja tačno diskontuje buduće prilive i odlive tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta na:

- Bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva ili
- Amortizovanu vrijednost finansijske obaveze.

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja amortizovane vrijednosti finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje gotovinske tokove razmatrajući sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata (npr. opcije avansnih plaćanja), ali ne razmatra buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika. Kalkulacije uključuju sve naknade i provizije plaćene ili primljene između ugovorenih strana koje su integralni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije i svih drugih premija ili popusta.

Amortizovana vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze predstavlja iznos po kome su finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza vrijednovani u trenutku inicijalnog priznavanja umanjenja za otplate glavnice i uvećana ili umanjena za kumulativnu amortizaciju, obračunatu korišćenjem efektivne kamatne stope, razlike između inicijalnog iznosa i iznosa na dospjeću, i za finansijska sredstva, korigovana za očekivani kreditni gubitak.

Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva je amortizovana vrednost finansijskog sredstva prije umanjenja za očekivani kreditni gubitak.

Efektivna kamatna stopa za finansijska sredstva i obaveze se obračunava pri inicijalnom priznavanju finansijskog sredstva ili obaveze. Pri kalkulaciji prihoda i rashoda kamata, efektivna kamatna stopa se primjenjuje na bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstava (ukoliko sredstvo nije kreditno-obezvrijeđeno) ili amortizovanu vrijednost obaveza. Za finansijske instrumente sa promjenljivom kamatnom stopom, efektivna kamatna stopa se mijenja usljed periodičnih procjena tokova gotovine, kako bi refletovala tržišno kretanje kamatnih stopa.

Za finansijska sredstva koja su postala kreditno-obezvrijeđena nakon inicijalnog priznavanja, prihod od kamata se obračunava primjenom metode efektivne kamatne stope na amortizovanu vrijednost finansijskog sredstva. Ukoliko finansijsko sredstvo nije više kreditno-obezvrijeđeno, obračun prihoda od kamata se ponovo vrši na bruto bazi tj. kamata se obračunava primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva.

Za finansijska sredstva koja su kreditno-obezvrijeđena u trenutku inicijalnog priznavanja, prihod od kamate se obračunava primjenom kreditno-prilagođene kamatne stope na amortizovanu vrijednost finansijskog sredstva. Obračun prihoda od kamata se ne vraća na bruto osnovicu ni kada se kreditni rizik poboljša.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija**

Prihodi i rashodi od naknada i provizija koji su sastavni dio efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili finansijske obaveze su uključeni u obračun prihoda i rashoda od kamata uz primjenu metode efektivne kamatne stope.

Prihodi od naknada i provizija se priznaju u trenutku kada je korespodentna usluga izvršena. Prihodi od naknada i provizija obuhvataju naknade koje Banka obračunava i naplaćuje za obavljanje usluga platnog prometa u zemlji i inostranstvu, naprednih kanala prodaje, poslove garancija i akreditiva, kao i drugih usluga.

Rashodi naknada i provizija uglavnom se odnose na naknade za obavljanje usluga platnog prometa u zemlji i inostranstvu, naprednih kanala prodaje i naknade za ostale usluge, koje se priznaju kao rashod u trenutku kada je korespodentna usluga izvršena.

3.3. Neto dobitak/(gubitak) po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja

Neto dobitak/(gubitak) po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja uključuje dobitke umanjene za gubitke po osnovu finansijskih sredstava i finansijskih obaveza namijenjenih trgovanju, uključujući i sve realizovane i nerealizovane promjene fer vrijednosti.

3.4. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici od kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.5. Lizing**

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 16 – Lizing (u daljem tekstu MSFI 16) zahtijeva da Banka obračuna sadašnju vrijednost obaveze po lizing ugovoru uzimajući u obzir ugovorena lizing plaćanja, period trajanja lizinga i diskontnu stopu.

Za obračun sadašnje vrijednosti imovine sa pravom korišćenja i obračun obaveze po osnovu lizinga uzima se ugovoreni neto iznos. Iznosi neodbitnog PDV-a po osnovu ugovora o zakupu zaključenih sa pravnim licima i porez na dohodak građana po ugovorima o zakupu zaključenih sa fizičkim licima knjiži se kao rashod perioda.

Iz perspektive mjerenja i evidentiranja lizinga, MSFI 16 zahtijeva različita procjenjivanja od kojih najznačajnija se odnose na period trajanja lizing ugovora kao i diskontne stope koja se koristi u obračunu sadašnje vrijednosti obaveze.

Pri obračunu perioda trajanja lizing ugovora, neophodno je uzeti u obzir:

- Period bez mogućnosti otkazivanja (koji uključuje period pokriven opcijom za prekid lizinga, ukoliko samo zakupodavac ima pravo da prekine lizing).
- Opcioni period za produžetak lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da će upotrijebiti tu opciju.
- Periodi pokriveni opcijom za prekid lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da neće upotrijebiti tu opciju.

Što se tiče diskontne stope dozvoljeno je korišćenje stope implicitne za lizing ili inkrementalne stope pozajmljivanja korisnika lizinga. Banka se opredelila da primijeni inkrementalnu stopu zaduživanja, koja je bazirana na cijeni sopstvenih izvora finansiranja uvećanih za riziko premiju od 1%. Stope dobijene na ovaj način su interpolirane na način da se pokrije cjelokupan portfolio trajanja ugovora.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Lizing (Nastavak)

Banka je izabrala da koristi olakšice, koje su predložene standardom i u skladu sa tim se:

- Ugovori o zakupu čija je novonabavljena vrijednost objekta ili opreme koja se iznajmljuje manja od 5.000,00 EUR; i
- Ugovori o zakupu čiji je period zakupa kraći od 12 mjeseci na dan prve primjene ne priznaju u skladu sa zahtjevima MSFI 16.

Banka priznaje prava na korišćenje po osnovu lizing ugovora u okviru bilansa stanja kao zasebne kategorije nekretnina, postrojenja i opreme koja je uzeta u zakup.

Obaveze po osnovu lizing ugovora se prepoznaju u okviru ostalih obaveza i klasifikuju po ročnosti u skladu sa ugovorenim plaćanjima.

Troškovi pripisa kamate za lizing ugovore su prikazani u okviru rashoda od kamata. Troškovi amortizacije prava na korišćenje su prikazani kao trošak amortizacije perioda.

Računovodstvo davaoca lizinga u skladu sa MSFI 16 je u suštini nepromijenjeno u odnosu na računovodstvo prema MRS 17. Davaoci lizinga će nastaviti da klasifikuju sve ugovore o zakupu koristeći isti princip klasifikacije kao prema MRS 17 i razlikovati dvije vrste lizinga: operativni i finansijski lizing.

3.6. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG” br. 65/01, 12/02, 80/04, br. 40/08, 86/09, 14/12, 61/13, 55/16, 146/21 i 152/2022) primjenom propisane stope na iznos oporezive dobiti iskazane u poreskom bilansu.

Iznos oporezive dobiti se utvrđuje usaglašavanjem dobiti iskazane u bilansu uspjeha za iznose prihoda i rashoda na način definisan poreskim propisima.

Porez na dobit pravnih lica obračunava se primjenom progresivne stope na ukupno iskazanu dobit u poreskom bilansu.

Stope poreza na iznos oporezive dobiti iznose:

- 1) do 100.000,00 EUR 9%;
- 2) od 100.000,01 EUR do 1.500.000,00 EUR: 9.000,00 EUR + 12% na iznos preko 100.000,01 EUR;
- 3) preko 1.500.000,01 EUR: 177.000,00 EUR + 15% na iznos preko 1.500.000,01 EUR

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8. i 9. za usklađivanje prihoda i članovi 10. do 20. za usklađivanje rashoda).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.6. Porezi i doprinosi (Nastavak)****Porez na dobit (Nastavak)***Odloženi porez na dobit*

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotov novac na računima blagajni, trezora (EUR i strana valuta), sredstva na računima kod Centralne banke Crne Gore (uključujući i račune za izdvajanje sredstava obavezne rezerve), sredstva na računima kod drugih banaka u zemlji i inostranstvu, sredstva kod agenata platnog prometa, čekovi i druga novčana potraživanja.

Gotovinski ekvivalenti su kratkoročna, visoko likvidna ulaganja koja se brzo pretvaraju u poznate iznose gotovine i nisu pod značajnim uticajem rizika promjena vrijednosti. Gotovinski ekvivalenti predstavljaju oročene depozite kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca.

3.8. Finansijski instrumenti**3.8.1. Priznavanje**

Kupovina ili prodaja finansijskog sredstva ili obaveze se evidentira korišćenjem računovodstvenog obuhvatanja na datum saldiranja transakcije.

Finansijski instrumenti se inicijalno vrijednuju po fer vrijednosti koja uključuje transakcione troškove kod svih finansijskih sredstva ili obaveza osim onih koja se vrijednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha inicijalno se priznaju po fer vrednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

3.8.2. Klasifikacija

Banka klasifikuje svu svoju finansijsku imovinu na osnovu poslovnog modela za upravljanje imovinom i ugovornih odredbi imovine.

Banka finansijska sredstva klasifikuje u sledeće četiri kategorije:

- Finansijska sredstva koja se vrijednuju po amortizovanom trošku (AC),
- Finansijska sredstva vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali rezultat (FVOCI),
- Finansijska sredstva koja se obavezno vrijednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (obavezno po FVTPL) i
- Finansijska sredstva koja se opciono vrijednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (opciono po FVTPL).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.2. Klasifikacija (Nastavak)**

Finansijske obaveze, osim obaveza po kreditima i finansijskih garancija, mjere se po amortizovanom trošku ili po FVTPL kada se drže radi trgovanja i derivativnih instrumenata ili se primjenjuje određivanje fer vrijednost.

3.8.3. Finansijska imovina i obaveze**3.8.3.1 Plasmani bankama, krediti i avansi dati klijentima, finansijska ulaganja po amortizovanom trošku**

Banka jedino mjeri Plasmane bankama, kredite i avanse date klijentima i ostala, finansijska ulaganja po amortizovanom trošku ukoliko su oba od sljedećih uslova ispunjena:

- Finansijsko sredstvo se drži u okviru poslovnog modela sa ciljem da se finansijsko sredstvo drži u svrhu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova
- Ugovorni uslovi finansijskog sredstva daju na određene datume novčane tokove koji su isključivo isplate glavnice i kamate (SPPI – „solely payment of principal and interest“) na iznos neotplaćene glavnice.

3.8.3.2 Procjena poslovnog modela

Banka određuje svoj poslovni model na nivou koji najbolje odražava kako ona upravlja grupama finansijskih sredstava kako bi dostigla svoj poslovni cilj.

Poslovni model Banke se ne ocjenjuje na osnovu svakog pojedinačnog instrumenta, već na višem nivou grupisanih portfolia i zasniva se na posmatranim faktorima kao što su:

- Kako su učinak rada poslovnog modela i finansijske imovine u okviru tog poslovnog modela ocjenjeni i kako se izvještavaju ključnom osoblju rukovodstva,
- Rizici koji utiču na učinkovitost rada poslovnog modela (kao i finansijske imovine u okviru tog poslovnog modela) i naročito kako se upravlja tim rizicima,
- Kako se određuju naknade prema rukovodiocima (na primjer, da li je naknada zasnovana na fer vrijednosti sredstva kojim se upravlja ili na osnovu prikupljenih ugovorenih novčanih tokova),
- Očekivana učestalost, vrijednost i vrijeme prodaje su takođe važni aspekti procjene Banke.

Procjena poslovnog modela je zasnovana na razumnim očekivanim scenarijima bez uzimanja "najgoreg slučaja" ili "stresnog slučaja" u obzir. Ukoliko su novčani tokovi nakon inicijalnog priznavanja realizovani na drugačiji način od prvobitnih očekivanja Banke, Banka ne mijenja klasifikaciju preostalih finansijskih sredstava koja se nalaze u poslovnom modelu, ali uzima u obzir ove informacije kada procjenjuje novonastala ili tek kupljena finansijska sredstva.

3.8.3.3 SPPI test

Drugi korak u procesu klasifikovanja je da Banka procjenjuje ugovorne uslove finansiranja za identifikaciju da li ispunjavaju SPPI test.

'Glavnica' u svrhu ovog testa definiše se kao fer vrijednost finansijskog sredstva prilikom inicijalnog priznavanja i može se mijenjati tokom vijeka trajanja finansijskog sredstva (na primjer, ako postoje otplate glavnice ili amortizacija premije/diskonta).

Najznačajniji elementi kamate u okviru aranžmana za kreditiranje su obično uzimanje u obzir vremenske vrijednosti novca i kreditnog rizika. Da bi se izvršila SPPI ocjena, Banka primjenjuje procjenu i razmatra relevantne faktore kao što je valuta u kojoj je denominirana finansijska imovina, i period za koji je kamatna stopa određena.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.3. *Finansijska imovina i obaveze (Nastavak)*

3.8.3.3 *SPPI test (Nastavak)*

Nasuprot tome, ugovoreni uslovi koji uvode minimiziranu izloženost rizicima ili nestalnost u ugovorenim novčanim tokovima koji nisu povezani sa osnovnim aranžmanom za kreditiranje, ne dovode do ugovorenih novčanih tokova koji su isključivo plaćanja glavnice i kamate na neizmireni iznos. U takvim slučajevima, finansijsko sredstvo se mora mjeriti po FVTPL.

3.8.3.4 *Vlasnički instrumenti po FVOCI*

Po inicijalnom priznavanju, Banka može da izabere da neopozivo klasifikuje neke vlasničke instrumente kao vlasničke instrumente po FVOCI kada ispunjavaju definiciju kapitala po MRS 32 Finansijski instrumenti: Prezentacija i ne drže se kao namijenjeni za trgovanje. Ovakva klasifikacija se određuje po principu instrument-po-instrument.

Dobici i gubici na ovim vlasničkim instrumentima se ne reklasifikuju u profit. Dividende se priznaju u bilans uspjeha kao i drugi operativni prihodi kada se utvrdi pravo na isplatu, osim kada Banka ima koristi od takvih prihoda kao povrat dijela troškova instrumenta, u tom slučaju se takvi dobiti evidentiraju u OCI. Vlasnički instrumenti po FVOCI nisu predmet procjene umanjenja vrijednosti.

3.8.3.5 *Finansijska imovina i finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha*

Finansijska imovina i finansijske obaveze u ovoj kategoriji se ne drže za trgovanje i određene su od strane rukovodstva prilikom inicijalnog priznavanja ili se obavezno moraju mjeriti po fer vrijednosti prema MSFI 9. Ovakva klasifikacija se određuje po principu instrument po instrument, kada je ispunjen jedan o sledećih kriterijuma:

- Klasifikacija eliminiše ili značajno smanjuje nekonzistentan tretman koji bi inače nastao od mjerenja imovine ili obaveza ili priznavanja dobitaka ili gubitaka na njima na drugačijoj osnovi ili
- Obaveze su dio grupe finansijskih obaveza (ili finansijske imovine, ili oba po MRS 39), kojima se upravlja i njihov rad ocjenjuje prema fer vrijednosti, u skladu sa dokumentovanim upravljanjem rizikom ili investicionom strategijom ili
- Obaveze koje sadrže jedan ili više ugrađenih derivata, osim ako ne modifikuju znatno novčane tokove koji bi inače bili zahtjevani prema ugovoru, ili je jasno sa malo ili bez analize kada se sličan instrument prvo razmatra, jasno da je odvajanje ugrađenog derivata ili više njih zabranjeno.

3.8.3.5 *Finansijska imovina i finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Nastavak)*

Finansijska imovina i finansijske obaveze po FVTPL evidentiraju se u bilansu stanja po fer vrijednosti. Promjene fer vrijednosti evidentiraju se u bilansu uspjeha, izuzev kretanja fer vrijednosti obaveza po FVTPL zbog promjena u sopstvenom kreditnom riziku Banke. Takve promjene u fer vrijednosti evidentiraju se u sopstvenoj kreditnoj rezervi kroz OCI i ne reklasifikuju se u bilans uspjeha. Kamata zarađena ili nastala na instrumentima po FVTPL je obračunata u prihodima od kamata ili troškovima kamate, odnosno, koristeći EKS, uzimajući u obzir bilo koji diskonta/premiju i kvalifikovane troškove transakcije koji su sastavni dio instrumenta. Prihod od dividendi od vlasničkih instrumenata po FVTPL se evidentira u bilansu uspjeha kao ostali operativni prihodi kada je utvrđeno pravo na isplatu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.3. Reklasifikacija finansijske imovine i obaveza**

Banka reklasifikuje svoja finansijska sredstva nakon njihovog inicijalnog priznanja, u slučajevima promjene poslovnog modela, i u izuzetnim okolnostima kada Banka stiže, otuđuje ili prekida poslovnu liniju. Finansijske obaveze se nikada ne reklasifikuju. Reklasifikacija finansijskih sredstava vrši se od datuma reklasifikacije, pri čemu se ne prepravlja prethodno priznata dobit, gubici (uključujući očekivane kreditne gubitke) ni kamate.

Ako Banka reklasifikuje finansijsku imovinu iz kategorije mjerenja po amortizovanom trošku u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, njena fer vrijednost mjeri se na datum reklasifikacije. Sva dobit ili gubici nastali kao razlika između prethodno amortizovanog troška finansijske imovine i fer vrijednosti priznaju se u bilansu uspjeha.

Ako Banka reklasifikuje finansijsku imovinu iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha u kategoriju mjerenja po amortizovanom trošku, njena fer vrijednost na datum reklasifikacije postaje njena novo bruto knjigovodstvena vrijednost. Na osnovu navedenog vrši se usklađivanje efektivne kamatne stope na datum reklasifikacije, koji se smatra novim datumom početnog priznavanja za potrebe odmjeravanja očekivanih kreditnih gubitaka.

Ako Banka reklasifikuje finansijsku imovinu iz kategorije mjerenja po amortizovanom trošku u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, njena fer vrijednost mjeri se na datum reklasifikacije. Sva dobit ili gubici nastali kao razlika između prethodno amortizovanog troška finansijske imovine i fer vrijednosti priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Efektivna kamatna stopa i odmjeravanje očekivanih kreditnih gubitaka ne usklađuju se zbog reklasifikacije.

Ako Banka reklasifikuje finansijsku imovinu iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u kategoriju mjerenja po amortizovanom trošku, finansijska imovina se reklasifikuje po njenoj fer vrijednosti na datum reklasifikacije. Međutim, kumulativna dobit ili gubici prethodno priznati kroz ostalu sveobuhvatnu dobit brišu se iz vlasničkog kapitala i uklađuju se sa fer vrijednošću na datum reklasifikacije. Posljedično, finansijska imovina mjeri se na datum reklasifikacije kao da je uvijek mjerena po amortizovanom trošku. To usklađenje utiče na ostalu sveobuhvatnu dobit, ali ne utiče na bilans uspjeha, te stoga nije reklasifikaciono usklađivanje u skladu sa MRS 1: Prezentacija finansijskih izvještaja. Efektivna kamatna stopa i odmjeravanje očekivanih kreditnih gubitaka ne usklađuju se zbog reklasifikacije.

Ako Banka reklasifikuje finansijsku imovinu iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti u ostalu sveobuhvatnu dobit, finansijska imovina se i dalje mjeri po fer vrijednosti. Datum reklasifikacije smatra se novim datumom početnog priznavanja za potrebe odmjeravanja očekivanih kreditnih gubitaka.

Ako Banka reklasifikuje finansijsku imovinu iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, finansijska imovina se i dalje mjeri po fer vrijednosti. Kumulativna dobit ili gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasifikuju se iz vlasničkog kapitala u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje u skladu sa MRS1: Prezentacija finansijskih izvještaja na datum reklasifikacije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.4. Prestanak priznavanja finansijske imovine i obaveza**

Banka prestaje priznavati finansijsko sredstvo, kao što je kredit klijentu, kada se pregovaraju uslovi i odredbe do te mjere da, u suštini, on postaje novi kredit, uz razliku priznatu kao dobit ili gubitak od prestanka priznavanja, u mjeri u kojoj gubitak zbog umanjenja vrijednosti još uvijek nije evidentiran. Novopriznati krediti se klasifikuju kao Stage 1 za potrebe mjerenja ECL-a, osim ako se novi kredit ne smatra POCI.

Prilikom procjene da li prestati sa priznavanjem kredita kupcu ili ne, između ostalog, Banka razmatra sljedeće faktore:

- Promjena valute kredita,
- Uvođenje kapitala,
- Promjena u ugovornoj stranci,
- Ako je modifikacija takva da instrument više ne ispunjava SPPI kriterije.

Ako izmjena ne rezultira u novčanim tokovima koji su bitno različiti, modifikacija ne dovodi do prestanka priznavanja. Na osnovu promjene u novčanim tokovima diskontovanim po originalnom EKS-u, Banka evidentira dobitak ili gubitak zbog modifikacije u mjeri u kojoj gubitak zbog umanjenja vrijednosti još uvijek nije evidentiran.

Priznavanje finansijske obaveze prestaje kada je obaveza ispunjena to jest kada je dug isplaćen, storniran ili istekao.

3.8.5. Otpis

Finansijska imovina otpisuje se djelimično ili u cijelosti samo ako Banka odustane od naplate. Ako je iznos koji treba otpisati veći od akumuliranih rezervisanja za kreditne gubitke, razlika se najprije obračunava kao dodatno rezervisanje koje se onda sučeljava sa bruto knjigovodstvenom vrijednošću. Bilo koja naknadna naplata umanjuje troškove za kreditne gubitke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.6. *Forborne i modifikovani krediti***

Banka ponekad pravi koncesije ili izmjene prvobitnih uslova kredita kao odgovor na finansijske poteškoće dužnika, umjesto da uzme u posjed ili na drugi način izvrši naplatu kolaterala. Banka smatra kredit forborne kada su takve koncesije ili izmjene rezultat trenutnih ili očekivanih finansijskih poteškoća dužnika, a Banka se ne bi složila sa tim izmjenama u slučaju da je dužnik finansijski stabilan. Indikatori finansijskih poteškoća uključuju neizmirene obaveze po kovenantima, ili značajne zabrinutosti od strane Sektora za kreditne rizike. Forbearance može uključivati produženje roka otplate i saglasnost sa novim uslovima kredita. Nakon ponovnog pregovaranja o uslovima, svako umanjenje vrijednosti se mjeri pomoću originalne EKS izračunate prije izmjene uslova. Politika Banke je da prati forborne kredite da bi se osiguralo da će buduća plaćanja i dalje biti vjerovatna. Odluke o prestanku priznavanja i klasifikovanju u Stage 2 i Stage 3 utvrđuju se od slučaja do slučaja. Ukoliko se ovim procesima utvrdi gubitak po zajmu, njime se upravlja i objavljuje se kao obezvrijeđeno Stage 3 forborne sredstvo dok se ne naplati ili otpiše.

3.8.7. Reprogramirani krediti

Kod plasmana gdje postoje problemi u otplati, Banka uvijek prvo nastoji reprogramirati iste, ukoliko za to postoje uslovi, jer to smatra boljim rješenjem u odnosu na preuzimanje kolaterala. Reprogram može podrazumjevati produženje otplate i sporazum o novim uslovima kreditiranja. Nakon što su uslovi reprogramirani, kredit se više ne smatra dospjelim, ali se prati sa posebnom pažnjom kako bi se osiguralo da su ispunjeni svi kriterijumi i da buduća plaćanja budu izvjesna. Kredit je i dalje predmet pojedinačnog ili kolektivnog procjenjivanja i ispravke vrijednosti, koja se računa korišćenjem izvorne efektivne kamatne stope kredita i tretira se kao loš plasman u narednih šest mjeseci.

Kada se o kreditu ponovno pregovara ili je izmjenjen, ali se nije prestalo sa priznavanjem, Banka ponovo procjenjuje da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika. Banka takođe razmatra da li će se imovina klasifikovati kao Stage 3. Nakon što se sredstvo klasifikuje kao forborne, ostaje forborne najmanje 24 mjeseca probnog perioda. Da bi se kredit reklasifikovao iz forborne kategorije, klijent mora ispuniti navedene kriterijume:

- Svi njegovi zajmovi se moraju smatrati performing,
- Prošao je probni period od dvije godine od datuma kada je forborne ugovor performing,
- Redovna plaćanja veća od beznačajnog iznosa glavnice ili kamate se vrše najmanje pola probnog perioda,
- Korisnik nema nijedan ugovor sa kojim kasni više od 30 dana.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.8 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Procedura vrednovanja finansijskih sredstava Banke definiše okvir za adekvatno odmjerenje ispravke vrijednosti usled kreditnih gubitaka u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja 9 ("MSFI 9") i Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama.

Procedura konkretno definiše:

- Opšte definicije vrste ispravke vrijednosti,
- Obim primjene u smislu izloženosti klijenta,
- Indikatore za test umanjenja vrijednosti,
- Ključne principe za obračun ispravke vrijednosti: procjene toka gotovine, razlikovanje sredstava u odnosu na procjenu toka gotovine,
- Izuzetke u obračunu umanjenja vrijednosti,
- Priznavanje kamate i prihoda od kamate nakon obezvređenja (unwinding),
- Proces budžetiranja, prognoziranja i monitoringa,
- Uloge i odgovornosti ključnih organizacionih djelova.

Kompletan portfolio se dijeli u tri stage-a:

U stage-u 1 su klijenti koji kasne manje od 30 dana. U Stage-u 1 kod kolektivnog obračuna, obračunava se očekivani kreditni gubitak za period od 12 mjeseci kao dio očekivanog kreditnog gubitka u cjelokupnom vijeku trajanja sredstva koji proizilazi iz slučaja default-a finansijskog sredstva tokom 12 mjeseci nakon datuma izvještavanja ili kraćeg perioda, ako je očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta manji od 12 mjeseci.

U stage-u 2 su klijenti koji ispunjavaju jedan od 4 kriterijuma koji ukazuju na postojanje povećanog kreditnog rizika, a odnose na povećane dane kašnjenja, porast PD koeficijenta ili pristustvo na watch listi.

U stage-u 3 su klijenti koji pokazuju elemente obezvređenja, iskazano kroz porast dana kašnjenja, značajno pogoršanje u poslovanju ili imaju oznaku POCI.

Klijent može da migrira između stage-eva, osim ako je POCI (mora biti stage 3, do kraja finansijskog vijeka). Ako je reprogramiran, cooling period je 12 mjeseci, a ako nije reprogramiran onda je ovaj period 6 mjeseci.

Na dan inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva, Banka je dužna da odredi da li je sredstvo obezvrijeđeno. Odgovornost za klasifikaciju je na sektorima iz komercijalne oblasti poslovanja koji pokreću inicijativu. Kod reprograma klijenata u prinudnoj naplati, odgovornost za klasifikaciju je na Službi za vođenje rizičnih plasmana. POCI oznaka se dodjeljuje na nivou ID (račun-partija), kod otvaranja novog računa-partije.

Definicija POCI sredstva: Reprogramirani krediti sa kašnjenjem većim od 90 dana ili reprogram kredita sa klasifikacijom C ili lošijom, po klasifikaciji CBCG (A, B1, B2, C1, C2, D i E) ili kupovina obezvrijeđenog finansijskog sredstva od drugih banaka.

Banka vrši podjelu portfolia na: I) individualnu procjenu i II) kolektivnu procjenu.

- I) Procjena na individualnoj osnovi (individual assessment - IA) radi se za sve dužničke instrumente (državne ili korporativne obveznice) za koje ne postoji rejting međunarodno priznate rejting agencije, kao i za sva novčana sredstva/depozite date bankama ili drugim finansijskim institucijama za koje ne postoji rejting međunarodno priznate rejting agencije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.8 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (Nastavak)*****Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (Nastavak)***

Procjena na individualnoj osnovi za klijente čija je izloženost veća od EUR 50 hiljada se vrši u tri koraka:

- a. Analiza klijenata na individualnoj osnovi (obavezan IA) se vrši za sve klijente koji ispune jedan od 4 kriterijuma koja ukazuju na obezvređenje plasmana
- b. Analiza klijenata (poželjan IA – Obrazac procjene) koji ne ispunjavaju nijedan od 4 obavezna kriterijuma, ali ispunjavaju makar jedan dodatni kriterijum koji ukazuje na obezvređenje plasmana
- c. Analiza klijenata (Soft facts – Obrazac procjene) koji ne ispunjavaju nijedan od obavezna 4 kriterijuma, ali takođe nijedan od dodatnih kriterijuma.

Prilikom individualne procjene, za obračun očekivanih kreditnih gubitaka potrebno je uzeti u obzir nekoliko scenarija ponderisanih vjerovatnoća ishoda u toku trajanja finansijskog sredstva. Procjena se sastoji od razmatranja raspona mogućih ishoda, što obuhvata identifikaciju mogućih scenarija koji preciziraju iznos i vrijeme novčanih tokova za svaki ishod, kao i procijenjenu vjerovatnoću određenog ishoda.

Kod kreiranja novčanih tokova u većini slučajeva se očekuje maksimalni rok projektovanja toka novca do 5 godina. Uzimaju se uplate do konačne otplate ili maksimalno u narednih 5 godina, jer se planiranje preko 5 godina smatra nerealnim. Samo u izuzetnim slučajevima, ukoliko je racionalno uporište i činjenično dokazivo, može se uzeti i duži rok.

II) Procjena na kolektivnoj osnovi se vrši:

- Za sve klijente koji nijesu na individualnoj procjeni,
- Ako je ispravka vrijednosti za kreditne gubitke na individualnoj osnovi manja od obračuna na kolektivnoj osnovi – osim za specifične klijente, partije i gdje postoje jasne i lako utvrdive činjenice da je to realnost konkretnog plasmana.

Ako je klijent ocijenjen individualno, ne može se vratiti na kolektivnu procjenu u narednom kvartalu. Primjenjuje se „cooling“ period od 6 mjeseci.

U okviru kolektivne procjene definisana je podjela i podpodjela na:

- Pravna lica,
- Fizička lica (gotovinski, potrošački, stambeni krediti).

Obezvređenje za kreditne gubitke u Stage-u 1, za pojedini finansijski instrument predstavlja sumu tokom mjeseci (12 ili do preostalog roka dospjeća ako je manje od 12 mjeseci) umnožka izloženosti, marginalne vjerovatnoće nastanka default-a (PD), LGD a i diskontnog faktora. Diskontovanje se vrši korišćenjem mjesečne EKS kredita.

Za kolektivnu procjenu finansijskog instrumenta u Stage-u 2, obezvređenje za kreditne gubitke je jednako očekivanom kreditnom gubitku (ECL-Expected credit loss) u cjelokupnom vijeku trajanja kredita. ECL u cjelokupnom trajanju kredita je definisan kao skup svih mogućih događaja koji vode u status default-a tokom vijeka trajanja finansijskog sredstva.

Obezvređenje za kreditne gubitke u Stage –u 2 za pojedini finansijski instrument predstavlja sumu tokom preostalih mjeseci (cjelokupnog vijeka trajanja) umnožka izloženosti, marginalne vjerovatnoće nastanka default-a (PD), LGD–a i diskontnog faktora. Diskontovanje se vrši korišćenjem mjesečne EKS kredita.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.8 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (Nastavak)*****Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (Nastavak)***

Stage 3 sadrži obezvrijeđene finansijske instrumente. Ispravka vrijednosti za kreditne gubitke je obračunata kao umnožak neto izloženosti u trenutku nastanka default-a (Neto_EAD) i gubitka uslijed nastanka default-a (LGD).

Izloženost u trenutku nastanka statusa default-a (EAD) koja se primjenjuje pri obračunu očekivanog kreditnog gubitka zavisi od karakteristika finansijskog instrumenta:

- Krediti sa fiksnim planom otplate (Term loans) – procjenom EAD krive vijeka trajanja finansijskog instrumenta, kako se kredit bliži datumu dospelja,
- Garancije i akreditivi – fiksni EAD na datum dospelja,
- Plasmani (kredit) bez jasnog plana otplate, gdje se računa prosječan rok trajanja.

Obračun PD parametara se sastoji od sljedećih koraka:

1. Obračun tranzicionih matrica;
2. Izvođenje kumulativnog „lifetime“ PD-a;
3. Obračun marginalnog „lifetime“ PD-a;
4. Usklađivanje marginalnog PD-a za informacije „okrenutih budućnosti“ (tzv. forward looking).

Apsolutne tranzicione matrice se dobijaju iz istorijske podjele računa (plasmana) kroz vremenske kategorije (buckete). U apsolutnoj tranzicionoj matrici, elementi $X_{i,j}$ predstavljaju broj računa (plasmana) sa početnim stanjem i , te stanjem j za sledeći mesec, gdje stanje predstavlja vremensku kategoriju (bucket).

Smanjivanje dimenzija apsolutne tranzicione matrice definisanjem statusa „Default“ koje uključuje vremenske kategorije (buckete) iznad 90 dana. Tako dobijena matrica transformiše se u relativnu tranzicionu matricu. Prilikom transformacije pretpostavka je da je status „Default“-a apsorpcioni, što znači da jednom kada je račun (plasan) u statusu Default-a, ostaje u statusu Default-a.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.8 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (Nastavak)*****Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (Nastavak)***

Kumulativni neusklađeni „lifetime“ PD dobija se korišćenjem pretpostavke Markovljevog lanca, stepenovanjem 1-mjesečne relativne tranzicione matrice.

Obračun marginalnog PD-a, dobija se kao razlika kumulativnog PD-a za dato stanje (bucket) u tekućem i prošlom mjesecu.

Banka uvodi informacije „okrenute budućnosti“ na način da, direktno usklađuje marginalne PD- e primjenom korektivnog faktora. Za prvih 36 mjeseci, marginalni PD je usklađen sa korektivnim faktorom, k , nakon čega usklađeni marginalni PD konvergira izvornom (neusklađenom) marginalnom PD-u. Period tokom kojeg se odvija konvergenicja je postavljen na 36 mjeseci, nakon čega nema prilagođavanja.

Veličina gubitka uslijed nastanka statusa default-a (LGD) je obračunata za neobezbijeđene izloženosti. To jeste, kolateral nije uzet u obzir i pretpostavka da će naplata biti generisana iz novčanih tokova iz redovnog poslovanja. LGD parametri se obračunavaju po portfoliju i vremenskim kategorijama (bucketima). Za default kredite (vremesne kategorije 4 i više) LGD se utvrđuje poređenjem sume izloženosti po vremenskoj kategoriji inicijalno i nakon 12 mjeseci. U obračunu LGD parametara Banka koristi podatke iz perioda od 5 godina. Dobijeni rezultati se ekspertski koriguju linearnom interpolacijom kako bi osigurali kontinuitet rizika po kategorijama, tj. da bi LGD parametri imali rastući trend po vremenskim kategorijama (bucketima).

Obračun i odobravanje ispravke vrijednosti za pojedinačne rizike, kao i knjiženje odobrenih ispravki vrijednosti na kolektivnoj osnovi mogu i treba da se obavljaju kontinuirano.

Knjiženje se obavlja u Core sistemu Banke. Nakon knjiženja ispravki vrijednosti za očekivane kreditne gubitke kreiraju se izvještaji.

Ispravka vrijednosti za ECL u bilansu stanja se prikazuje na sljedeći način:

- Za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti, ispravka vrijednosti umanjuje bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva;
- Za vanbilansne izloženosti (preuzete obaveze za nepovučene kredite i finansijske garancije) obezvređenje se priznaje kao rezerva u pasivi bilansa stanja;
- Za dužničke instrumente koji su klasifikovani kao FVOCI ispravka vrijednosti se ne priznaje u bilansu stanja, budući da knjigovodstvena vrijednost ovih sredstava mora da bude jednaka njihovoj fer vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.9. Rezervisanja i obezvređenje kredita i potraživanja

Obračun rezervacija za potencijalne gubitke

Banka je dužna da bilansne i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu kao i da izračuna rezervacije za potencijalne gubitke, u skladu sa važećom Odlukom o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije („Sl. list CG“, br. 127/20, 140/21). U skladu sa navedenom Odlukom, Banka je primijenila sljedeće procenete i dane kašnjenja po kategorijama rizičnosti za obračun rezervacije za potencijalne gubitke:

Kategorija rizika	Na dan 31. decembar 2023. godine	
	% rezervisanja	Dani kašnjenja
A	0,5	<30
B1	2	31-60
B2	7	61-90
C1	20	91-150
C2	40	151-270
D	70	271-365
E	100	>365

Dani kašnjenja nisu jedini kriterijum za klasifikaciju ali su imperativni kriterijum za klasifikaciju. Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke obračunatog u skladu sa internom metodologijom Banke primjenom Međunarodnog računovodstvenog standarda 9.

Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbitnu stavku od sopstvenih sredstava Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.10. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna sredstva

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Banka procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost sredstva. Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza, vrši se procjena nadoknadivog iznosa. Nadoknativ iznos je veći od neto prodajne cijene ili vrijednosti u upotrebi. Ukoliko je nadoknativ iznos veći od knjigovodstvene vrijednosti, sredstvo ne bi trebalo da bude obezvrijeđeno.

Naknadni troškovi: troškovi zamjene dijelova opreme (ugradnja novih rezervnih dijelova), troškovi remonta i generalnih popravki poslovnih prostora priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti poslovnih prostora odnosno opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti.

Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja opreme: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih dijelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki, smatraju se rashodom perioda u kom su nastali.

Gubici ili dobici nastali pri otuđenju ili rashodovanju poslovnih prostora i opreme utvrđeni su kao razlika između iznosa dobijenog prodajom i sadašnje vrijednosti po kojoj se poslovni prostor odnosno oprema vodi, i priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha u periodu u kom je nastalo otuđenje ili rashodovanje.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost poslovnih prostora i opreme, a primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se poslovni prostor i oprema u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Primijenjene stope su sljedeće:

Glavne grupe	<u>Stope amortizacije (%)</u>
Građevinski objekti	2,00
Motorna vozila	15,00
Namještaj i ostala oprema	15,00 – 20,00
Kompjuterska oprema	33,33
Sitan inventar	50

Period amortizacije osnovnih sredstava počinje onda kada su sredstva raspoloživa za upotrebu. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha.

Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se sastoje od softvera i licenci. Nematerijalna ulaganja koja su nabavljena priznaju se u visini nabavne vrijednosti na dan transakcije. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju u visini nabavne vrijednosti umanjene za akumuliranu amortizaciju i eventualno umanjenje vrijednosti uslijed obezvređenja.

Troškovi koji se direktno mogu povezati sa određenim softverom i koji će generisati ekonomsku korist u periodu dužem od jedne godine, evidentiraju se kao nematerijalna ulaganja. Troškovi održavanja i razvoj kompjuterskih softvera se evidentiraju kao trošak u trenutku njihovog nastanka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.10. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna sredstva (Nastavak)

Nematerijalna ulaganja (Nastavak)

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost nematerijalnih ulaganja u periodu od 5 godina, s ciljem da se nematerijalna ulaganja u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

3.11. Kapital Banke

U okviru kapitala Banke iskazani su akcijski kapital, emisiona premija, rezerve Banke i akumulirani rezultat.

Akcijski kapital Banke obrazuje se iz uloženi sredstava osnivača i akcionara Banke u novčanom i nenovčanom obliku. Zakonom o hartijama od vrijednosti definisano je da su hartije od vrijednosti dematerijalizovane i postoje u obliku elektronskog zapisa u kompjuterskom sistemu Centralnog Klirinškog Depozitarnog Društva. Izvod iz registra Centralnog Klirinškog Depozitarnog Društva je jedini i isključivi dokaz o vlasništvu nad hartijama od vrijednosti.

3.12. Naknade zaposlenima

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina pri odlasku u penziju ili drugih dugoročnih naknada zaposlenima

U skladu sa izvještajem aktuara, Banka je obračunala obavezu isplate otpremnina zaposlenima prilikom odlaska u penziju, u visini tri minimalne neto zarade.

Ukupni rashodi dugoročnih rezervisanja koji se odnose na buduće odlive po osnovu penzionisanja zaposlenih procjenjuju se na osnovu aktuarskog obračuna. Za potrebe procjene Banka angažuje ovlašćenog aktuara koji vrši obračun budućih obaveza, diskontovanjem procijenjenih budućih odliva, korišćenjem aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Obaveze se odmjeravaju u visini sadašnje vrijednosti budućih izdataka, uzimajući u obzir rast budućih zarada i drugih uslova, koji se raspodjeljuju na ugodnosti zaposlenih na osnovu prošlog i budućeg radnog vijeka.

3.13. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost predstavlja cijenu koja bi bila dobijena za transakciju prodaje sredstva ili plaćanja za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum vrednovanja. Utvrđivanje fer vrijednosti bazirano je na pretpostavci da se transakcija održala na primarnom tržištu sredstva ili obaveze ili, u odsustvu primarnog tržišta, na najpovoljnijem tržištu za sredstvo ili obavezu.

U slučaju da za sredstvo ili obavezu postoji primarno tržište, fer vrijednost predstavlja cijena na tom tržištu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.13. Pravična (fer) vrijednost (Nastavak)

Fer vrijednost sredstva ili obaveze se vrednuje korišćenjem pretpostavki koje bi koristili učesnici na tržištu kada utvrđuju cijenu sredstva ili obaveze, pretpostavljajući da učesnici na tržištu djeluju u svom najboljem ekonomskom interesu.

Fer vrijednost nefinansijskog sredstva uzima u obzir mogućnost tržišnog učesnika da generiše najveće i najbolje ekonomske koristi korišćenjem tog sredstva ili prodajom drugom učesniku na tržištu koji bi najviše i najbolje iskoristio sredstvo.

Banka koristi tehnike vrednovanja koje su odgovarajuće u okolnostima i za koje su dostupni podaci korišćeni za utvrđivanje fer vrijednosti, pri čemu se maksimizira korišćenje relevantnih uočljivih ulaznih podataka i minimizira korišćenje neuočljivih ulaznih podataka. Tehnike vrednovanja se revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Sva sredstva i obaveze koja se vrednuju po fer vrijednosti ili čija se fer vrijednost objelodanjuje u finansijskim iskazima klasifikovana su u tri nivoa hijerarhije fer vrijednosti:

Nivo 1	Kotirane tržišne cijene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za istovjetna sredstva ili obaveze
Nivo 2	Korišćenje tehnike vrednovanja za koje je najniži nivo ulaznog podatka značajnog za utvrđivanje fer vrijednosti direktno ili indirektno uočljiv
Nivo 3	Korišćenje tehnike vrednovanja za koje najniži nivo ulaznog podatka značajnog za utvrđivanje fer vrijednosti nije uočljiv

Za sredstva ili obaveze koje se kontinuirano vrednuju po fer vrijednosti u finansijskim iskazima, Banka utvrđuje ponovnom procjenom kategorizacije na svaki izvještajni datum da li su se desili prelazi između nivoa hijerarhije.

3.14. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju onda kada:

- Banka ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu kao rezultat prethodnih događaja;
- je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava i
- se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka potrebnih za izmirenje obaveza.

Rezervisanja se revidiraju na datum svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ukoliko više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji generišu ekonomske koristi biti potreban za izmirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

3.15. Finansijske garancije

Finansijske garancije predstavljaju ugovore kojima se Banka obavezuje da izvrši plaćanja njihovim korisnicima za gubitke nastale zbog neispunjavanja obaveze plaćanja određenog dužnika po dospjeću obaveze, a u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta. Obaveze po finansijskim garancijama se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, a inicijalna fer vrijednost se amortizuje tokom trajanja finansijske garancije. Obaveza po osnovu garancije se naknadno odmjerava u iznosu koji je veći od amortizovane vrijednosti i sadašnje vrijednosti očekivanog budućeg plaćanja (kada je plaćanje po osnovu garancije vjerovatno). Finansijske garancije se evidentiraju u okviru vanbilansnih stavki.

Primljena naknada je priznata u bilansu uspjeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE

Rukovodstvo vrši procjene i donosi pretpostavke koje utiču na vrijednost sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini. Računovodstvene procjene i pretpostavke se kontinuirano vrijednuju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Rukovodstvo vrši procjene i pretpostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procjene će, po definiciji, rijetko biti jednake ostvarenim rezultatima. Procjene i pretpostavke koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine su prikazane u daljem tekstu.

Gubici od umanjenja vrijednosti finansijske imovine

Mjerenje umanjenja vrijednosti u skladu sa MSFI 9 za sve kategorije finansijske imovine zahtijeva pretpostavku, posebno za procjenu iznosa i vrijeme budućih novčanih tokova i vrijednosti kolaterala prilikom utvrđivanja gubitaka od umanjenja vrijednosti i procjene značajnog povećanja kreditnog rizika. Ove procjene su podstaknute brojnim faktorima, te promjenama koje mogu rezultirati različitim nivoima rezervisanja za umanjenje vrijednosti. Obračun ECLa Banke predstavlja izlazne podatke kompleksnih modela sa nizom pretpostavki u vezi sa izborom varijabli i njihovim međuzavisnostima.

Elementi ECL modela koji obuhvataju računovodstvene pretpostavke i procjene uključuju:

- Klasifikacija finansijskih sredstava: procjena poslovnog modela za upravljanje finansijskim sredstvima i procjena da li ugovoreni uslovi finansijskih sredstava zadovoljavaju SPPI test;
- Definisane kriterija Banke za procjenu da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika finansijskog sredstva u odnosu na inicijalno priznavanje, definisanje metodologije za uključivanje prospektivnih informacija za obračun ECL i izbor i odobrenje modela koji se koriste za obračun ECL;
- Razvoj ECL modela, uključujući različite formule i izbor ulaznih podataka.

Pravična (fer) vrijednost

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehnika vrednovanja. Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument.

Potencijalne obaveze

Potencijalne obaveze obuhvataju rezervisanja za otpremnine i rezervisanja za sudske sporove. Za potrebe obračuna i vrednovanja potencijalnih obaveza rukovodstvo Banke definiše pretpostavke o vjerovatnoći i iznosu odliva resursa, odnosno potencijalnom ishodu i iznosu obaveza po osnovu sudskih sporova. Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene, od strane pravnih zastupnika Banke, vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

Trošak dugoročnih benefita zaposlenih određen je na osnovu aktuarskog obračuna, uz primjenu aktuarskih pretpostavki: diskontna stopa, budući rast zarada u skladu sa stopom inflacije i napredovanja, i rast zarada po osnovu minulog rada, kao i promjene u broju zaposlenih koji stižu pravo za isplatu naknade. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti. Aktuarski obračun vrši nezavisni aktuar.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE (Nastavak)

Korisni vijek trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog vijeka trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promjene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog vijeka trajanja. Banka vrši pregled vijeka trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme u svakom periodu godišnjeg izvještavanja.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA

5.1 Upravljanje rizicima

Banka je uspostavila sveobuhvatni sistem upravljanja rizicima koji obuhvataju definisanu strategiju za upravljanje rizicima, usvojene politike i procese za upravljanje rizicima, definisana ovlašćenja i odgovornosti za upravljanje rizicima, efikasan i pouzdan sistem informacione tehnologije, procedure za nepredviđene situacije, stresno testiranje.

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Strategija upravljanja rizicima sadrži: pregled, ciljeve i kriterijume svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena. Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Sektor za kontrolu rizika je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima i usaglašenost sa procedurama za upravljanje rizicima i definisanim limitima o čemu se mjesečno izvještava Upravni odbor. Pored toga, praćenje izloženosti Banke kreditnom riziku je u nadležnosti Sektora za upravljanje kreditnim rizikom. Banka takođe prati najave i izmjene u zakonskoj regulativi i analizira uticaj rizika kako bi blagovremeno uskladila svoje poslovanje sa propisima.

Banka testira osjetljivost Banke na pojedine vrste rizika i na zbirnoj osnovi, korišćenjem više vrsta stres scenarija. Pod stres scenarijom podrazumijevaju se pretpostavke o promjenama tržišnih i drugih faktora koje mogu imati značajan materijalni uticaj na poslovanje Banke.

5.2. Kreditni rizik

U svom poslovanju Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti, kako bi smanjila što je više moguće izloženost kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme. Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan bilansa stanja. Prilikom donošenja odluke o kreditiranju vodi se računa o promjenama u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine dio kreditnog portfolija Banke, a koji mogu dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan bilansa stanja.

Centralna banka Crne Gore je donijela Odluku o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije („Sl. list CG“, br. 127/20, 140/21), koja se primjenjuje od 1. januara 2022. godine, i koja podrazumijeva primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja prilikom vrednovanja i iskazivanja stavki vanbilansne aktive i vanbilansnih stavki.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

Shodno navedenoj Odluci, Banka je utvrdila metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Banka metodologiju dosljedno primjenjuje, preispituje najmanje jednom godišnje i po potrebi prilagođava rezultatima preispitivanja, kao i prilagođava pretpostavke na kojima je metodologija zasnovana.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou Banke, odnosno održavanje prihvatljivog kreditnog portfolija. Ublažavanje kreditnog rizika se sprovodi kroz ugovaranje adekvatnih sredstava obezbjeđenja potraživanja.

5.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispuni sve ugovorene obaveze prema Banci. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su kontrole koja se vrši jednom godišnje ili češće. Svi krediti iznad propisanog limita odobreni su od strane nivoa odlučivanja Uprava.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

Izloženost riziku po pojedinačnim zajmoprimaocima, uključujući druge banke i finansijske institucije, dalje se ograničava tako što se utvrđuje podlimit u odnosu na bilansnu i vanbilansnu izloženost. Stvarna izloženost u odnosu na utvrđene limite se redovno prati.

Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze. Klijentima sa određenim problemima u poslovanju Banka odobrava reprogramiranje potraživanja, kako bi se maksimalno iskoristile raspoložive mogućnosti za namirenje potraživanja, a da istovremeno sposobnost korisnika kredita da uredno servisira dugove bude održiva.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispuni svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi koji predstavljaju pismenu izjavu o obavezi Banke preuzetoj u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlašćenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima su obezbijeđeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

5.2.2. Rezervisanja – ispravke vrijednosti, za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti

Na dan sastavljanja finansijskih iskaza Banka procjenjuje da li postoje bilo kakvi indikatori koji ukazuju na to da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava, u skladu sa zahtjevima MSFI 9. Indikatore koje Banka primjenjuje kod identifikacije značajnog povećanja kreditnog rizika, a u skladu sa MFSI 9, i na osnovu čega klasifikuje imovinu kao stage 1, 2 ili 3 su:

- promjena vjerovatnoće nastanka statusa neizmirenja obaveza, odnosno PD tokom vijeka trajanja izloženosti je veći od njenog PD tokom vijeka trajanja pri početnom priznavanju za više od 200%
- apsolutni nivo PD, odnosno 12-mjesečni PD izloženosti na izvještajni datum je veći od 20%
- kašnjenje u plaćanju kamate ili glavnice;
- restrukturiranje plasmana i/ili PRK status;
- lista praćenja (watch lista)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.2. Rezervisanja – ispravke vrijednosti, za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti (Nastavak)

- status neizmirivanja obaveza na nivou grupe povezanih lica;
- kao i set dodatnih kriterijuma koji mogu ukazivati na finansijske poteškoće u poslovanju pravnih lica.

U skladu sa usvojenom metodologijom, Banka procjenjuje da li postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti pojedinačno za finansijska sredstva koja su pojedinačno značajna.

Izračunavanje sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova gotovine obezbijeđenog finansijskog sredstva odražava novčane tokove koji mogu biti rezultat isključivanja umanjena za troškove pribavljanja i prodaje kolaterala, bez obzira na to da li je isključenje vjerovatno ili ne.

U svrhe zajedničke procjene umanjenja vrijednosti, finansijska sredstva koja nisu pojedinačno značajna se grupišu na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika.

5.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Sljedeća tabela prikazuje bruto maksimalnu izloženost kreditnom riziku bilansnih i vanbilansnih pozicija:

**UKUPNA IZLOŽENOST
KREDITNOM RIZIKU**

(u hiljadama EUR)

	31.12.2023.		31.12.2022.	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
I. Pregled aktive				
Novčana sredstva i računski depoziti kod centralnih banaka	224.223	224.223	328.197	328.197
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>				
-Kreditni i potraživanja od banaka	77.529	77.265	34.170	34.019
-Kreditni i potraživanja od klijenata	266.107	248.411	252.474	236.812
-Hartije od vrijednosti	349.694	345.861	205.166	200.539
Ostala finansijska sredstva	2.762	2.762	2.021	2.021
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>				
-Hartije od vrijednosti	6.368	6.368	5.875	5.875
Ostala sredstva	2.581	2.429	2.386	2.061
	929.264	907.319	830.289	809.524
II. Vanbilansne stavke				
Plative garancije	37.496	37.469	28.293	28.119
Činidbene garancije	17.318	17.311	15.595	15.516
Preuzete neopozive obaveze	41.121	40.761	34.846	34.441
Ostalo	18.622	18.616	16.181	16.150
	114.557	114.157	94.915	94.226
Ukupno (I+II)	1.043.821	1.021.476	925.204	903.750

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)

Izloženost kreditnom riziku kontroliše se pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica.

Prije odobravanja kredita i drugih plasmana Banka procjenjuje dužnikovu kreditnu sposobnost uzimajući u obzir kriterijume koje je utvrdila internim aktom, kao i pravnu valjanost i procijenjenu vrijednost kolaterala.

Vrijednost kolaterala izračunava se kao njegova neto vrijednost, pod kojom se podrazumijeva tržišna vrijednost umanjena za sve troškove koji se odnose na realizaciju kolaterala.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti;
- polise osiguranja;
- garancije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana

Kvalitet finansijskih sredstava izloženih kreditnom riziku prikazan je kako slijedi:

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA, BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

31.12.2023.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti			Ukupno ispravka vrijednosti		(u hiljadama EUR)
					S1	S2	S3	S3	S2	
Stambeni	15.739	2.866	414	19.019	(79)	(75)	(123)	(277)	18.742	
Gotovinski	42.074	5.889	3.257	51.220	(432)	(282)	(1.938)	(2.652)	48.568	
Kupovina automobila	4.453	498	54	5.005	(58)	(14)	(12)	(84)	4.921	
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	7.389	1.377	104	8.870	(81)	(33)	(76)	(190)	8.680	
Ostalo	28.199	8.563	2.110	38.872	(340)	(1.377)	(1.005)	(2.722)	36.150	
Ukupno stanovništvo	97.854	19.193	5.939	122.986	(990)	(1.781)	(3.154)	(5.925)	117.061	
Velika preduzeća	15.408	9.539	1.575	26.522	(148)	(307)	(521)	(976)	25.546	
Srednja preduzeća	5.335	16.832	6.595	28.762	(29)	(1.045)	(1.542)	(2.616)	26.146	
Mala preduzeća	30.912	48.139	8.786	87.837	(311)	(3.091)	(4.777)	(8.179)	79.658	
Privredni klijenti	51.655	74.510	16.956	143.121	(488)	(4.443)	(6.840)	(11.771)	131.350	
Ukupno klijenti	149.509	93.703	22.895	266.107	(1.478)	(6.224)	(9.994)	(17.696)	248.411	
Banke	77.529	-	-	77.529	(264)	-	-	(264)	77.265	
Državne	222.557	-	1.271	223.828	(868)	-	(1.221)	(2.089)	221.739	
Korporativne	63.746	2.083	1.401	67.230	(347)	(665)	(725)	(1.737)	65.493	
Supranacionalne	58.636	-	-	58.636	(7)	-	-	(7)	58.629	
Hartije od vrijednosti	344.939	2.083	2.672	349.694	(1.222)	(665)	(1.946)	(3.833)	345.861	

HIPOTEKARNA BANKA A.D., PODGORICA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Kvalitet finansijskih sredstava izloženih kreditnom riziku prikazan je kako slijedi:

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA, BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

31.12.2022.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	(u hiljadama EUR)	
									Neto	
Stambeni	10.508	2.365	194	13.067	(64)	(40)	(12)	(116)	12.951	
Gotovinski	50.422	7.349	3.897	61.668	(730)	(521)	(2.697)	(3.948)	57.720	
Kupovina automobila	2.022	128	60	2.210	(31)	(5)	(21)	(57)	2.153	
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	4.234	770	69	5.073	(50)	(32)	(59)	(141)	4.932	
Ostalo	21.517	9.431	2.067	33.015	(334)	(1.052)	(844)	(2.230)	30.785	
Ukupno stanovništvo	88.703	20.043	6.287	115.033	(1.209)	(1.650)	(3.633)	(6.492)	108.541	
Velika preduzeća	19.533	7.381	1.784	28.698	(416)	(336)	(550)	(1.302)	27.396	
Srednja preduzeća	9.458	19.790	2.830	32.078	(380)	(1.475)	(453)	(2.308)	29.770	
Mala preduzeća	28.122	41.338	7.205	76.665	(371)	(1.954)	(3.235)	(5.560)	71.105	
Privredni klijenti	57.113	68.509	11.819	137.441	(1.167)	(3.765)	(4.238)	(9.170)	128.271	
Ukupno klijenti	145.816	88.552	18.106	252.474	(2.376)	(5.415)	(7.871)	(15.662)	236.812	
Banke	34.170	-	-	34.170	(151)	-	-	(151)	34.019	
Državne	146.085	208	1.072	147.365	(761)	(43)	(708)	(1.512)	145.853	
Korporativne	46.975	4.665	598	52.238	(1.067)	(1.915)	(131)	(3.113)	49.125	
Supranacionalne	5.564	-	-	5.564	(3)	-	-	(3)	5.561	
Hartije od vrijednosti	198.624	4.873	1.670	205.167	(1.831)	(1.958)	(839)	(4.628)	200.539	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Potraživanja od klijenata u Stage 1 prikazana su u tabelama ispod:

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 1	(u hiljadama EUR)				
31.12.2023.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Ukupno
Stambeni	15.739	-	-	-	15.739
Gotovinski	41.921	153	-	-	42.074
Kupovina automobila	4.453	-	-	-	4.453
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	7.376	13	-	-	7.389
Ostalo	27.779	420	-	-	28.199
Ukupno stanovništvo	97.268	586	-	-	97.854
Velika preduzeća	15.408	-	-	-	15.408
Srednja preduzeća	5.335	-	-	-	5.335
Mala preduzeća	30.911	1	-	-	30.912
Privredni klijenti	51.654	1	-	-	51.655
Ukupno	148.922	587	-	-	149.509
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	77.529	-	-	-	77.529

31.12.2022.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Ukupno
Stambeni	10.508	-	-	-	10.508
Gotovinski	49.987	435	-	-	50.422
Kupovina automobila	2.022	-	-	-	2.022
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	4.234	-	-	-	4.234
Ostalo	21.139	378	-	-	21.517
Ukupno stanovništvo	87.890	813	-	-	88.703
Velika preduzeća	19.533	-	-	-	19.533
Srednja preduzeća	9.458	-	-	-	9.458
Mala preduzeća	28.041	81	-	-	28.122
Privredni klijenti	57.032	81	-	-	57.113
Ukupno	144.922	894	-	-	145.816
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	34.170	-	-	-	34.170

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Potraživanja od clijenata u Stage 2 prikazana su u tabelama ispod:

**POTRAŽIVANJA OD
 KLIJENATA-STAGE 2**

(u hiljadama EUR)

31.12.2023.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	2.502	-	88	276	-	2.866
Gotovinski	5.183	75	381	250	-	5.889
Kupovina automobila	429	-	69	-	-	498
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	1.346	-	31	-	-	1.377
Ostalo	8.184	189	136	54	-	8.563
Ukupno stanovništvo	17.644	264	705	580	-	19.193
Velika preduzeća	9.539	-	-	-	-	9.539
Srednja preduzeća	16.831	-	-	1	-	16.832
Mala preduzeća	47.799	5	39	296	-	48.139
Privredni klijenti	74.169	5	39	297	-	74.510
Ukupno	91.813	269	744	877	-	93.703
od čega: restrukturirana	6.480	-	21	-	-	6.501
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-
31.12.2022.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	2.098	236	31	-	-	2.365
Gotovinski	5.266	1.604	429	50	-	7.349
Kupovina automobila	124	4	-	-	-	128
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	735	35	-	-	-	770
Ostalo	8.467	583	365	16	-	9.431
Ukupno stanovništvo	16.690	2.462	825	66	-	20.043
Velika preduzeća	7.381	-	-	-	-	7.381
Srednja preduzeća	19.790	-	-	-	-	19.790
Mala preduzeća	40.903	56	379	-	-	41.338
Privredni klijenti	68.074	56	379	-	-	68.509
Ukupno	84.764	2.518	1.204	66	-	88.552
od čega: restrukturirana	5.339	-	83	-	-	5.422
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Potraživanja od klijenata u Stage 3 prikazana su u tabelama ispod:

**POTRAŽIVANJA OD
 KLIJENATA-STAGE 3**

(u hiljadama
 EUR)

<u>31.12.2023.</u>	<u>Nije u docnji</u>	<u>Docnja do 30 dana</u>	<u>Od 31-60 dana</u>	<u>Od 61-90 dana</u>	<u>Preko 90 dana</u>	<u>Ukupno</u>
Stambeni	168	-	3	-	243	414
Gotovinski	633	7	56	24	2.537	3.257
Kupovina automobila	28	-	4	-	22	54
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	6	-	-	-	98	104
Ostalo	426	13	560	22	1.089	2.110
Ukupno stanovništvo	1.261	20	623	46	3.989	5.939
Velika preduzeća	1.575	-	-	-	-	1.575
Srednja preduzeća	5.216	1.379	-	-	-	6.595
Mala preduzeća	3.902	53	33	29	4.769	8.786
Privredni klijenti	10.693	1.432	33	29	4.769	16.956
Ukupno	11.954	1.452	656	75	8.758	22.895
od čega: restrukturirana	1.286	-	12	-	2.569	3.867
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

<u>31.12.2022.</u>	<u>Nije u docnji</u>	<u>Docnja do 30 dana</u>	<u>Od 31-60 dana</u>	<u>Od 61-90 dana</u>	<u>Preko 90 dana</u>	<u>Ukupno</u>
Stambeni	190	4	-	-	-	194
Gotovinski	659	204	152	2	2.880	3.897
Kupovina automobila	38	1	-	-	21	60
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	3	-	-	-	66	69
Ostalo	652	301	10	4	1.100	2.067
Ukupno stanovništvo	1.542	510	162	6	4.067	6.287
Velika preduzeća	1.784	-	-	-	-	1.784
Srednja preduzeća	1.640	-	-	-	1.190	2.830
Mala preduzeća	2.630	237	831	236	3.271	7.205
Privredni klijenti	6.054	237	831	236	4.461	11.819
Ukupno	7.596	747	993	242	8.528	18.106
od čega: restrukturirana	586	-	448	-	481	1.515
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Potraživanja od klijenata u Stage 3 prikazana su u tabelama ispod:
POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 3

	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	S 3 potraživanja	Restruktuirana S 3 potraživanja	Ispravka vrijednosti S 3	Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za S3
31.12.2023.	122.986	(5.925)	5.939	25	(3.154)	4,83%	9.829
Stanovništvo	19.019	(277)	414	-	(123)	2,18%	76
Stambeni	51.220	(2.652)	3.257	-	(1.938)	6,36%	6.876
Gotovinski	5.005	(84)	54	-	(12)	1,08%	74
Kupovina automobila	8.870	(190)	104	-	(76)	1,17%	232
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	38.872	(2.722)	2.110	25	(1.005)	5,43%	2.571
Ostalo	143.121	(11.771)	16.956	3.850	(6.840)	11,85%	51.660
Privredni klijenti	4.117	(549)	1.575	-	(520)	38,26%	2.105
Pojloprivreda	9.796	(1.134)	990	330	(682)	10,11%	1.857
Prerađivačka industrija	5.424	(966)	4.111	-	(751)	75,79%	3.620
Električna energija	22.402	(2.823)	3.779	3.200	(1.825)	16,87%	18.933
Grđevinarstvo	46.408	(2.067)	1.254	296	(933)	2,70%	7.459
Trgovina na veliko i malo	966	(7)	26	24	(1)	2,69%	1.013
Uslužne delatnosti	2.138	(101)	-	-	-	0,00%	-
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	51.870	(4.124)	5.221	-	(2.128)	10,07%	16.673
Ostalo	266.107	(17.696)	22.895	3.875	(9.994)	8,60%	61.489
Ukupno	77.529	(264)	-	-	-	0,00%	-
Potraživanja od banaka	223.828	(2.089)	1.271	-	(1.221)	0,57%	-
Državne	67.230	(1.737)	1.401	-	(725)	2,08%	-
Korporativne	58.636	(7)	-	-	-	0,00%	-
Supranacionalne	349.694	(3.833)	2.672	-	(1.946)	0,76%	-
Hartije od vrijednosti							

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Potraživanja od klijenata u Stage 3 prikazana su u tabelama ispod:

**POTRAŽIVANJA OD
KLIJENATA-STAGE 3**

	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti i S 3	S 3 potraživanja	Restrukturirana S 3 potraživanja	Ispravka vrijednosti i S 3	Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za S3
31.12.2022.	115.033	(6.492)	6.287	103	(3.633)	5,47%	12.466
Stanovništvo	13.067	(116)	194	4	(12)	1,48%	653
Stambeni	61.668	(3.948)	3.897	-	(2.697)	6,32%	5.006
Gotovinski	2.210	(57)	60	-	(21)	2,71%	65
Kupovina automobila	5.073	(141)	69	-	(59)	1,36%	189
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	33.015	(2.230)	2.067	99	(844)	6,26%	6.553
Ostalo	137.441	(9.170)	11.819	1.412	(4.238)	8,60%	43.139
Privredni klijenti	2.507	(552)	1.832	-	(550)	73,08%	2.738
Poljoprivreda	4.765	(544)	937	448	(474)	19,66%	8.587
Prerađivačka industrija	6.520	(461)	-	-	-	0,00%	-
Električna energija	23.809	(2.046)	2.790	18	(826)	11,72%	10.837
Gradevinarstvo	48.616	(2.682)	2.374	307	(1.144)	4,88%	5.375
Trgovina na veliko i malo	695	(2)	37	20	-	5,32%	243
Uslužne delatnosti	7.195	(490)	23	-	(23)	0,32%	838
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	43.334	(2.393)	3.826	619	(1.221)	8,83%	14.521
Ostalo	252.474	(15.662)	18.106	1.515	(7.871)	7,17%	55.605
Potraživanja od banaka	34.170	(151)	-	-	-	0,00%	-
Državne	147.365	(1.512)	1.072	-	(708)	0,73%	-
Korporativne	52.238	(3.113)	598	-	(131)	1,14%	-
Supranacionalne	5.564	(3)	-	-	-	0,00%	-
Hartije od vrijednosti	205.167	(4.628)	1.670	-	(839)	0,81%	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

U tabelama ispod, prikazane su promjene Stage 3, odnosno problematičnih potraživanja:

PROMJENE S3
 POTRAŽIVANJA

(u hiljadama
 EUR)

	Bruto 31.12.2022.	Novi S3 klijenti	Smanjenje postojećih S3 klijenata	Uvećanje postojećih S3 klijenata	Zatvoreni S3 klijenti	Bruto 31.12.2023.
Stambeni	194	262	(30)	-	(12)	414
Gotovinski	3.897	1.091	(275)	85	(1.541)	3.257
Kupovina automobila	60	29	(12)	-	(23)	54
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	69	36	(5)	4	-	104
Ostalo	2.067	1.021	(357)	22	(643)	2.110
Stanovništvo	6.287	2.439	(679)	111	(2.219)	5.939
Velika preduzeća	1.784	-	(209)	-	-	1.575
Srednja preduzeća	2.830	6.576	(2)	11	(2.820)	6.595
Mala preduzeća	7.205	4.994	(810)	128	(2.731)	8.786
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	11.819	11.570	(1.021)	139	(5.551)	16.956
Ukupno	18.106	14.009	(1.700)	250	(7.770)	22.895
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-
Državne	1.072	217	(18)	-	-	1.271
Korporativne	598	1.012	(12)	-	(197)	1.401
Supranacionalne	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	1.670	1.229	(30)	-	(197)	2.672

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

U tabelama ispod, prikazane su promjene Stage 3, odnosno ispravke problematičnih potraživanja:

(u hiljadama EUR)

**PROMJENE S3
ISPRAVKI**

	Bruto 31.12.2022.	Novi S3 klijenti	Smanjenje postojećih S3 klijenata	Uvećanje postojećih S3 klijenata	Zatvoreni S3 klijenti	Bruto 31.12.2023.
Stambeni	(12)	(101)	3	(14)	1	(123)
Gotovinski	(2.697)	(317)	109	(230)	1.197	(1.938)
Kupovina automobila	(21)	(5)	1	(1)	14	(12)
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	(59)	(8)	-	(9)	-	(76)
Ostalo	(844)	(229)	160	(241)	149	(1.005)
Stanovništvo	(3.633)	(660)	273	(495)	1.361	(3.154)
Velika preduzeća	(550)	-	29	-	-	(521)
Srednja preduzeća	(453)	(1.536)	-	(5)	452	(1.542)
Mala preduzeća	(3.235)	(2.087)	125	(544)	964	(4.777)
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	(4.238)	(3.623)	154	(549)	1.416	(6.840)
Ukupno	(7.871)	(4.283)	427	(1.044)	2.777	(9.994)
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-
Državne	(708)	(205)	-	(308)	-	(1.221)
Korporativne	(131)	(353)	-	(273)	32	(725)
Supranacionalne	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	(839)	(558)	-	(581)	32	(1.946)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.1. Restruktuirani krediti i plasmani

U tabelama ispod dat je pregled restrukturiranih potraživanja:

(u hiljadama EUR)

RESTRUKTURIRANA POTRAŽIVANJA	Restruktuirana potraživanja- Bruto izloženost	S 1 restruktuirana potraživanja	S2 restruktuirana potraživanja	S3 restruktuirana potraživanja	Ispravka vrijednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S3 restrukturiranih potraživanja	Učešće rest. potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za restruktuirana potraživanja
31.12.2023.	3.690	-	3.665	25	1.128	-	1.108	20	3,00%	428
Stanovništvo	2	-	2	-	-	-	-	-	0,01%	85
Stambeni Gotovinski	35	-	35	-	1	-	1	-	0,07%	-
Kupovina automobila	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Ostalo	3.653	-	3.628	25	1.127	-	1.107	20	9,40%	343
Privredni klijenti	6.678	-	2.836	3.842	2.652	-	576	2.076	4,67%	6.253
Poljoprivreda	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Preradivačka industrija	380	-	50	330	252	-	-	252	3,88%	402
Električna energija	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Gradevinarstvo	3.661	-	460	3.201	1.593	-	50	1.543	16,34%	3.029
Trgovina na veliko i malo	313	-	17	296	282	-	-	281	0,67%	283
Uslužne delatnosti	15	-	-	15	-	-	-	-	1,55%	86
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Ostalo	2.309	-	2.309	-	525	-	525	-	4,45%	2.453
Ukupno	10.368	-	6.501	3.867	3.760	-	1.684	2.096	3,90%	6.681
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.1. Restruktuirani krediti i plasmani (Nastavak)

(u hiljadama EUR)

RESTRUKTUIRANA POTRAŽIVANJA	Restruktuirana potraživanja- Bruto izloženost	S 1 restruktuirana potraživanja	S 2 restruktuirana potraživanja	S 3 restruktuirana potraživanja	Ispravka vrijednosti restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S1 restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S2 restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S3 restruktuiranih potraživanja	Učešće rest. potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za restruktuirana potraživanja
31.12.2022.	1.160	-	1.057	103	133	-	100	33	1,01%	2,068
Stanovništvo	4	-	4	1	1	-	-	1	0,03%	-
Stambeni	48	-	48	1	1	-	1	-	0,08%	118
Gotovinski	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	1.950
Kupovina automobila	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Ostalo	1.108	-	1.009	99	131	-	99	32	3,36%	-
Privredni klijenti	5.777	-	4.365	1.412	931	-	346	585	4,20%	27.085
Poljoprivreda	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Preradivačka industrija	526	-	78	448	135	-	-	135	11,04%	2.106
Električna energija	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Građevinarstvo	3.625	-	3.607	18	303	-	303	-	15,23%	20.160
Trgovina na veliko i malo	420	-	113	307	276	-	2	274	0,86%	1.547
Uslužne delatnosti	20	-	20	-	-	-	-	-	2,88%	140
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Ostalo	1.186	-	567	619	217	-	41	176	2,74%	3.132
Ukupno	6.937	-	5.422	1.515	1.064	-	446	618	2,75%	29.153
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.2. Kreditni rizik (nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (nastavak)

5.2.4.1. Restruktuirani krediti i plasmani (nastavak)

U tabelama ispod dat je pregled promjena po restrukturiranim potraživanjima:

PROMJENE RESTUKTUIRANIH S2 POTRAŽIVANJA

	Bruto 31.12.2022.	Nova restruktuirana S2 potraživanja	Smanjenje restruktuiranih S2 potraživanja	Uticaj kursa	Druge promjene	Bruto 31.12.2023.	Neto 31.12.2023.
Stambeni	-	-	2	-	-	2	2
Gotovinski	48	(48)	35	-	-	35	34
Kupovina automobila	-	-	-	-	-	-	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	1.009	2.311	308	-	-	3.628	2.521
Stanovništvo	1.057	2.263	345	-	-	3.665	2.557
Velika preduzeća	300	(300)	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	35	299	(20)	-	-	314	253
Mala preduzeća	4.030	1.808	(3.316)	-	-	2.522	2.007
Država	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	3.318	(3.318)	-	-	-	-
Privredni klijenti	4.365	5.125	(6.654)	-	-	2.836	2.260
Ukupno	5.422	7.388	(6.309)	-	-	6.501	4.817
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

(u hiljadama
EUR)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.1. Restruktuirani krediti i plasmani (Nastavak)

(u hiljadama EUR)

PROMJENE RESTUKTURIRANIH S3 POTRAŽIVANJA

	Bruto 31.12.2022.	Nova restruktuirana S3 potraživanja	Smanjenje restruktuiranih S3 potraživanja	Utica kursa	Druge promjene	Bruto 31.12.2023.	Neto 31.12.2023.
Stambeni	4	(4)	-	-	-	-	-
Gotovinski	-	-	-	-	-	-	-
Kupovina automobila	-	-	-	-	-	-	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	99	(99)	25	-	-	25	5
Stanovništvo	103	(103)	25	-	-	25	5
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	459	1.104	(459)	-	-	1.104	874
Mala preduzeća	953	5	1.780	-	-	2.738	892
Država	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	1.412	1.109	1.321	-	-	3.842	1.766
Ukupno	1.515	1.006	1.346	-	-	3.867	1.771
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

HIPOTEKARNA BANKA A.D., PODGORICA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.2. Krediti i potraživanja od komitenata pokriveni kolateralima

	S 1 klijenti					S 2 klijenti					S 3 klijenti				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	
31.12.2023.															
Stambeni	10.534	319	-	4.885	15.739	1.555	165	-	1.146	2.866	350	-	64	414	
Gotovinski	1.708	726	-	39.640	42.074	1.887	144	-	3.859	5.889	762	18	2.477	3.257	
Kupovina	195	120	-	4.138	4.453	46	28	-	424	498	12	-	42	54	
Adaptacija															
stambenog ili															
poslovnog															
prostora	1.781	125	-	5.483	7.389	709	17	-	651	1.377	18	-	86	104	
Ostalo	3.781	562	-	23.856	28.199	1.217	449	-	6.897	8.563	540	13	1.557	2.110	
Stanovništvo	18.000	1.852	-	78.001	97.854	5.414	803	-	12.976	19.193	1.682	31	4.226	5.939	
Velika															
preduzeća	116	4	-	15.288	15.408	1.714	-	-	7.824	9.539	1.575	-	-	1.575	
Srednja															
preduzeća	1.838	-	-	3.496	5.335	12.514	-	-	4.318	16.832	5.663	-	932	6.595	
Mala															
preduzeća	12.445	251	-	18.216	30.912	25.113	389	22.637	-	48.139	1.903	100	6.783	8.786	
Privredni															
klijenti	14.399	255	-	37.000	51.655	39.341	389	22.637	12.142	74.510	9.142	100	7.715	16.956	
Ukupno	32.399	2.108	-	115.002	149.509	44.755	1.192	22.637	25.118	93.703	10.824	131	11.941	22.895	
Potraživanja															
od banaka	-	-	-	77.529	77.529	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.2. Krediti i potraživanja od komitenata pokriveni kolateralima (Nastavak)

	S 1 klijenti				S 2 klijenti				S 3 klijenti				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno
31.12.2022.													
Stambeni	8.586	273	-	1.649	10.508	1.874	220	471	2.365	179	-	15	194
Gotovinski	4.459	858	-	45.105	50.422	1.555	559	5.235	7.349	798	22	3.077	3.897
Kupovina automobila	155	70	-	1.797	2.022	-	17	111	128	18	-	42	60
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	1.773	99	-	2.362	4.234	471	-	299	770	52	-	17	69
Ostalo	5.963	509	-	15.045	21.517	2.336	435	6.660	9.431	1.552	21	494	2.067
Stanovništvo	20.936	1.809	-	65.958	88.703	6.036	1.231	12.776	20.043	2.599	43	3.645	6.287
Velika preduzeća	4.747	3	-	14.783	19.533	6.322	-	1.059	7.381	1.784	-	-	1.784
Srednja preduzeća	8.274	-	-	1.184	9.458	18.807	98	885	19.790	2.797	-	33	2.830
Mala preduzeća	20.625	327	440	6.730	28.122	34.849	1.502	4.987	41.338	5.308	6	1.891	7.205
Privredni klijenti	33.646	330	440	22.697	57.113	59.978	1.600	6.931	68.509	9.889	6	1.924	11.819
Ukupno	54.582	2.139	440	88.655	145.816	66.014	2.831	19.707	88.552	12.488	49	5.569	18.106
Potraživanja od banaka	-	-	-	34.170	34.170	-	-	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.2. Krediti i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima (Nastavak)

Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja

	31.12.2023.	(u hiljadama EUR) 31.12.2022.
Depoziti	13.690	18.238
Zaloga	35.554	32.869
Hipoteke i fiducije	447.261	420.647
Polise	13.033	12.075
Garancije	738	791
Ukupno	510.276	484.620
Dospjeli, ali individualno neobezvrijeđeni	31.12.2023.	31.12.2022.
Depoziti	13.235	17.466
Zaloga	28.283	27.349
Hipoteke i fiducije	314.805	258.210
Polise	13.033	12.070
Garancije	738	791
	370.094	315.886
Individualno obezvrijeđeni	31.12.2023.	31.12.2022.
Depoziti	455	772
Zaloga	7.271	5.520
Hipoteke i fiducije	132.456	162.437
Polise	-	5
Ukupno	140.182	168.734

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.3. Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

(u hiljadama EUR)

	Potraživanja od S1 i S2 klijenata			Potraživanja od S3 klijenta				
	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo
31.12.2023.								
Stanovništvo	105.880	4.149	3.215	3.803	5.912	-	-	27
Stambeni	12.946	497	2.893	2.269	414	-	-	-
Gotovinski	46.580	6	322	1.055	3.232	-	-	25
Kupovina automobila	4.937	-	-	14	54	-	-	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	8.726	11	-	29	104	-	-	-
Ostalo	32.691	3.635	-	436	2.108	-	-	2
Privredni klijenti	126.165	-	-	-	15.431	1.525	-	-
Poljoprivreda	2.542	-	-	-	1.575	-	-	-
Prerađivačka industrija	8.805	-	-	-	990	-	-	-
Električna energija	1.313	-	-	-	4.111	-	-	-
Građevinarstvo	18.623	-	-	-	3.779	-	-	-
Trgovina na veliko i malo	45.155	-	-	-	1.254	-	-	-
Uslužne delatnosti	940	-	-	-	26	-	-	-
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	2.138	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	46.649	-	-	-	3.696	1.525	-	-
Ukupno	232.045	4.149	3.215	3.803	21.343	1.525	-	27
Potraživanja od banaka	8.003	65.523	-	4.003	-	-	-	-
Državne	118.541	85.368	-	18.648	-	-	-	1.271
Korporativne	100	64.582	520	6.994	-	-	-	1.401
Supranacionalne	-	58.637	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	118.641	208.587	520	25.642	-	-	-	2.672

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
5.2. Kreditni rizik (Nastavak)
5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)
5.2.4.3. Geografska koncentracija (Nastavak)

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u slijedećoj tabeli:

31.12.2022.	Potraživanja od S1 i S2 klijenata				Potraživanja od S3 klijenata			
	Crna Gora	Evropska Unija	Kanada	Ostalo	Crna Gora	Evropska Unija	Kanada	Ostalo
Stanovništvo	98.824	5.037	357	4.528	6.261	-	-	26
Stambeni	9.784	569	-	2.520	194	-	-	-
Gotovinski	56.052	12	357	1.350	3.880	-	-	17
Kupovina automobila	2.142	-	-	8	60	-	-	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	4.969	-	-	35	69	-	-	-
Ostalo	25.877	4.456	-	615	2.058	-	-	9
Privredni klijenti	125.622	-	-	-	11.819	-	-	-
Poljoprivreda	676	-	-	-	1.832	-	-	-
Prerađivačka industrija	3.828	-	-	-	937	-	-	-
Električna energija	6.520	-	-	-	-	-	-	-
Građevinarstvo	21.019	-	-	-	2.790	-	-	-
Trgovina na veliko i malo	46.242	-	-	-	2.374	-	-	-
Uslužne delatnosti	658	-	-	-	37	-	-	-
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	7.171	-	-	-	23	-	-	-
Ostalo	39.508	-	-	-	3.826	-	-	-
Ukupno	224.446	5.037	357	4.528	18.080	-	-	26
Potraživanja od banaka	6.500	22.568	-	5.102	-	-	-	-
Državne	97.895	35.995	-	12.403	-	-	-	1.072
Korporativne	103	47.531	524	9.358	-	-	-	598
Supranacionalne	-	5.563	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	97.998	90.072	524	21.761	-	-	-	1.670

HIPOTEKARNA BANKA A.D., PODGORICA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.2. Kreditni rizik (nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (nastavak)

5.2.4.4. Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku, sa umanjenjem za obezvrjeđene vrijednosti je prikazana u sljedećoj tabeli:

	(u hiljadama EUR)													
	Finansije	Transport, saobracaj i tele-komunikacije	Usluge pružanja smještaja i ishrane	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	Gradevinarstvo	Energetika	Vađenje rude i kamena	Administracija i pomoćne uslužne djelatnosti	Trgovina nekretninama	Poljoprivrede, šumarstvo i ribarstvo	Proizvodnja	Ostalo	Fizička lica	Ukupno
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	77.265	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	77.265
potraživanja od banaka	5.469	8.338	18.166	44.341	19.578	4.458	2.288	2.037	3.568	8.662	9.843	117.061	248.411	
Kreditni i potraživanja od klijenata	7.157	1.004	-	-	-	-	-	-	-	1.120	336.580	-	345.861	
Hartije od vrijednosti	-	105	35	65	-	-	-	-	-	-	6.163	-	6.368	
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finansijska sredstva koja se dize radi trgovanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31.12.2023.	89.891	9.447	18.201	44.406	19.578	4.458	2.288	2.037	3.568	9.782	352.586	117.061	677.905	
31.12.2022.	41.209	2.098	17.320	46.002	21.763	6.059	983	6.705	1.955	5.779	214.138	108.542	477.245	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.5. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	(u hiljadama EUR)			
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Akreditivi	Ukupno
31.12.2023.				
Do 1 godine	36.746	54.804	83	91.633
Od 1 do 5 godina	3.326	18.540	-	21.866
Preko 5 godina	1.049	9	-	1.058
	41.121	73.353	83	114.557

	U hiljadama EUR			
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Akreditivi	Ukupno
31.12.2022.				
Do 1 godine	32.671	46.814	286	79.771
Od 1 do 5 godina	1.872	12.960	-	14.832
Preko 5 godina	303	9	-	312
	34.846	59.783	286	94.915

5.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa i promjene kursa valute. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

5.3.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizik (Nastavak)

5.3.1. Devizni rizik (Nastavak)

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2023. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

(u hiljadama EUR)	<u>USD</u>	<u>GBP</u>	<u>CHF</u>	<u>Ostalo</u>	<u>Ukupno</u>
Devizna sredstva	32.181	1.337	3.990	86	37.594
Obaveze u devizama	<u>31.594</u>	<u>1.370</u>	<u>3.983</u>	<u>40</u>	<u>36.987</u>
Neto otvorena pozicija:					
- 31.12.2023.	<u>587</u>	<u>(33)</u>	<u>7</u>	<u>46</u>	<u>607</u>
- 31.12.2022.	<u>215</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>21</u>	<u>254</u>
% osnovnog kapitala:					
- 31.12.2023.	<u>1%</u>	<u>0%</u>	<u>0%</u>	<u>0%</u>	
- 31.12.2022.	<u>0%</u>	<u>0%</u>	<u>0%</u>	<u>0%</u>	
Agregatna otvorena pozicija:					
- 31.12.2023.	607				
- 31.12.2022.	254				
% osnovnog kapitala:					
- 31.12.2023.	1,19%				
- 31.12.2022.	0,53%				

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizik (Nastavak)

5.3.1. Devizni rizik (Nastavak)

U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

Analize osjetljivosti (devizni rizik)

	Iznos u	Promjena kursa	
		10%	-10%
31.12.2023.	Ukupno		
	stranoj valuti		
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	224.223	324	(324)
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Kredit i potraživanja od banaka	77.265	1.573	(1.573)
Kredit i potraživanja od klijenata	248.411	50	(50)
HoV	345.861	1.655	(1.655)
Ostala finansijska sredstva	2.762	158	(158)
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>			
HoV	6.368	-	-
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>			
HoV	-	-	-
Ostala poslovna potraživanja	5.037	-	-
Ukupno sredstva	909.927	3.760	(3.760)
Obaveze			
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Depoziti banaka	2.415	97	(97)
Depoziti klijenata	788.852	3.390	(3.390)
Kredit klijenata koji nisu banke	11.928	-	-
Ostale finansijske obaveze	243	-	-
Rezerve	924	-	-
Ostale obaveze - bilans	26.381	212	(212)
Subordinisani dug	13.261	-	-
Ukupno obaveze	844.004	3.699	(3.699)
Ostale obaveze (garancije i akreditivi) - vanbilans	73.436	-	-
Senzitivnost neto izloženosti deviznom riziku na promjene kursa stranih valuta:			
- 31.12.2023.		61	(61)
- 31.12.2022.		27	(27)

Na dan 31. decembra 2023. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 61 hiljada (31. decembar 2022. godine: dobit bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 27 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizik (Nastavak)

5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2023. godine:

	(u hiljadama EUR)		
	<u>Kamatonosno</u>	<u>Nekamatonosno</u>	<u>Ukupno</u>
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	21.394	202.829	224.223
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Kredit i potraživanja od banaka	77.265	-	77.265
Kredit i potraživanja od klijenata i ostala finansijska sredstva	248.411	-	248.411
Hartije od vrijednosti	345.861	-	345.861
Ostala finansijska sredstva	2.762	-	2.762
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>			
Hartije od vrijednosti	-	6.368	6.368
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>			
Hartije od vrijednosti	-	-	-
Ostala poslovna potraživanja	-	5.037	5.037
Ukupna sredstva	695.693	214.234	909.927
OBAVEZE			
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Depoziti banaka	2.415	-	2.415
Depoziti klijenata	702.601	86.251	788.852
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	11.928	-	11.928
Ostale finansijske obaveze	-	243	243
Ostale obaveze	81	26.300	26.381
Subordinisani dug	13.261	-	13.261
Ukupno obaveze	730.286	112.794	843.080
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31.12.2023.	(34.593)	101.440	66.847
- 31.12.2022.	(178.612)	232.393	53.781

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizik (Nastavak)

5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

Sljedeća tabele prikazuju godišnje aktivne i pasivne kamatne stope monetarnih finansijskih instrumenata:

Vrsta kredita	Kamatna stopa
Pravna lica:	
- kratkoročni krediti iz sredstava Banke	2,00 - 10,00 p.a.
- kratkoročni krediti iz drugih izvora	2,00 - 7,00 p.a.
- kratkoročni krediti bankama i drugim finansijskim organizacijama	2,00 - 7,00 p.a.
- aranžmanski krediti	2,00 - 7,00 p.a.
- dugoročni krediti iz sredstava Banke	2,00 - 10,00 p.a.
- dugoročni krediti iz drugih izvora	2,00 - 7,00 p.a.
- krediti za mala i srednja preduzeća do 24 mjeseca	2,50 - 7,50 p.a.
- krediti za mala i srednja preduzeća preko 24 mjeseca	2,50 - 7,50 p.a.
- krediti za preduzetnike do 24 mjeseca	2,50 - 7,50 p.a.
- krediti za preduzetnike preko 24 mjeseca	2,50 - 7,50 p.a.

Aktivne kamatne stope koje su primjenjivane na odobrene kredite fizičkim licima u toku 2023. godine su sljedeće:

Vrsta kredita	Kamatna stopa
Stanovništvo:	
- gotovinski krediti	0,88 p.m. - 12,68 p.a.
- potrošački krediti	0,00 p.m. - 8,00 p.a.
- krediti za kupovinu automobila	4,99 p.a.
- krediti za adaptaciju i finansiranje do 60 mjeseci	0,88 p.m. - 12,68 p.a.
- krediti za adaptaciju i finansiranje preko 60 mjeseci	0,88 p.m. - 12,68 p.a.
- stambeni krediti	7,49 p.a.

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite pravnih lica toku 2023. godine su sljedeće:

Vrsta depozita	Kamatna stopa
Kratkoročni depoziti	0,01% - 0,05% p.a.
Dugoročni depoziti	0,50% - 0,75% p.a.

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite fizičkih lica u toku 2023. godine su sljedeće:

Vrsta depozita	Kamatna stopa
Depoziti po viđenju	0,01% p.a.
Štednja po viđenju:	
- EUR	0,01% p.a.
- ostale valute	0,00% p.a.
Oročeni depoziti u EUR:	
- mjesec dana	0,01% p.a.
- tri mjeseca	0,02% p.a.
- šest mjeseci	0,04% - 0,05% p.a.
- 12 mjeseci	0,50% - 0,70% p.a.
- 24 mjeseca	0,60% - 0,80% p.a.
- 36 mjeseci	0,70% - 0,90% p.a.
Oročeni depoziti u stranim valutama:	
- tri mjeseca	0,01% p.a.
- šest mjeseci	0,02% p.a.
- 12 mjeseci	0,20% p.a.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizik (Nastavak)

5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2023. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

	(u hiljadama EUR)					
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
Osjetljiva aktiva						
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	21.394	-	-	-	-	21.394
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>						
Kreditni i potraživanja od banaka	66.007	-	3.500	7.758	-	77.265
Kreditni i potraživanja od klijenata	7.902	19.078	27.130	64.102	130.199	248.411
HOV	39.048	17.796	97.896	23.570	167.551	345.861
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	2.762	2.762
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>						
HOV	-	-	-	-	-	-
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>						
HOV	-	-	-	-	-	-
Ostala poslovna potraživanja	-	-	-	-	-	-
Ukupno	134.351	36.874	128.526	95.430	300.512	695.693
% od ukupne kamatonosne aktive	19%	5%	18%	14%	43%	100%
Osjetljiva pasiva						
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>						
Kamatonosni depoziti banaka	2.380	-	-	10	25	2.415
Kamatonosni depoziti klijenata	65.647	58.997	105.956	164.820	307.181	702.601
Kamatonosne pozajmice klijenata	233	111	327	631	10.626	11.928
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Ostale obaveze	81	-	-	-	-	81
Subordinisani dug	289	-	-	-	12.972	13.261
Ukupno	68.630	59.108	106.283	165.461	330.804	730.286
% od ukupnih kamatonosnih obaveza	9%	8%	15%	23%	45%	100%
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:						
- 31.12.2023.	<u>65.721</u>	<u>(22.234)</u>	<u>22.243</u>	<u>(70.031)</u>	<u>(30.292)</u>	<u>(34.593)</u>
- 31.12.2022.	<u>(40.715)</u>	<u>(53.174)</u>	<u>(32.088)</u>	<u>(61.696)</u>	<u>9.061</u>	<u>(178.612)</u>
Kumulativni GAP:						
- 31.12.2023.	<u>65.721</u>	<u>43.487</u>	<u>65.730</u>	<u>(4.301)</u>	<u>(34.593)</u>	
- 31.12.2022.	<u>(40.715)</u>	<u>(93.889)</u>	<u>(125.977)</u>	<u>(187.673)</u>	<u>(178.612)</u>	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizik (Nastavak)

5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR u rasponu od +0,4% b.p. do -0,4% b.p.

Analize osjetljivosti (rizik od promjene kamatnih stopa)

	(u hiljadama EUR)		
	2023.	+40 b.p. EUR KS	-40 b.p. EUR KS
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	21.394		
sa fiksnom kamatnom stopom	-		
sa varijabilnom kamatnom stopom	21.394	86	(86)
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Kredit i potraživanja od banaka	77.265		
Kredit i potraživanja od klijenata	248.411		
sa fiksnom kamatnom stopom	248.411		
sa varijabilnom kamatnom stopom	-	-	-
Hartije od vrijednosti	345.861		
sa fiksnom kamatnom stopom	345.861		
	692.931	86	(86)
Obaveze			
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Depoziti banaka	2.415		
Depoziti klijenata	702.601		
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	11.928		
sa fiksnom kamatnom stopom	11.928		
sa varijabilnom kamatnom stopom	-	-	-
Ostale obaveze	81		
Subordinisani dug	13.261		
	730.286	-	-
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31.12.2023.	(37.355)	86	(86)

Na dan 31. decembra 2023. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom kamatnih stopa za 40 b.p. (+/-0,4%), dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 86 hiljade (31. decembar 2022. godine: dobit bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 76 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni varijabilnih kamatnih stopa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke ugovoren sa fiksnom kamatnom stopom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizik (Nastavak)

5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene kamatnih stopa za hartije od vrijednosti iskazane u EUR u rasponu od 50 b.p. do 200 b.p. na dan 31.12.2023.godine:

(u hiljadama EUR)

HOV - fiksna stopa	Iznos	Promjena kamatnih stopa	Prosječni ponderisani bp	Promjena u EUR	Znak
Kratkoročno	178.310	50 b.p.	26	892	+/-
Srednjoročno	130.870	100 b.p.	38	1.309	+/-
Dugoročno	36.681	200 b.p.	21	734	+/-
Ukupno	345.861		85	2.934	+/-

5.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
5.4. Rizik likvidnosti

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po očekivanom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

(u hiljadama EUR)	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	202.830	-	-	-	21.393	-	224.223
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>							
Kreditni i potraživanja od banaka	66.007	-	3.500	7.758	-	-	77.265
Kreditni i potraživanja od klijenata	7.902	19.078	27.130	64.102	112.699	17.500	248.411
Hartije od vrijednosti	39.048	17.796	97.896	23.570	130.870	36.681	345.861
Ostala finansijska sredstva	2.762	-	-	-	-	-	2.762
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>							
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	6.368	6.368
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>							
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-
Ostala poslovna potraživanja	5.037	-	-	-	-	-	5.037
Ukupno	323.586	36.874	128.526	95.430	264.962	60.549	909.927
Finansijske obaveze							
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>							
Depoziti banaka	2.380	-	-	10	25	-	2.415
Depoziti klijenata	76.637	66.275	119.194	183.839	331.607	11.300	788.852
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	233	111	327	631	6.477	4.149	11.928
Ostale finansijske obaveze	243	-	-	-	-	-	243
Ostale obaveze	19.943	-	-	-	6.438	-	26.381
Subordinisani dug	289	-	-	-	12.972	-	13.261
Ukupno	99.725	66.386	119.521	184.480	357.519	15.449	843.080
Ročna neusklađenost							
- 31.12.2023.	223.861	(29.512)	9.005	(89.050)	(92.557)	45.100	66.847
- 31.12.2022.	211.147	(68.149)	(33.624)	(40.160)	(42.321)	26.888	53.781
Kumulativni GAP:							
- 31.12.2023.	223.861	194.349	203.354	114.304	21.747	66.847	
- 31.12.2022.	211.147	142.998	109.374	69.214	26.893	53.781	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31.12.2023.	24,60%	(3,24%)	0,99%	(9,79%)	(10,17%)	4,96%	
- 31.12.2022.	26,01%	(8,39%)	(4,14%)	(4,95%)	(5,21%)	3,31%	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)

Ročna usklađenost finansijskih sredstava i obaveza po očekivanom dospjeću ukazuje na pozitivan kumulativni gap očekivanih novčanih tokova u svim periodima dospjeća, na dan 31.12.2023. godine. Prikazane brojke uključuju modeliranje depozita bez ugovorenog dospjeća na osnovnu istorijskih podataka i statističkih modela, kako bi se utvrdila njihova stabilnost, kao i kašnjenja u otplati kredita. Negativni gap-ovi u pojedinačnim zonama dospjeća posledica su ročne transformacije sredstava kao jednog od principa bankarskog poslovanja.

Ročna usklađenost finansijskih obaveza prema preostalom roku dospjeća (nediskontovani tokovi gotovine) sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	(u hiljadama EUR)						
	Po viđenju	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31.12.2023.							
OBAVEZE							
Obaveze prema bankama	2.380	-	-	10	25	-	2.415
Obaveze prema klijentima	699.579	878	11.639	43.948	30.967	1.841	788.852
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	233	111	958	6.477	4.149	11.928
Ostale finansijske obaveze	-	243	-	-	-	-	243
Ostale obaveze	-	19.943	-	-	-	6.438	26.381
Subordinisani dug	-	289	-	-	12.972	-	13.261
	701.959	21.586	11.750	44.916	50.441	12.428	843.080
31.12.2022.							
OBAVEZE							
Obaveze prema bankama	2.417	-	-	-	44	-	2.461
Obaveze prema klijentima	605.169	912	1.458	22.350	68.864	2.681	701.434
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	52	159	763	5.816	8.974	15.764
Ostale finansijske obaveze	-	174	-	-	-	-	174
Ostale obaveze	-	14.088	-	-	-	6.873	20.961
Subordinisani dug	-	289	-	4.104	7.982	4.973	17.348
	607.586	15.515	1.617	27.217	82.706	23.501	758.142

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.5. Operativni rizici

Operativni rizik predstavlja rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta (nenamjernih i namjernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih spoljnih događaja, uključujući i događaje sa malom vjerovatnoćom dešavanja.

U cilju uspostavljanja što efikasnijeg procesa identifikovanja, procjene, praćenja i smanjenja/kontrole operativnog rizika, Banka je definisala sledeće generalne kategorije operativnih rizika:

1. interne prevare i aktivnosti
2. eksterne prevare i aktivnosti
3. odnos prema zaposlenima i bezbjednost na radnom mjestu
4. klijenti, proizvodi i poslovna praksa
5. štete na stalnoj imovini
6. prekid u poslovanju i pad sistema
7. izvršenje, isporuka i upravljanje procesima

Vodeći se najboljim primjerima iz prakse, Banka je definisala principe za uspostavljanje okvira za efikasno upravljanje operativnim rizicima, koji se odnose na:

- uspostavljanje adekvatnog okruženja za upravljanje operativnim rizicima i
- identifikaciju, procjenu, praćenje i kontrolisanje/nadzor operativnih rizika

Utvrđivanje, procjenjivanje, nadzor i kontrola operativnih rizika u Banci se odvija na četiri nivoa:

Prvi nivo - Decentralizovano odgovorno lice za operativne rizike:

Decentralizovano odgovorno lice za operativne rizike je: rukovodioc/direktor/koordinator unutar svakog Sektora/Službe/Odeljenja i po svim Poslovnim jedinicama/filijale/ekspoziture.

Decentralizovano odgovorno lice za operativne rizike mora imenovati svog zamjenika za slučajeve izostajanja i odsustva sa posla. Operativni rizici su svakodnevni i sastavni dio svakodnevnog posla rukovodioca/direktora/koordinatora unutar svakog Sektora/Službe/Odeljenja i po svim Poslovnim jedinicama/filijale/ekspoziture (traži se svakodnevno praćenje operativnih rizika unutar segmentacije banke po svim granama orgacharta i duž cijele regionalne mreže po PJ i po svim linijama poslovanja). Svako je odgovoran u domenu svog djelokruga rada i dodijeljene mu odgovornosti (koje su sadržane u hijerarhijskoj organizacijskoj strukturi i zadate postojećim politikama i procedurama, a sprovode se kontinuirano u sklopu redovnih poslovnih aktivnosti).

Drugi nivo:

Obavlja Služba za kontrolu operativnog rizika u saradnji sa drugim organizacijskim jedinicama unutar Banke, a sastoji se u procjenjivanju, nadziranju, kontroli i izvještavanju o operativnim rizicima.

Treći nivo:

Predstavlja redovno, povremeno i vanredno sprovođenje revizije nadzora (operativnih) rizika, a koji se sprovodi sa svrhom utvrđivanja poštovanja internih politika i procedura te utvrđivanja odstupanja u funkcionisanju djelova ili ukupnog sistema redovnog nadzora rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.5. Operativni rizici (Nastavak)

Četvrti nivo:

Predstavlja redovno, povremeno i vanredno sprovođenje revizije usklađenosti poslovanja (operativnih) rizika sa propisima, a koji se sprovodi od strane Odeljenja za praćenje usklađenosti poslovanja sa propisima.

Izloženost operativnom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore. Cilj upravljanja operativnim rizikom je da se obezbijedi da nivo izloženosti operativnom riziku bude u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima i politikama Banke, odnosno minimiziranje gubitaka po osnovu operativnih rizika.

Proaktivna identifikacija i procjena rizika se vrši jednom godišnje i na taj način se procjenjuje izloženost operativnim rizicima, uzimajući u obzir mogućnost, odnosno učestalost nastanka, kao i njihov potencijalni uticaj na Banku.

5.6. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

Poređenje fer i knjigovodstvene vrijednosti finansijskih sredstava i obaveza:

	Knjigovodstvena vrijednost		(u hiljadama EUR) Fer vrijednost	
	2023.	2022.	2023.	2022.
Finansijska sredstva				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	224.223	328.197	224.223	328.197
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>				
Kreditni i potraživanja od banaka	77.265	34.019	77.265	34.019
Kreditni i potraživanja od klijenata	248.411	236.812	248.411	236.812
Hartije od vrijednosti	345.861	200.539	336.774	182.590
Ostala finansijska sredstva	2.762	2.021	2.762	2.021
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>				
Hartije od vrijednosti	6.368	5.875	6.368	5.875
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>				
Ostala sredstva	5.037	4.460	5.037	4.460
	909.927	811.923	900.840	793.974
Finansijske obaveze				
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>				
Depoziti banaka i centralnih banaka	2.415	2.461	2.415	2.461
Depoziti klijenata	788.852	701.434	788.852	701.764
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	11.928	15.764	11.928	15.764
Ostale finansijske obaveze	243	174	243	174
Ostale obaveze	26.381	20.961	26.381	20.961
Subordisani dug	13.261	17.348	13.261	17.348
	843.080	758.142	843.080	758.472

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.6. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Računovodstveni propisi važeći u Crnoj Gori definišu hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su inputi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi inputi odslikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; inputi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste inputa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti).
- Nivo 3 – unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci).

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti Banka uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće. Na dan 31. decembar 2023. godine tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke u okviru Nivoa 1 i Nivoa 2 su bile dostupne.

Procijenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti, data je u narednoj tabeli:

(u hiljadama EUR)

	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>Ukupno</u>
31.12.2023.				
Finansijska sredstva				
-po fer vrednosti kroz ostali rezultat	318	6.050	-	6.368
Ukupno	318	6.050	-	6.368
31.12.2022.				
Finansijska sredstva				
-po fer vrednosti kroz ostali rezultat	344	5.531	-	5.875
Ukupno	344	5.531	-	5.875

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Fer vrijednost hartija od vrijednosti (koje su klasifikovane u okviru Nivoa 1 i Nivoa 2) kroz ostali ukupni rezultat je zasnovana na tržišnim cijenama. Na dan 31. decembar 2023. godine, navedene tržišne cijene hartija od vrijednosti su bile dostupne.

Ukoliko cijene nisu uočljive ni direktno ni indirektno za hartije od vrijednosti (koje su klasifikovane u okviru Nivoa 3) kroz ostali ukupni rezultat, primjenjuje se mark to model metoda koja predstavlja proces diskontovanja novčanih tokova finansijskog instrumenta odgovarajućom diskontnom stopom dobijenom kroz konstrukciju krive prinosa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.7. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

Značajne promjene prikazane u tabeli iznad u pogledu hijerarhije fer vrijednosti, nastale su zbog reklasifikacije cjelokupnog portfolija dužničkih hartija od vrijednosti iz kategorije Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat u kategoriju Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti (napomena 3.8.4.).

5.7. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora;
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima;
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke;
- obezbjeđivanje adekvatnog nivoa kapitala za slučaj neočekivanih gubitaka.

Banka vrši kontrolu adekvatnosti kapitala u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija Centralne banke Crne Gore („Sl. list Crne Gore“ br. 128/20, 140/21 i 144/22). Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju, strukturi i adekvatnosti kapitala Centralnoj banci.

Regulatorni kapital banke je prudenciono vrednovan kapital koji ima za cilj pokriće neočekivanih gubitaka. Cilj održavanja adekvatnog nivoa regulatornog kapitala koji se mjeri pokazateljima kapitalne adekvatnosti jeste prije svega zaštita banke, njenih povjerilaca i cjelokupne ekonomije, kako bi se obezbijedilo da finansijska institucija ima dovoljno kvalitetne finansijske potpore da bi bezbjedno i efikasno nastavila svoj kontinuitet poslovanja za zdravoj osnovi. Postavljanjem ograničenja kako regulatornih, tako i interno utvrđenih, sprečava se da banka preduzme veći nivo rizik od onoga koji bi mogla podnijeti

Regulatorni kapital banke sastoji se od:

1. Redovnog osnovnog kapitala (CET1)
2. Dodatnog osnovnog kapitala (AT1)
3. Dopunskog kapitala (T2)

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija („Sl. list Crne Gore“ br. 128/20, 140/21 i 144/22) regulatorni kapital Banke predstavlja zbir elemenata redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala, i dopunskog kapitala. Regulatorni kapital Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine iznose EUR 58.139 hiljada, i sastoji se od EUR 50.829 hiljada redovnog osnovnog kapitala i EUR 7.310 hiljada dopunskog kapitala. Banka nema elemente dodatnog osnovnog kapitala.

Elemente redovnog osnovnog kapitala sačinjavaju: plaćeni instrumenti akcijskog kapitala i zadržana dobit iz prethodnih godina.

Odbitni elementi od redovnog osnovnog kapitala predstavljaju: odbitke po osnovu akumulirane sveobuhvatne dobiti, ostalih rezervi, prudencijalnog vrednovanja, nematerijalne imovine, te pozitivne razlike između obračunatih rezervacija i ispravki vrijednosti.

Dopunski elementi regulatornog kapitala iznose EUR 7.310 hiljada na datum 31.12.2023. godine i čini ih neamortizovani plaćeni instrumenti dopunskog kapitala (izdatih subordinisanih obveznica). Banka nema odbitaka po osnovu dopunskog kapitala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

6. PRIHODI I RASHODI KAMATA I SLIČNI PRIHODI I RASHODI

Prihodi od kamata

(u hiljadama EUR)

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Depoziti:		
- Inostrane banke	1.644	117
- Ostalo	108	20
	<u>1.752</u>	<u>137</u>
Kredit:		
- Banke	230	103
- Državnim organizacije	34	34
- Preduzeća	5.518	5.562
- Fizička lica	7.557	7.387
Prihodi od naknada koji se priznaju u prihode u kamata:	952	863
	<u>14.291</u>	<u>13.949</u>
Hartije od vrijednosti:	8.273	4.303
	<u>8.273</u>	<u>4.303</u>
Ostali prihodi od kamata:	67	1
	<u>67</u>	<u>1</u>
Ukupno prihodi od kamata:	<u>24.383</u>	<u>18.390</u>

Rashodi kamata

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Depoziti:		
- Banke	35	113
- Finansijske institucije	6	10
- Države organizacije	25	48
- Preduzeća	119	122
- Fizička lica	696	863
	<u>881</u>	<u>1.156</u>
Kredit i ostale pozajmice:	319	355
Subordinisani dug:	774	884
Poslovi lizinga:	195	134
	<u>2.169</u>	<u>2.529</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

7. NETO PRIHODI/RASHODI PO OSNOVU OBEZVRIJEĐENJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE NE VRIJEDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

a) Troškovi obezvrjeđenja

(u hiljadama EUR)

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Neto rezervisanja/(ukidanje rezervisanja) po osnovu:		
- kredita	3.637	(1.009)
- depozita kod banaka	13	6
- hartije od vrijednosti	(491)	3.384
- vanbilansnih stavki	(287)	(52)
- ostalo	689	380
	<u>3.561</u>	<u>2.709</u>

7.1. Promjene na računima ispravke vrijednosti

	<u>31.12.2022.</u>	Novi plasmani - povećanje ispravke vrijednosti	Postojeći - smanjenje ispravke vrijednosti	Postojeći plasmani - povećanje ispravke vrijednosti	Zatvoreni plasmani - ukidanje ispravke vrijednosti	<u>31.12.2023.</u>
Stanovništvo	6.492	1.895	(829)	933	(2.566)	5.925
Privredni klijenti	9.170	3.864	(1.242)	2.773	(2.794)	11.771
Ukupno	<u>15.662</u>	<u>5.759</u>	<u>(2.071)</u>	<u>3.706</u>	<u>(5.360)</u>	<u>17.696</u>
Potraživanja od banaka	<u>151</u>	<u>257</u>	<u>(7)</u>	<u>5</u>	<u>(142)</u>	<u>264</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

HIPOTEKARNA BANKA A.D., PODGORICA

7. NETO PRIHODI/RASHODI PO OSNOVU OBEZVRIJEĐENJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE NE VRIJEDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA (NASTAVAK)

7.2. Promjene na rezervisanjima

Promjene na računima ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja i rezervisanja

	Kreditni i potraživanja od klijenata (napomene 17.2)	Kamate (napomene 17.2)	Stecena aktiva (napomene 21)	Rezerve za operativni rizik, rizik zemlje i sudske sporove (napomene 23)	Ostala potraživanja (napomene 21 i 17.2)	Ostala finansijska sredstva (napomene 21)	Rezervisanja na vanbilansnu evidenciju (napomene 23)	Obezvrijeđene HoV (napomene 17.3)	Kreditni i potraživanja od banaka (napomene 17.1)	Ukupno
Stanje na početku godine	14.503	1.045	1.085	328	981	157	688	4.628	151	23.566
Obezvrijeđenje vrijednosti u toku godine, neto	3.537	5	642	148	(2)	4	(287)	(450)	113	3.710
Ukidanja/ispravke koja nisu imala efekte na rezevizisanja	(1.323)	(148)	(277)	-	(26)	(46)	-	(344)	-	(2.164)
Umanjenje prihoda od kamate na obezvrijeđene plasmane										
Stanje na kraju godine	16.717	902	1.450	476	953	115	401	3.834	264	25.112

31.12.2022.

	Kreditni i potraživanja od klijenata (napomene 17.2)	Kamate (napomene 17.2)	Stecena aktiva (napomene 21)	Rezerve za operativni rizik, rizik zemlje i sudske sporove (napomene 23)	Ostala potraživanja (napomene 21 i 17.2)	Ostala finansijska sredstva (napomene 21)	Rezervisanja na vanbilansnu evidenciju (napomene 23)	Obezvrijeđene HoV (napomene 17.3)	Kreditni i potraživanja od banaka (napomene 17.1)	Ukupno
Stanje na početku godine	15.668	690	1.088	341	776	167	740	1.114	113	20.697
Obezvrijeđenje vrijednosti u toku godine, neto	(969)	2	-	(13)	205	(10)	(52)	3.496	37	2.696
Ukidanja/ispravke koja nisu imala efekte na rezevizisanja	(196)	353	(3)	-	-	-	-	18	1	173
Umanjenje prihoda od kamate na obezvrijeđene plasmane										
Stanje na kraju godine	14.503	1.045	1.085	328	981	157	688	4.628	151	23.566

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

(u hiljadama EUR)

8. TROŠKOVI REZERVISANJA

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Neto rezervisanja/(ukidanje rezervisanja) po osnovu:		
- sudski sporovi	7	3
- ostalo	<u>141</u>	<u>(16)</u>
	<u>148</u>	<u>(13)</u>

9. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA**Prihodi od naknada**

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Naknade po kreditima	953	863
Naknade po vanbilasnim poslovima	843	745
Naknade za usluge platnog prometa	6.117	4.228
Naknade za usluge plaćanja prema inostranstvu	1.356	2.437
Naknade po osnovu kartičnog i bankomatskog poslovanja	17.303	13.315
Ostale naknade i provizije	<u>2.426</u>	<u>1.513</u>
	<u>28.998</u>	<u>23.101</u>

Rashodi od naknada

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Naknade Centralnoj banci Crne Gore	861	1.120
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	488	417
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	3.581	2.629
Naknade po primljenim kreditima i garancijama	40	64
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	11.670	8.592
Ostale naknade i provizije	<u>694</u>	<u>671</u>
	<u>17.334</u>	<u>13.493</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

10. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

(u hiljadama EUR)	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Neto zarade	3.786	3.960
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	1.728	1.847
Ostale neto naknade zaposlenima	141	86
Otpremnine i jubilarne nagrade	31	-
Naknade članovima nadzornog odbora	246	246
Naknade članovima Odbora za razvoj	24	22
Naknade članovima Odbora za održivi razvoj	16	16
Naknade članovima Odbora za praćenje kvaliteta kreditnog portfolia	36	36
Naknade članovima Odbora za edukaciju	-	3
Naknade članovima Investicionog komiteta	7	7
Naknade članovima za reviziju	42	42
Neto trošak prijevoza	45	44
Putni troškovi i dnevnice	830	833
Obuka zaposlenih	24	26
Troškovi rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade (Napomena 23)	5	5
Date pomoći zaposlenima	22	21
Ostali troškovi	57	61
	<u>7.040</u>	<u>7.255</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

11. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

(u hiljadama EUR)	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Troškovi zakupa	447	409
Troškovi obezbjeđenja objekata i transporta novca	713	637
Troškovi električne energije i goriva	193	187
Čišćenje	189	143
Održavanje kompjutera i opreme	288	282
Porezi vezani za poslovni prostor	23	4
Troškovi održavanja vozila	93	73
Osiguranje	608	588
Revizija	527	455
Sudski troškovi	11	2
Ostale stručne naknade	3	3
Troškovi advokatskih usluga	30	23
Konsultantske usluge	466	283
Troškovi intelektualnih usluga	98	58
Telefon	114	106
Troškovi komunikacionih mreža	346	277
Poštarina	81	20
Kancelarijski materijal	214	211
Komunalne usluge	25	21
Troškovi reprezentacije	1.396	1.111
Reklamiranje i marketing	731	580
Pretplate i donacije	247	206
Održavanje softvera	633	556
Iznajmljivanje opreme	126	105
Usluge procesinga	994	934
Troškovi kartičnog poslovanja	188	155
Ostali troškovi	<u>526</u>	<u>491</u>
	<u>9.310</u>	<u>7.920</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

12. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

(u hiljadama EUR)	2023.	2022.
Nekretnine i oprema (Napomena 19)	718	742
Nematerijalnih ulaganja (Napomena 20)	544	530
Imovina sa pravom korišćenja (Napomena 19)	1.310	1.242
	2.572	2.514

13. OSTALI RASHODI

(u hiljadama EUR)	2023.	2022.
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	4	11
Razne takse	53	54
Vanredni troškovi	72	6
	129	71

14. OSTALI PRIHODI

(u hiljadama EUR)	2023.	2022.
Prihod od dividendi	51	79
Ostali prihodi poslovanja	-	4
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	15	12
Ostali prihodi	69	219
	135	314

15. POREZ NA DOBIT

a) Komponente poreza na dobit

(u hiljadama EUR)	2023.	2022.
Obračunati tekući porez	2.248	1.178
Obračunati odloženi porez	28	(29)
	2.276	1.149
Efektivna poreska stopa	15,66%	15,98%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

15. POREZ NA DOBIT (Nastavak)

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

(u hiljadama EUR)	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	14.533	7.191
Porez na dobit po zakonskim stopama	2.132	1.031
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	138	116
Ostalo	<u>6</u>	<u>2</u>
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha	<u>2.276</u>	<u>1.149</u>
	15,66%	15,98%

Poreska stopa korišćena za 2023. i 2022.godinu je progresivna i iznosi 9% do 100.000,00 EUR oporezive dobiti, 12% od 100.000,01 EUR do 1.500.000,00 EUR oporezive dobiti i 15% na iznos preko 1.500.000,01 oporezive dobiti, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica.

c) Odložena poreska sredstva i obaveze

(u hiljadama EUR)	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Odložena poreska sredstva/obaveze kao rezultat knjiženih nerealizovanih dobitka po osnovu hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	(15)	38
Odložena poreska sredstva/obaveze po osnovu privremene razlike između knjigovodstvene i poreske osnovice za nekretnine i opremu	42	69
Odložena poreska sredstva/obaveze kao rezultat knjiženih aktuarskih dobitaka/gubitaka po osnovu rezervacija za otpremnine prilikom odlaska u penziju (MRS 19)	<u>1</u>	<u>3</u>
	<u>28</u>	<u>110</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

16. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

(u hiljadama EUR)	31.12.2023.	31.12.2022.
Gotovina u blagajni:	32.380	29.102
- u EUR	29.138	25.486
- u stranoj valuti	3.242	3.616
Žiro račun:	146.295	258.758
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore:	42.787	38.246
Sredstva u procesu naplate:	2.761	2.091
	224.223	328.197

Obavezna rezerva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine predstavlja izdvojena sredstava skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore na koju se odnosi „Odluka o obaveznoj rezervi kreditnih institucija kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, br. 19/22). U skladu sa navedenim, kreditne institucije obračunavaju obaveznu rezervu na depozite po viđenju i oročene depozite, osim depozita centralnih banaka.

Obaveznu rezervu kreditne institucije obračunavaju primjenom stope od:

- 5,5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do 365 dana; odnosno do 366 dana
- 4,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko 365 dana, odnosno 366 dana

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, odnosno 366 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od 365 dana, odnosno u roku kraćem od 366 dana, primjenjuje se stopa od 5,5%.

Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom propisanih stopa na odgovarajući dio osnovice u toku prethodnog mjesečnog perioda, dva dana prije isteka perioda održavanja. Period održavanja je mjesečni period, od treće srijede u mjesecu i traje do dana koji prethodi trećoj srijedi sljedećeg mjeseca.

Obračunatu obaveznu rezervu kreditna institucija izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu i ne može se izdvajati i držati u drugom obliku. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR. Sredstva izdvojena na račune Centralne banke u inostranstvu, ne mogu se transferisati na druge račune u inostranstvu, već se mogu transferisati isključivo na transakcioni račun kreditne institucije u RTGS sistemu.

Na 50% sredstava obavezne rezerve izdvojene u skladu sa Odlukom, Centralna banka plaća kreditnoj instituciji mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od €STR (eurska kratkoročna kamatna stopa) umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Ukoliko kreditna institucija planira povlačenje sredstava obavezne rezerve sa računa Centralne banke u inostranstvu, u iznosu većem od 500.000 EUR, dužna je da najavi i o tome pisanim putem obavijesti Centralnu banku najkasnije tri radna dana prije dana povlačenja sredstava obavezne rezerve.

Kreditna institucija može za održavanje dnevne likvidnosti da koristi do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve. Na korišćeni iznos obavezne rezerve koji vrati istog dana, kreditna institucija ne plaća naknadu. Kreditna institucija je dužna da na iznos sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana, plaća mjesečno naknadu po stopi utvrđenoj posebnim propisom Centralne banke.

Kada Centralna banka utvrdi da je kreditna institucija nepravilno obračunala i/ili izdvojila obaveznu rezervu ili je nije izdvojila u propisanom roku, odnosno da ne održava obaveznu rezervu u propisanom iznosu, kreditna institucija je dužna da za utvrđeni iznos nepravilno obračunate ili neblagovremeno izdvojene obavezne rezerve mjesečno plaća naknadu po stopi utvrđenoj posebni propisom Centralne banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

16. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA (Nastavak)

Banka može za održavanje dnevne likvidnosti da koristi do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve. Na korišćeni iznos obavezne rezerve koji vrati istog dana, banka ne plaća naknadu. Banka je dužna da na iznos sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana, plaća mjesečno naknadu po stopi utvrđenoj posebnim propisom Centralne banke Crne Gore.

Kada Centralna banka Crne Gore utvrdi da je banka nepravilno obračunala i/ili izdvojila obaveznu rezervu ili je nije izdvojila u propisanom roku, odnosno da ne održava obaveznu rezervu u propisanom iznosu, banka je dužna da za utvrđeni iznos nepravilno obračunate ili neblagovremeno izdvojene obavezne rezerve mjesečno plaća naknadu po stopi utvrđenoj posebni propisom Centralne banke Crne Gore.

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

17.1. Krediti i potraživanja od banaka

(u hiljadama EUR)

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Korespondentni računi kod inostranih banaka	65.969	24.545
Kredit bankama	<u>11.560</u>	<u>9.625</u>
	<u>77.529</u>	<u>34.170</u>
<i>Minus</i> Obevrjeđenje vrijednosti kredita i potraživanja od banka	<u>(264)</u>	<u>(151)</u>
	<u>77.265</u>	<u>34.019</u>

	<u>Stanje</u> <u>31.12.2022.</u>	<u>Promjene u</u> <u>toku godine</u>	<u>Stanje</u> <u>31.12.2023.</u>
Ispravka vrijednosti kredita i potraživanja od banaka (Napomena 7.2)	<u>(151)</u>	<u>(113)</u>	<u>(264)</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

17.2. Krediti i potraživanja od klijenata

(u hiljadama EUR)	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Dospjeli krediti:		
- opštine (javne organizacije)	5	-
- privredna društva u privatnom vlasništvu	3.979	2.262
- fizička lica	2.329	1.736
- ostalo	10	16
Kratkoročni krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	42.836	39.264
- fizička lica	6.005	5.141
- ostalo	2.063	455
Dugoročni krediti:		
- opštine (javne organizacije)	15	63
- privredna društva u privatnom vlasništvu	89.835	91.679
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	2.541	1.851
- fizička lica	114.089	106.978
- ostalo	1.283	1.150
	<u>264.990</u>	<u>250.595</u>
Kamatna potraživanja:		
- krediti	973	1.154
Vremenska razgraničenja:		
- kamata po kreditima	1.158	1.458
- naknade	(1.316)	(1.014)
Pale garancije	302	281
	<u>1.117</u>	<u>1.879</u>
	<u>266.107</u>	<u>252.474</u>
<i>Minus:</i>		
Obezvrijeđenje vrijednosti kredita, palih garancija i faktoringa (Napomena 7.2)	(16.717)	(14.503)
Obezvrijeđenje vrijednosti kamata (Napomena 7.2)	(902)	(1.045)
Obezvrijeđenje vrijednosti vremenskih razgraničenja (Napomena 7.2)	(77)	(114)
	<u>(17.696)</u>	<u>(15.662)</u>
	<u>248.411</u>	<u>236.812</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

17.2. Krediti i potraživanja od klijenata (Nastavak)

Koncentracija po djelatnostima ukupno neto plasiranih kredita komitentima od strane Banke je sljedeća:

(u hiljadama EUR)	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3.568	1.955
Rudarstvo	4.602	4.527
Prerađivačka industrija	8.662	4.222
Snadbijevanje vodom	777	744
Građevinarstvo	19.578	21.763
Trgovina	44.341	45.934
Saobraćaj i skladištenje	4.345	5.350
Usluge pružanja smještaja i ishrane	18.166	17.285
Informisanje i komunikacija	3.994	3.067
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	5.468	1.718
Trgovina nekretninama	2.037	6.705
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	5.725	5.914
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.288	983
Obrazovanje	151	204
Zdravstvo i socijalna zaštita	93	361
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	2.138	787
Ostale uslužne djelatnosti	5.417	6.751
Stanovništvo	<u>117.061</u>	<u>108.542</u>
	<u>248.411</u>	<u>236.812</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine
17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)
17.2. Krediti i potraživanja od klijenata (Nastavak)

Promjene na kreditima i potraživanjima od klijenata i ispravci vrijednosti prikazane su u sledećim tabelama:

(u hiljadama EUR)

KREDITI	Stage1	Stage2	Stage3	POCI	UKUPNO
31.12.2022.	145.816	88.553	17.827	278	252.474
Novi	73.837	51.727	3.081	1.525	130.170
Prelasci iz Stage1	(13.915)	6.544	7.371	-	-
Prelasci iz Stage2	2.444	(8.243)	5.798	-	(1)
Prelasci iz Stage3	91	1.437	(1.528)	-	-
Prelasci POCI	-	-	-	-	-
Postojeći naplata	(25.178)	(14.227)	(5.598)	-	(45.003)
Postojeći uvećanje	2.321	962	361	19	3.663
Zatvoreni	(35.900)	(33.046)	(5.480)	(86)	(74.512)
Otpis	(7)	(1)	(676)	-	(684)
31.12.2023.	149.509	93.706	21.156	1.736	266.107

ISPRAVKE	Stage1	Stage2	Stage3	POCI	UKUPNO
31.12.2022.	(2.376)	(5.415)	(7.661)	(210)	(15.662)
Novi	(655)	(3.601)	(900)	(379)	(5.535)
Prelasci iz Stage1	462	(49)	(414)	-	(1)
Prelasci iz Stage2	(73)	547	(474)	-	-
Prelasci iz Stage3	(2)	(194)	197	-	1
Prelasci POCI	-	-	-	-	-
Postojeći naplata	698	1.010	593	-	2.301
Postojeći uvećanje	(40)	(566)	(3.304)	(20)	(3.930)
Zatvoreni	508	2.043	1.989	19	4.559
Otpis	-	-	571	-	571
31.12.2023.	(1.478)	(6.225)	(9.403)	(590)	(17.696)

Na dan 31. decembar 2023.godine portfolio Banke na individualnoj ispravci iznosi EUR 62.335 hiljade (2022: EUR 73.987 hiljada), a na kolektivnoj ispravci EUR 203.772 hiljada (2022: EUR 178.488 hiljada).

Na dan 31. decembar 2023.godine ispravka vrijednosti za portfolio koji je na individualnoj ispravci iznosi EUR 12.838 hiljada (2022: EUR 9.962 hiljada), a za portfolio koji je na kolektivnoj ispravci EUR 4.858 hiljade (2022: EUR 5.700 hiljada).

Na dan 31. decembar 2023.godine na individualnoj ispravci se nalazi 207 kreditnih partija (2022: 230), a na kolektivnoj 50.984 kreditnih partija (2022: 45.964).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

17.3 Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti

(u hiljadama EUR)	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Dužničke hartije od vrijednosti		
Rezidenti	118.541	97.896
Nerezidenti	<u>231.153</u>	<u>107.271</u>
	349.694	205.167
<i>Ispravka vrijednosti</i>	<u>3.833</u>	<u>4.628</u>
	345.861	200.539

	<u>Stanje na 31.12.2022.</u>	<u>Promjena</u>	<u>Stanje na 31.12.2023.</u>
Dužničke hartije od vrijednosti	<u>(4.628)</u>	<u>795</u>	<u>(3.833)</u>
	(4.628)	795	(3.833)

Hartije od vrijednosti koje su klasifikovane kao finansijska sredstva po metodi amortizovanog troška sa stanjem na dan 31. decembar 2023. godine imaju ukupnu vrijednost od EUR 345.861 hiljada. Najveći udio ulaganja odnosi se na crnogorske lokalne obveznice, euroobveznice, kao i državne zapise čija vrijednost na 31. decembar 2023. godine iznosi EUR 118.274 hiljada. Ostatak portfelja koji je klasifikovan po metodi amortizovanog troška odnosi se na dužničke hartije od vrijednosti – nerezidente.

Lokalne obveznice Crne Gore dospijevaju 2024. i 2026. godine, sa kuponskim kamatnim stopama od 3% i 3,5%, i imaju nominalnu vrijednost EUR 24.096 hiljada.

Euroobveznice Crne Gore čiji je rok dospelja od 2025. godine do 2029. godine, sa kuponskom kamatnom stopom koja iznosi: 3,375 % za seriju koja dospelja 2025. godine, 2,875 % za seriju koja dospelja 2027. godine i 2,55 % za seriju koja dospelja 2029. godine, imaju nominalnu vrijednost EUR 64.324 hiljada.

Državni zapisi Crne Gore čija je ročnost 182 i 273 dana, sa prinosima do dospelja koje iznose 3,5% i 4% imaju nominalnu vrijednost EUR 30.000 hiljada.

Dužničke hartije od vrijednosti – obveznice i državni zapisi - nerezidenti na dan 31. decembar 2023. godine imaju vrijednost EUR 227.587 hiljada. Ove hartije od vrijednosti, nominalne vrijednosti od EUR 231.614 hiljada, dospeljavaju u periodu od 2023. godine do 2032. godine sa kuponskim kamatnim stopama koje se kreću od 0,00 % do 6,96 %.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

17.3 Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti (Nastavak)

Ročnost prikazanih hartija od vrijednosti se računa od datuma izvještavanja (31.12.2023. godine) do datuma dospjeća navedenih dužničkih hartija od vrijednosti.

(u hiljadama EUR)	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Kratkoročni dužnički instrumenti - državni zapisi Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	29.412	8.868
Kratkoročni dužnički instrumenti - domaće obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	22.716	-
Kratkoročni dužnički instrumenti - obveznice finansijskih institucija	4.285	3.995
Kratkoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	6.692	15.381
Kratkoročni dužnički instrumenti - supranacionalne obveznice	58.628	5.558
Kratkoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	54.185	25.236
Dugoročni dužnički instrumenti - euroobveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	63.718	63.611
Dugoročni dužnički instrumenti - domaće obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	1.384	24.103
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	49.882	23.375
Dugoročni dužnički instrumenti - municipalne obveznice	270	279
Dugoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	35.667	24.752
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice finansijskih institucija	19.730	7.482
	<u>346.569</u>	<u>202.640</u>
Potraživanja za kamatu	3.125	2.527
Ispravka vrijednosti hartija od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	(3.833)	(4.628)
	<u>345.861</u>	<u>200.539</u>

	<u>Iznos glavnice koji dospijeva preko 1 godine</u>	<u>Dospijeće</u>
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	21.888	
Dugoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	11.138	
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice finansijskih institucija	7.750	2025.
Dugoročni dužnički instrumenti - euroobveznice obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	28.842	
Dugoročni dužnički instrumenti - municipalne obveznice	270	
Dugoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	13.251	
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	6.298	2026.
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice finansijskih institucija	6.205	
Dugoročni dužnički instrumenti - domaće obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	1.384	
Dugoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	7.054	
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice finansijskih institucija	1.022	2027.
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	9.518	
Dugoročni dužnički instrumenti - euroobveznice obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	16.577	
Dugoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	2.185	2028.
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	1.425	
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice finansijskih institucija	3.052	2029.
Dugoročni dužnički instrumenti - euroobveznice obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	18.300	
Dugoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	2.040	2030.
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	4.647	
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	3.076	2031.
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice finansijskih institucija	1.700	
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	3.029	2032.
	<u>170.651</u>	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine18. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT I
KOJA SE DRŽE RADI TRGOVANJA

18.1. Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat

(u hiljadama EUR)	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Vlasničke hartije od vrijednosti		
Rezidenti	100	103
Nerezidenti	<u>6.268</u>	<u>5.772</u>
	<u>6.368</u>	<u>5.875</u>
	<u>6.368</u>	<u>5.875</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

19. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima za 2023. i 2022. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

	(u hiljadama EUR)					Ukupno
	Građevinski objekti	Kompjuterska oprema	Ostala oprema	Investicije u toku	Imovina sa pravom koriscenja	
Nabavna vrijednost						
Stanje, 01.01.2022.	-	1.706	5.488	28	4.312	11.534
Povećanja	-	117	150	515	4.836	5.618
Modifikacija perioda zakupa	-	-	-	-	341	341
Prenos	160	4	128	(292)	-	-
Otuđenja, rashodovanja i prestanak ugovora	-	(355)	(235)	(23)	-	(613)
Stanje, 31.12.2022.	160	1.472	5.531	228	9.489	16.880
Povećanja	-	147	530	1.152	218	2.047
Modifikacija perioda zakupa	-	-	-	-	645	645
Prenos	-	598	732	(1.331)	-	(1)
Otuđenja, rashodovanja i prestanak ugovora	(160)	(87)	(481)	-	(253)	(981)
Stanje, 31.12.2023.	-	2.130	6.312	49	10.099	18.590
Ispravka vrijednosti						
Stanje, 01.01.2022.	-	1.375	3.927	-	1.423	6.725
Amortizacija (napomena 12)	1	236	505	-	1.242	1.984
Otuđenja i rashodovanja	-	(353)	(226)	-	-	(579)
Stanje, 31.12.2022.	1	1.258	4.206	-	2.665	8.130
Amortizacija (Napomena 12)	-	212	506	-	1.310	2.028
Otuđenja, rashodovanja i prestanak/modifikacija ugovora	-	(87)	(375)	-	(235)	(697)
Stanje, 31.12. 2023.	1	1.383	4.337	-	3.740	9.461
Sadašnja vrijednost:						
- 31.12.2023.	(1)	747	1.975	49	6.359	9.129
- 31.12.2022.	159	214	1.325	228	6.824	8.750

Na dan 31. decembar 2023. godine Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

Investicije u toku se najvećim dijelom odnose na plaćanja koje se odnose na nabavku i instalaciju Smart Safe uređaja u iznosu od EUR 40 hiljada, instalaciju kontrole pristupa u iznosu od EUR 3 hiljade, nabavku stalaka za POS terminale u iznosu od EUR 3 hiljade, kao i na ulaganja vezana za prilaz upravne zgrade u iznosu od EUR 2 hiljade.

19. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (Nastavak)

(u hiljadama EUR)

Imovina sa pravom korišćenja

	<u>Poslovni prostor</u>	<u>Oprema</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje na dan 01.01.2023.	5.724	1.100	6.824
Nove nabavke	218	-	218
Amortizacija	(949)	(361)	(1.310)
Prestanak ugovora sredstvo	(252)	-	(252)
Prestanak ugovora akumulirana amortizacija	234	-	234
Modifikacija perioda zakupa	573	72	645
Stanje na dan 31.12. 2023.	<u>5.548</u>	<u>811</u>	<u>6.359</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

20. NEMATERIJALNA IMOVINA

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje iz licenci i softvera. U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2023. i 2022. godine:

(u hiljadama EUR)

	Ostala nematerijalna ulaganja	Licence	Softver	Nematerijalna sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 01.01. 2022.	321	1.336	3.739	71	5.467
Povećanja	-	5	250	551	806
Prenos	-	-	66	(281)	(215)
Otuđenja i rashodovanja	(34)	-	(8)	-	(42)
Stanje, 31.12. 2022.	287	1.341	4.047	341	6.016
Povećanja	-	315	318	207	840
Prenos	-	-	129	(174)	(45)
Otuđenja i rashodovanja	(47)	-	(462)	-	(509)
Stanje, 31.12. 2023.	240	1.656	4.032	374	6.302
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 01.01.2022.	321	570	2.580	-	3.471
Amortizacija (Napomena 12)	-	105	425	-	530
Otuđenja i rashodovanja	(34)	-	(7)	-	(41)
Stanje, 31.12. 2022.	287	675	2.998	-	3.960
Amortizacija (Napomena 12)	-	124	420	-	544
Otuđenja i rashodovanja	(47)	-	(461)	-	(508)
Stanje, 31.12. 2023.	240	799	2.957	-	3.996
Sadašnja vrijednost:					
- 31.12.2023.	-	857	1.075	374	2.306
- 31.12. 2022.	-	666	1.049	341	2.056

Povećanja na nematerijalnim sredstvima tokom 2023. godine odnose se uglavnom na povećanje softvera tj. implementaciju novih aplikacija u okviru aplikativnog softvera Dabar u iznosu od EUR 351 hiljada, ulaganjima u automatizaciju procesa u iznosu od EUR 55 hiljade, kao i novim uslugama, funkcionalnostima i softverskim poboljšanjima vezanim za kartično i elektronsko bankarstvo u iznosu od EUR 42 hiljada.

Investicije u toku za nematerijalna ulaganja se najvećim dijelom odnose na softverske projekte vezane za kartično i bankomatsko poslovanje.

Banka u skladu sa IAS 38 ne amortizuje licence sa neograničenim vijekom trajanja. Korisni vijek trajanja se preispituje na kraju svakog izvještajnog perioda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

21. OSTALA SREDSTVA

(u hiljadama EUR)

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	2.523	2.802
Unaprijed plaćeni troškovi	1.539	681
Potraživanja iz kastodi poslova	71	59
Avansi	740	625
Ostala potraživanja po naknadama i provizijama	417	303
Potraživanja od državnih fondova	69	70
Potraživanja od kupaca	305	222
Potraživanja po kartičnom poslovanju	824	789
Potraživanja od zaposlenih	334	316
Ostala finansijska potraživanja	27	23
Ostala poslovna potraživanja	629	677
<i>Obezvrjeđenje vrijednosti ostalih sredstava</i>	<u>(2.441)</u>	<u>(2.107)</u>
	<u>5.037</u>	<u>4.460</u>

Sredstva stečena naplatom u iznosu od EUR 2.523 hiljada na dan 31. decembra 2023. godine (31. decembra 2022: EUR 2.802 hiljada) se odnose na sredstva stečena na osnovu aktiviranja sredstava obezbjeđenja kredita. Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja se evidentiraju po nižoj od ukupne vrijednosti potraživanja i procijenjene vrijednosti.

Ispravka (obezvrjeđenje) vrijednosti ostalih sredstava najvećim delom odnosi se na stečenu aktivu u iznosu EUR 1.450 hiljada (31. decembra 2022: EUR 1.085 hiljada) i EUR 991 hiljada na ispravku vrijednosti iz poslovnih odnosa (31. decembra 2022: EUR 1.022 hiljada).

22. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

22.1 DEPOZITI BANAKA I CENTRALNIH BANAKA

(u hiljadama EUR)	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Depoziti po viđenju	2.380	2.417
Oročeni depoziti	35	44
	<u>2.415</u>	<u>2.461</u>

Depoziti banaka u iznosu od EUR 2.415 hiljada na dan 31. decembar 2023. godine (31. decembra 2022. EUR 2.461 hiljada) se odnose na oročene i depozite po viđenju, od čega se EUR 1.745 hiljada odnose na depozite po viđenju od domaćih banaka, a EUR 635 hiljade se odnose na depozite po viđenju inostranih banaka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

22. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI
(Nastavak)
22.2 DEPOZITI KLIJENATA

(u hiljadama EUR)	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Depoziti po viđenju:		
- finansijske institucije	3.496	3.101
- privredna društva u privatnom vlasništvu	235.384	206.694
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	34.436	30.412
- opštine (javne organizacije)	8.931	5.750
- fondovi		757
- fizička lica	340.711	316.154
- neprofitne organizacije	12.141	9.853
- vlada Crne Gore	40.260	13.978
- ostali	20.807	14.502
	<u>696.166</u>	<u>601.201</u>
Sredstva na escrow računu:	<u>3.281</u>	<u>3.706</u>
Kratkoročni depoziti:		
- finansijske institucije	-	1.000
- privredna društva u privatnom vlasništvu	2.375	3.080
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	4.330	2.085
- opštine (javne organizacije)	900	1
- fizička lica	35.968	39.327
- neprofitne organizacije	105	84
- vlada Crne Gore	100	400
- ostali	104	1.453
	<u>43.882</u>	<u>47.430</u>
Dugoročni depoziti:		
- finansijske institucije	103	3
- privredna društva u privatnom vlasništvu	8.581	15.161
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	2	-
- opštine (javne organizacije)	527	1.372
- fizička lica	34.473	31.149
- neprofitne organizacije	71	57
- vlada Crne Gore	300	-
- ostali	302	102
	<u>44.359</u>	<u>47.844</u>
<i>Obaveze za kamate i ostala pasiva</i>		
Vremenska razgraničenja: depoziti	<u>1.164</u>	<u>1.253</u>
	<u><u>788.852</u></u>	<u><u>701.434</u></u>

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 6,30% godišnje u zavisnosti od paketa štednje koji se izabere i iznosa koji se oročava (do EUR 50 hiljada i preko EUR 50 hiljada). Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u stranoj valuti su deponovani u zavisnosti od valute, uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 2,7% na godišnjem nivou.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti privrednih društava u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 2,00 % na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava (do EUR 100 hiljada i preko EUR 100 hiljada). Na kratkoročne i dugoročne oročene depozite u drugim valutama kamatna stopa je 0,25%.

Depoziti po viđenju fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu 0,01% na godišnjem nivou.

Na depozite po viđenju pravnih lica obračunava se kamata u rasponu od 0% do 0,40% na godišnjem nivou.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

22. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI
(Nastavak)

22.3. KREDITI KLIJENATA KOJI NIJESU BANKE

(u hiljadama EUR)	Period (Godina)	Godišnja kamatna stopa	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Evropska investiciona banka (2011.)	12	3,841%	-	185
Evropska investiciona banka (2011.)	12	3,181%	-	99
Evropska investiciona banka (2012.)	12	2,398%	213	420
Green For Growth Fund, See S.A. (2021.)	6,11	6,145%	<u>3.182</u>	<u>3.500</u>
			3.395	4.204
Investiciono razvojni fond Crne Gore (2014. do 2021.)	5,11-13,05	1%-3%	5.939	8.964
Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća (2007.)	7,6	1%	50	50
Ministarstvo Finansija Crne Gore (2021.)	9	0%	<u>2.531</u>	<u>2.531</u>
			8.520	11.545
			11.915	15.749
<i>Vremenska razgraničenja</i>				
Nedospjela kamata			<u>13</u>	<u>15</u>
Ukupno			<u>11.928</u>	<u>15.764</u>

Sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine, Banka ima obaveze prema Evropskoj investicionoj banci („EIB“) po osnovu dugoročnih kredita u iznosu EUR 213 hiljada (31. decembra 2022. godine: EUR 704 hiljade). Krediti su odobreni za podsticanje razvoja malih i srednjih privrednih društava u Crnoj Gori, uz grejs period u trajanju do maksimum dvije godine. Sredstvo obezbjeđenja urednog vraćanja navedenih obaveza prema EIB-u predstavlja garancija Vlade Crne Gore.

Banka je u toku 2021. godine potpisala i ugovor o kreditu sa Green for Growth Fund-om, u iznosu od EUR 7.000 hiljada, a koja sredstva su namijenjena za finansiranje izgradnje i dogradnje energetski efikasnih objekata. Isplata je u dvije tranše po EUR 3.500 hiljada, i u decembru 2021. je isplaćena prva tranša.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

23. REZERVE

(u hiljadama EUR)	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu:		
- vanbilansnih izloženosti (Napomena 7.2.)	401	688
- operativnog rizika i rizika zemlje (Napomena 7.2.)	441	300
- sudskih sporova (Napomena 7.2.)	35	28
Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	<u>47</u>	<u>52</u>
	<u>924</u>	<u>1.068</u>

	Procjena na dan	
	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Diskontna stopa – za otpremnine zaposlenih	2,88%	2,88%
Kretanje radne snage (ne uključuje ustupljene zaposlene od strane agencija za zapošljavanje)	1,41%	1,43%
Stopa inflacije	8,70 %	13,00%
Očekivana stopa rasta zarada	-	-

Kretanje na rezervisanjima za naknade zaposlenima prikazano je u narednoj tabeli:

(u hiljadama EUR)	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Stanje na početku godine	52	46
Rezervisanja u toku godine (Napomena 10)	5	5
Rezervisanja u toku godine preko kapitala	(6)	1
Korišćenje rezervacija	<u>(3)</u>	<u>-</u>
Stanje na kraju godine	<u>48</u>	<u>52</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

24. OSTALE OBAVEZE

(u hiljadama EUR)	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Obaveze po komisionim poslovima	227	384
Primljeni avansi	5.350	3.764
Obaveze za ostale poreze	64	49
Obaveze po osnovu odbijanja od platnog spiska	76	91
Obaveze prema dobavljačima	954	890
Ukalkulisane obaveze		
Obaveze po osnovu lizinga-imovina sa pravom korišćenja	6.438	6.873
Obaveze po osnovu kastodi poslova	5.289	4.318
Privremeni račun	969	755
Ostale obaveze	<u>7.014</u>	<u>3.837</u>
	<u>26.381</u>	<u>20.961</u>

Obaveze po osnovu lizinga

(u hiljadama EUR)	<u>Poslovni prostor</u>	<u>Tehnička oprema</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje na dan 01.01.2023.	5.769	1.104	6.873
Nove nabavke	218	-	218
Trošak kamate	165	22	187
Raskid ugovora	(19)	-	(19)
Modifikacija cijene zakupa/perioda lizinga	563	65	628
Lizing plaćanja	(1.074)	(375)	(1.449)
Stanje na dan 31.12.2023.	<u>5.622</u>	<u>816</u>	<u>6.438</u>

Dospijeće obaveza po osnovu lizinga

	<u>Do 3 meseca</u>	<u>Od 3 do 12 meseci</u>	<u>Od 1 do 5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
Obaveze po osnovu lizinga	<u>292</u>	<u>883</u>	<u>3.253</u>	<u>2.010</u>	<u>6.438</u>

HIPOTEKARNA BANKA A.D., PODGORICA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

25. AKCIJSKI KAPITAL

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine prikazana je u sljedećem pregledu:

31.12. 2023.		31.12. 2022.				
Naziv akcionara	Broj akcija	u hiljadama EUR	% učešća	Broj akcija	u hiljadama EUR	% učešća
HIPOTEKARNA BANKA A.D Podgorica/HB - Kasodni račun 1	3.220.397	16.465	34,44	2.345.210	11.991	22,90
Gorgoni Antonia	1.024.290	5.237	10,00	1.024.290	5.237	10,00
Gorgoni Paolo	880.509	4.502	8,60	880.509	4.502	8,60
Gorgoni Mario	804.939	4.116	7,86	870.205	4.449	8,50
Ibis SRL	498.568	2.549	4,87	804.939	4.116	7,86
Ostali	3.812.445	19.493	34,23	4.315.995	22.067	42,14
Ukupno	10.241.148	52.362	100,00	10.241.148	52.362	100,00

Akcijski kapital Banke iznosi EUR 52.362 hiljade, i čini ga 10.241.148 komada običnih akcija koje glase na ime.

Nominalna vrijednost jedne akcije iznosi EUR 5,1129.

Akcije su dematerijalizovane, neograničeno prenosive i glase na ime. Izvod iz registra kod Centralnog depozitarnog klirinškog društva AD Podgorica je jedini dokaz o vlasništvu nad akcijama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine
26. SUBORDINISANI DUG

Pregled stanja subordinisanog duga na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine prikazan je u sljedećem pregledu:

(u hiljadama EUR)

Serija subordinisane obveznice	Godina emitovanja duga	Period/ godina	Godišnja kamatna stopa	2023.	2022.
HBO2	2017	6	5,90%	-	4.095
HBO3	2019	6	5,00%	8.172	8.167
HBO4	2021	6	4,50%	5.089	5.086
				13.261	17.348

U 2023. godini su dospjele obveznice HBO2.

27. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, koji su određeni Zakonom o kreditnim institucijama i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore.

Banka je dužna da u svakom trenutku ispunjava sljedeće kapitalne zahtjeve:

- 1) koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala od 4,5%;
- 2) koeficijent adekvatnosti osnovnog kapitala od 6%;
- 3) koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala od 8%.

Pored navedenih, zakonom minimalno propisanih koeficijenata, Banka mora ispunjavati i sledeće zahtjeve za kapitalnim baferima:

- bafer za očuvanje kapitala – 0,625%;
- kontraciklični bafer – 0%;
- bafer za OSV institucije – 2%;

tj. kombinovani kapitalni bafer u iznosu od 2,625%.

Prikaz minimalno zahtjevanih i ostvarenih kapitalnih koeficijenata na dan 31. decembar 2023. godine dat je u sledećoj tabeli:

	Minimum:	Ostvareno:
Redovni osnovni kapital (CET1):	9,15%	14,28%
Osnovni kapital (Tier 1):	11,11%	14,28%
Ukupan zahtjev:	13,72%	16,33%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

27. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG (Nastavak)

(u hiljadama EUR)

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Regulatorni kapital	58.139	58.466
Osnovni kapital (Tier 1)	50.829	48.149
Redovni osnovni kapital (CET 1)	50.829	48.149
Dopunski kapital (Tier 2)	7.310	10.317
Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET1)	14,28%	15,49%
Koeficijent osnovnog kapitala (Tier 1)	14,28%	15,49%
Koeficijent ukupnog kapitala (TCR)	16,33%	18,81%

	<u>Propisani limiti</u>	<u>Ostvareni pokazatelji poslovanja</u>	
		<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Kapital	Minimalni iznos osnivačkog kapitala EUR 7.500 hiljada	75.153	62.451
Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET1)	min 4,5% zakonski / min za Banku za 2023 9,15%	14,28%	15,49%
Koeficijent osnovnog kapitala (Tier 1)	min 6% zakonski / min za Banku za 2023 11,11%	14,28%	15,49%
Koeficijent ukupnog kapitala (TCR)	min 8% zakonski / min za Banku za 2023 13,72%	16,33%	18,81%
Ukupna izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	Maksimum 25% osnovnog kapitala	21%	15%
Zbir svih velikih izloženosti Banke	Maksimum 800% osnovnog kapitala	179%	138%
Ukupna izloženost prema svim licima povezanim sa bankom	Maksimum 200% osnovnog kapitala	9%	8%
Ukupna izloženost prema članu nadzornog ili upravnog odbora i prokuristi kreditne institucije	Maksimum 10% osnovnog kapitala	0,79%	1,12%
Pokazatelj minimalne likvidnosti	0,9 na dnevnom nivou/1 na dekadnom nivou	RLS 1,80 / DPL 1,63	RLS 2,58 / DPL 2,60
Devizni rizik - neto otvorena pozicija za pojedinačnu valutu	15% osnovnog kapitala banka	1,19%	0,53%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

28. VANBILANSNA EVIDENCIJA

(u hiljadama EUR)	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Nepovučene kreditne linije	41.121	34.846
Neopozivi dokumentarni akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	83	-
Ostali akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	-	286
Izdate garancije		
-Izdate plative garancije	37.496	28.293
-Izdate činidbene garancije	17.318	15.595
-Ostale vrste garancija	<u>18.539</u>	<u>15.895</u>
	114.557	94.915
Kolateral po osnovu potraživanja	510.276	484.620
Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke	<u>332.233</u>	<u>353.743</u>
Ukupno	<u>842.509</u>	<u>838.363</u>
Ukupno vanbilansna evidencija	<u>957.066</u>	<u>933.278</u>

Ostale vrste garancija uključuju tenderske, carinske i avansne tipove garancija.

Ostale stavke vanbilansne izloženosti Banke se najvećim dijelom odnose na dobijene kreditne obligacije po kastodi poslovima u iznosu EUR 330.639 hiljada (2022.godine: EUR 351.479 hiljada) i otpisana potraživanja iz interne evidencije EUR 1.594 hiljada (2022.godine: EUR 2.265 hiljada).

Dobijene kreditne obligacije po kastodi i brokerskim poslovima obuhvataju dobijene kreditne obligacije po kastodi poslovima u iznosu EUR 317.436 hiljada (2022.godine: EUR 279.962 hiljada) i dobijene kreditne obligacije po brokerskim poslovima u iznosu EUR 13.203 hiljada (2022.godine: EUR 71.517 hiljada).

29. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

Za potrebe iskaza o tokovima gotovine, pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se priznaju sva sredstva sa rokom dospijeca kraćim od tri mjeseca, i to: gotovina i slobodna raspoloživa sredstva kod Centralne banke Crne Gore, drugih banaka i depozitnih institucija.

(u hiljadama EUR)	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Gotovina u blagajni	29.138	25.486
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	3.242	3.616
Sredstva u procesu naplate	2.761	2.092
Žiro račun	146.295	258.758
Korespodentni računi kod inostranih banaka	65.970	24.543
Depoziti kod Centralne banke Crne Gore	<u>42.787</u>	<u>38.246</u>
	<u>290.193</u>	<u>352.741</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Transakcije sa povezanim licima su prikazane u narednim tabelama:

(u hiljadama EUR)	31.12.2023.	31.12.2022.
<u>Sredstva</u>		
<u>Kredit i potraživanja od banaka</u>		
Podravska Banka d.d., Koprivnica	3.557	3.125
	3.557	3.125
<u>Kredit i potraživanja od klijenata</u>		
Todorović Miljan Nikola	543	541
Zaposleni i sa njima povezana lica	233	209
	776	750
<u>Hartije od vrijednosti</u>		
Podravska Banka d.d., Koprivnica	3.740	3.740
	3.740	3.740
<u>Ostala finansijska potraživanja</u>		
Podravska Banka d.d., Koprivnica	3.054	7
	3.054	7
Ukupno-sredstva	11.127	7.622
<u>Obaveze</u>		
Depoziti banaka		
Podravska Banka d.d., Koprivnica	85	389
	85	389
Depoziti klijenata		
Todorović Miljan Nikola	789	1.803
Miljan Todorović	304	304
Cerere s.p.a.	223	1.101
Gorgoni Mario	22	-
Gorgoni Paolo	2	-
Njavro Mato	36	18
Moniaci Antonio	2	16
Zaposleni i sa njima povezana lica	706	924
	2.084	4.166
Ostale obaveze		
Sigilfredo Montinari	62	86
	62	86
Ukupno-obaveze	2.231	4.641

Rashodi iz transakcija sa povezanim licima koja imaju značajan uticaj na poslovanje Banke u toku 2023. godine iznosili su EUR 1.592 hiljade (2022. godina: EUR 1.968 hiljada), dok su prihodi iznosili EUR 281 hiljada (2022. godina: EUR 276 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

31. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembar 2023. godine protiv Banke se vodi 31 (29 na dan 31. decembar 2022.godine) sudski spor od strane pravnih i fizičkih lica. Ukupna vrijednost sporova iznosi EUR 695 hiljada (EUR 1.280 hiljada na dan 31.decembar 2022. godine).

Ishod sporova za sada nije moguće pouzdano procijeniti, obzirom da rukovodstvo Banke, na osnovu mišljenja pravnog savjetnika, ne očekuje negativne ishode sporova koji bi mogli imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje Banke za 2023. godinu.

Ukupan iznos sudskih sporova sa stanjem na dan 31.12.2023. godine u kojima je Banka tužilac iznosi EUR 6.531 hiljade (EUR 9.601 hiljada na dan 31.decembar 2022. godine).

32. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji izračunava se tako što se neto dobit koja pripada akcionarima Banke podijeli sa ponderisanim prosječnim brojem običnih akcija u opticaju za period.

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Neto profit (u hiljadama EUR)	12.257	6.042
Ponderisani prosječan broj običnih akcija u opticaju	<u>10.241.148</u>	<u>10.241.148</u>
Zarada po akciji / u EUR	1,20	0,59

33. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženih finansijskim izvještajima pravilno iskazane.

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Na dan izdavanja ovih izvještaja Banka nije identifikovala značajne događaje koji bi zahtjevali korekcije priloženih finansijskih izvještaja.

35. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi pretežnih valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine bili su:

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
USD	1,1050	1,0666
CHF	0,9260	0,9847
GBP	0,86905	0,88693

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

OPŠTI PODACI O BANCIMA

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12, 18/13 i 24/18) opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv: Hipotekarna banka AD, Podgorica
 Adresa: Ulica Josipa Broza Tita broj 67, 81000 Podgorica
 Matični broj: 02085020
 Telefon/Fax: +382 77 700 001
 Adresa internet stranice: www.hipotekarnabanka.com
 Adresa elektronske pošte: hipotekarna@hb.co.me
 Broj filijala: Banka ima centralu i 21 filijalu i ekspozituru
 Žiro račun: 907-52001-93

Deset najvećih akcionara Banke na dan 31. decembra 2023. godine su:

Ime i prezime / naziv kompanije	broj akcija	procentualno učešće
HIPOTEKARNA BANKA A.D Podgorica HB - Zbirni Kastodi račun 1	3.220.397	31,45%
GORGONI ANTONIA	1.024.290	10,00%
GORGONI PAOLO	880.509	8,60%
GORGONI MARIO	804.939	7,86%
IBIS SRL	498.568	4,87%
MONTINARI DARIO	472.723	4,62%
MONTINARI SIGILFREDO	472.723	4,62%
MONTINARI ANDREA	472.396	4,61%
MONTINARI PIERO	472.396	4,61%
GENMONT DOO	401.840	3,92%

Podaci o Nadzornom odboru i Upravnom odboru Banke na dan 31.12.2023.godine:

Nadzorni odbor	Ime i prezime	Podaci o prebivalištu
Predsjednik	Sigilfredo Montinari	Lecce, Italija
Član	Antonio Moniaci	Trst, Italija
Član	Miljan Todorović	Trst, Italija
Član	Miljan Nikola Todorović	Cetinje, Crna Gora
Član	Mato Njavro	Zagreb, Hrvatska

Upravni odbor	Ime i prezime	Podaci o prebivalištu
Predsjednik	Esad Zaimović	Podgorica, Crna Gora
Član	Jelena Vuletić	Podgorica, Crna Gora
Član	Ana Golubović	Podgorica, Crna Gora
Član	Nikola Špadijer	Podgorica, Crna Gora
Član	Nataša Lakić	Podgorica, Crna Gora

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica:

Esad Zaimović
 Predsjednik Upravnog odbora

Jelena Vuletić
 Članica Upravnog odbora

Nataša Lakić
 Članica Upravnog odbora

Ana Golubović
 Članica Upravnog odbora

Nikola Špadijer
 Član Upravnog odbora

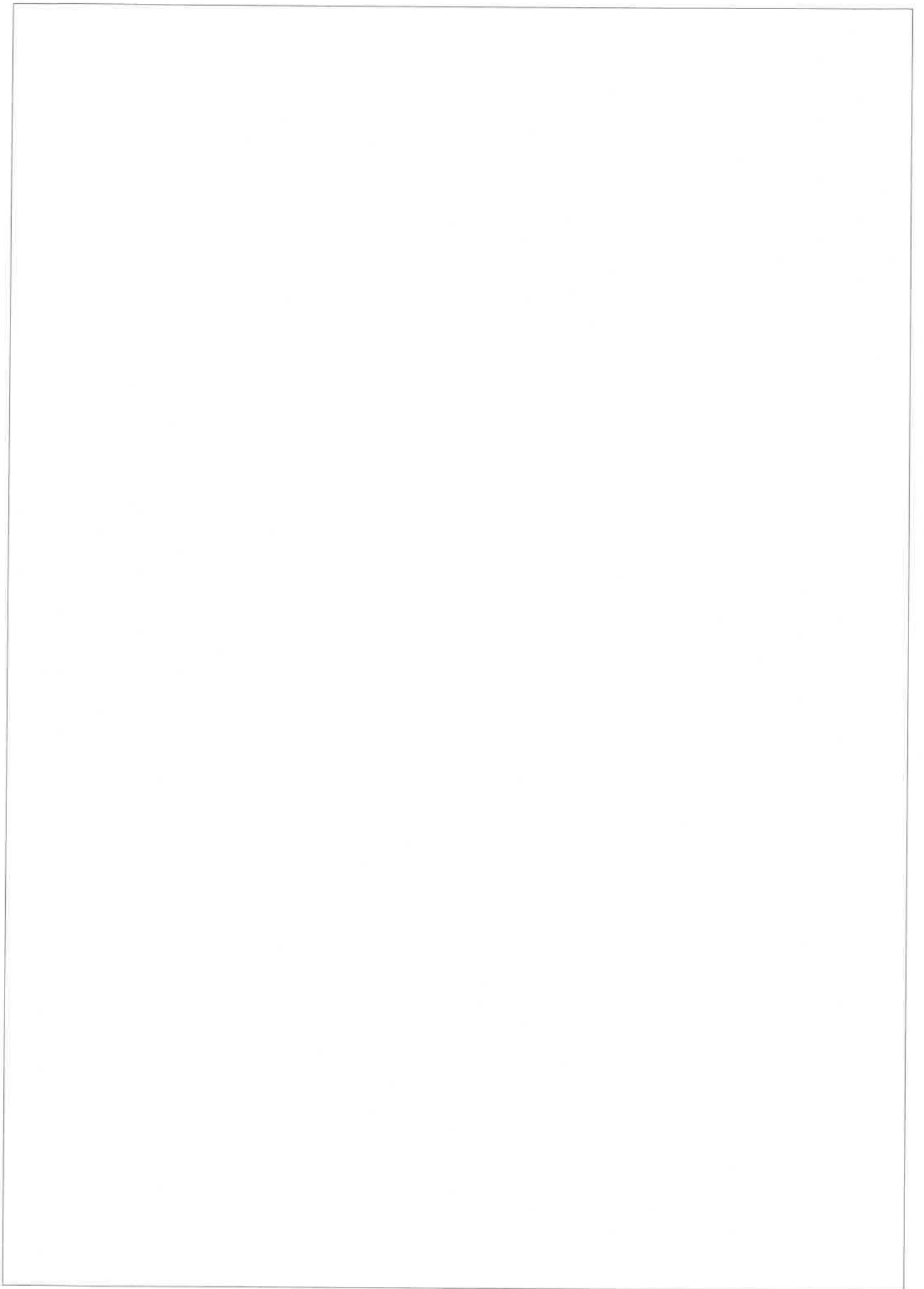
GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

ZA 2023. GODINU

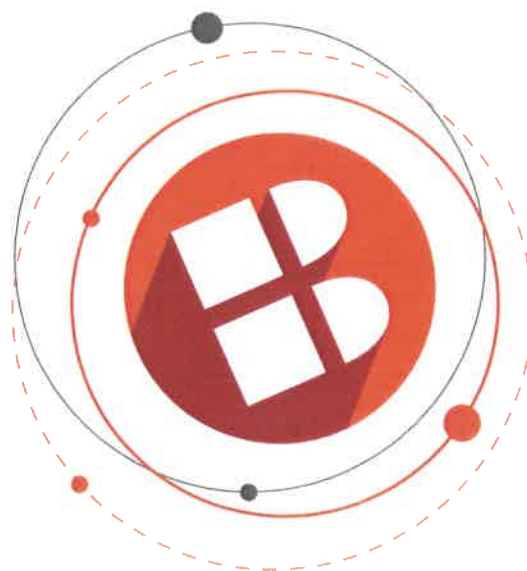
 **HIPOTEKARNA
BANKA**

Vama posvećena

SADRŽAJ

I POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA HIPOTEKARNE BANKE	4
II RAZVOJ, FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTATI POSLOVANJA BANKE	13
III IZLOŽENOST I UPRAVLJANJE RIZICIMA	23
IV NAČINI ZAŠTITE OD RIZIKA	32
V ULAGANJA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	33
VI PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ	34
VII ISTRAŽIVANJA, RAZVOJ I ULAGANJA U OBRAZOVANJE ZAPOSLENIH	35
VIII OTKUP SOPSTVENIH AKCIJA	35
IX FINANSIJSKI INSTRUMENTI OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA BANKE	35
X MREŽA POSLOVNIH JEDINICA BANKE	36
XI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I POKAZATELJI	37

I POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA HIPOTEKARNE BANKE

O BANCII

Hipotekarna banka AD Podgorica ("Banka") pruža najširi opseg bankarskih i finansijskih proizvoda i usluga pravnim i fizičkim licima u Crnoj Gori, u skladu sa izdatim dozvolama nadležnih institucija.

Uslovi za osnivanje i poslovanje banaka u Crnoj Gori su regulisani Zakonom o kreditnim institucijama i Zakonom o privrednim društvima, kao i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore („CBCG“).

Pružanje usluga na tržištu hartija od vrijednosti, koje Banka obavlja, uređeno je Zakonom o tržištu kapitala i podzakonskim aktima, Komisije za tržište kapitala. Banka obavlja i poslove platnog prometa, koji su uređeni Zakonom o platnom prometu, uključujući i pripadajuće podzakonske akte CBCG.

Banka obavlja i poslove zastupanja u osiguranju, koji su uređeni Zakonom o osiguranju i relevantnim podzakonskim aktom Agencije za nadzor osiguranja.

Banka podliježe kontroli i nadzoru CBCG, Komisije za tržište kapitala i Agencije za nadzor osiguranja.

Na 31.12.2023. godine, ukupan broj zaposlenih, radno angažovanih, u Banci je 257 (216 zaposlenih banke i 41 ustupljenih), od čega je 11 magistara (4.29%), 131 sa visokom stručnom spremom (50.97%), 63 sa zvanjem bečelora (24,51%) i 52 sa srednjom stručnom spremom (20.23%).

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE I PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Organi Banke su:

- » skupština akcionara
- » nadzorni odbor
- » upravni odbor

Skupština akcionara

Skupština akcionara je najviši organ Banke.

Skupštinu akcionara čine akcionari, čije interese mogu zastupati i ovlašćeni punomoćnici.

Skupštinu Banke čine njeni akcionari.

U skladu sa članom 15b Zakona o preuzimanju akcionarskih društava:

1) Struktura kapitala Banke:

- » Akcijski kapital Banke iznosi 52.361.965, 61 EUR, a čini ga 10.241.148 komada običnih akcija koje glase na ime;

- » Nominalna vrijednost jedne akcije iznosi 5,1129 EUR;
- » Akcije su dematerijalizovane, neograničeno prenosive i glase na ime. Izvod iz registra kod Centralnog depozitarnog klirinškog društva AD Podgorica je jedini dokaz o vlasništvu nad akcijama;
- » Akcionar Banke, koji je vlasnik običnih akcija, ima slijedeća prava:
  1. pravo da prisustvuje sjedici skupštine akcionara,
  2. pravo upravljanja srazmjerno učešću u kapitalu ove klase akcija,
  3. pravo raspolaganja akcijama, saglasno pozitivnim propisima,
  4. pravo preče kupovine akcija novih emisija,
  5. pravo na besplatne akcije u slučaju povećanja akcijskog kapitala iz sredstava Banke, srazmjerno svom ulogu,
  6. pravo na dividendu, nakon raspodjele vlasnicima povlašćenih akcija, kada Skupština Banke odluči da se dividenda isplaćuje,
  7. pravo dostave, na lični zahtjev, kopije bilansa stanja i bilansa uspijeha, kao i izvještaja spoljnog revizora,
  8. pravo uvida, trideset dana prije održavanja Skupštine akcionara, kao i na samoj Skupštini, u finansijske izvještaje uključujući i izvještaje spoljnog revizora,
  9. pravo na srazmjeran dio imovine u slučaju likvidacije Banke i druga prava, saglasno pozitivnim propisima.

2) Ne postoje ograničenja prenosa akcija odnosno hartija od vrijednosti;

3) Značajno direktno i indirektno učešće u kapitalu (15 najvećih akcionara):

Akcionari	broj akcija	% od kapitala
CERERE SPA - TRST, ITALIJA	1.775.394	17,33%
GORGONI ANTONIA	1.024.290	10,00%
GORGONI PAOLO	880.509	8,60%
GORGONI MARIO	804.939	7,86%
TODOROVIC MILJAN	663.398	6,47%
IBIS SRL	498.568	4,87%
MONTINARI SIGILFREDO	472.723	4,62%
MONTINARI DARIO	472.723	4,62%
MONTINARI ANDREA	472.396	4,61%
MONTINARI PIERO	472.396	4,61%
GENMONT DOO TIVAT	401.840	3,92%
CERFIN DOO	396.070	3,86%
BALANCE AK DOO TIVAT	329.190	3,21%
KRUGGER DOO PODGORICA	276.511	2,70%
TODOROVIC MILJAN NIKOLA	108.963	1,06%

4) Ne postoje hartije od vrijednosti koje daju posebna kontrolna prava;

5) Na sticanje akcija od strane zaposlenih, primjenjuju se pozitivni zakonski i drugi propisi;

- 6) Ne postoje ograničenja prava glasa, kao što su, ograničenja prava glasa vlasnika određenog procenta hartija od vrijednosti ili određenog broja akcija, rokovima za ostvarivanje prava glasa i sl.;
- 7) Ne postoji sporazum između akcionara sa kojima je emitent upoznat i koja mogu imati za posljedicu ograničenja prenosa hartije od vrijednosti i/ ili glasačkih prava;
- 8) Način imenovanja i razrješenja članova Upravnog odbora definisan je pozitivnim zakonskim i drugim propisima;
- 9) Ovlašćenja članova Upravnog odbora, definisana su pozitivnim zakonskim i drugim propisima;
- 10) Ne postoje značajni sporazumi u kojima je emitent ugovorna strana i koji proizvode pravno dejstvo, mijenjaju se ili okončavaju nakon preuzimanja emitenta po sprovođenju javne ponude za preuzimanje i njihovim pravnim dejstvima, osim ako su sporazumi po svojoj prirodi takvi da bi njihovo objavljivanje imalo značajne štetne posljedice po emitenta, pod uslovom da emitent nije izričito obavezan da objavi te podatke u skladu sa zakonom;
- 11) Članovi Upravnog odbora i pojedini direktori organizacionih dijelova Banke, imaju ugovorne klauzule u kojima se ugovara plaćanje nadoknade prestanka mandata, u visini od 6 (šest) do 18 (osamnaest) mjesečnih neto zarada.

Organi upravljanja Bankom su: a) Nadzorni odbor i b) Upravni odbor.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je organ upravljanja Bankom koji obavlja funkciju nadzora nad poslovanjem Banke čije su nadležnosti utvrđene Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Članove Nadzornog odbora bira i imenuje Skupština akcionara Banke.

Struktura Nadzornog odbora i njegovih tijela:

Nadzorni odbor Banke:

- Sigilfredo Montinari, predsjednik
- Miljan Todorović, član
- Miljan Nikola Todorović, član
- Antonio Moniaci, član
- Mato Njavro, član

Tijela Nadzornog odbora:

Odbor za rizike:	Odbor za primanja:	Odbor za imenovanja:
» Antonio Moniaci, predsjednik	» Miljan Todorović, predsjednik	» Sigilfredo Montinari, predsjednik
» Sigilfredo Montinari, član	» Antonio Moniaci, član	» Antonio Moniaci, član
» Mato Njavro, član	» Mato Njavro, član	» Mato Njavro, član

Pored navedenih tijela Nadzornog odbora, Nadzorni odbor imenuje i razrješava Revizorski odbor koji ima 3 (tri) člana.

Članovi Revizorskog odbora:

- Draško Popović, predsjednik
- Vedrana Cicvarić, član
- Goran Knežević, član

Tokom 2023. godine, Nadzorni odbor Banke je odlučivao o pitanjima iz svoje nadležnosti, u kontinuitetu nadzirao poslovanje Banke, te periodično razmatrao izvještaje o finansijskom stanju, poslovanju i rizicima. Takođe, redovno su razmatrani izvještaji stalnih tijela i kontrolnih funkcija.

Nadzorni odbor Banke je razmatrao i izvještaje o obavljenim kontrolama Centralne banke Crne Gore, te je pratio realizaciju mjera i preporuka koje se tiču unapređenja poslovanja.

Upravni odbor

Upravni odbor je organ upravljanja Bankom koji obavlja izvršnu funkciju i odgovoran je za upravljanje Bankom na dnevnoj osnovi i njeno zastupanje čije su nadležnosti utvrđene Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima, podzakonskim aktima i Statutom Banke.

Članove Upravnog odbora bira i imenuje Nadzorni odbor Banke.

Upravni odbor Banke:

- Esad Zaimović, predsjednik
- Ana Golubović, član
- Jelena Vuletić, član
- Nikola Špadijer, član
- Nataša Lakić, član

Upravni odbor Banke održava sjednice, po potrebi, a najmanje jednom mjesečno. Tokom 2023. godine, Upravni odbor Banke je održao 31 sjednicu, na kojima je odlučivao o pitanjima iz svoje nadležnosti.

Upravni odbor vodi poslove Banke i vrši nadzor nad radom zaposlenih u Banci, na dnevnoj osnovi.

Upravni odbor Banke obezbijeduje da Banka posluje u skladu sa propisima kojima se uređuje poslovanje Banke, te da uspostavi i sprovodi pouzdan sistem upravljanja Bankom u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama. Upravni odbor Banke periodično, a najmanje jednom godišnje, preispituje efikasnost sistema upravljanja Bankom, uključujući primjerenost postupaka i efikasnost kontrolnih funkcija, i o zaključcima obavještava nadzorni odbor, te preduzima adekvatne mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Upravni odbor Banke je razmatrao i izvještaje o obavljenim kontrolama CBCG, kao i izvještaje drugih nadzornih institucija.

PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Banka je uspostavila korporativno upravljanje u skladu sa zakonskom regulativom, propisima CBCG i najboljom praksom.

Umjesto tzv. monističkog (jednolinijskog) modela, po kojem postoji jedan organ koji ostvaruje funkciju nadzora i upravljanja (odbor direktora), Banka je uspostavila organizacionu strukturu u skladu sa odredbama Zakona o kreditnim institucijama, kojim je razvijen dualistički (dvolinijski) model upravljanja po kojem funkciju nadzora vrši nadzorni odbor, a funkciju upravljanja upravni odbor kreditne institucije, čime su jasnije razgraničene funkcije upravljanja i nadzora a upravljanje kreditnim institucijama obezbjeđuje na dnevnoj osnovi.

Cilj uspostavljenog korporativnog upravljanja je obezbjeđivanje transparentne organizacione strukture i podjele dužnosti i odgovornosti korporativnih organa i njihovih tijela, ostvarivanje efektivnog nadzora, funkcionisanje kontrolnih funkcija, sa naglaskom na upravljanje rizicima, zaštitu imovine i reputacije Banke.

Skupština akcionara Banke

Akcionari Banke ostvaruju svoja prava na Skupštini akcionara Banke. Skupština akcionara Banke odlučuje o pitanjima koja su propisana Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Nadzorni odbor Banke saziva Skupštinu akcionara, a pravo sazivanja imaju i akcionari sa najmanje 5% učešća u akcionarskom kapitalu Banke, saglasno Zakonu o privrednim društvima i Statutu Banke.

Sazivanje Skupštine akcionara Banke, postupanje na Skupštini, kvorum, donošenje odluka i druga pitanja od značaja za rad Skupštine akcionara, utvrđuju se Zakonom o privrednim društvima, Statutom i internim aktima Banke.

Nadzorni i Upravni odbor

Obaveze i odgovornosti članova Nadzornog i Upravnog odbora Banke utvrđeni su Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Postupak imenovanja i razrješenja, odnosno opoziva članova Nadzornog odnosno Upravnog odbora Banke utvrđeni su Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je organ upravljanja Bankom koji obavlja funkciju nadzora nad poslovanjem Banke čije su nadležnosti utvrđene Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Članove Nadzornog odbora Banke bira Skupština akcionara, uz prethodno izdato odobrenje od strane Centralne banke Crne Gore. Mandat članovima Nadzornog odbora Banke traje 4 godine i isti mogu biti ponovo birani. Članovi Nadzornog odbora Banke moraju ispunjavati uslove, propisane Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima, relevantnim odlukama CBCG i internim aktima Banke. Članovi Nadzornog odbora moraju zajedno imati stručna znanja, sposobnosti i iskustvo potrebno za nezavisno i samostalno nadziranje poslova Banke, a naročito za razumijevanje poslova i značajnih rizika Banke. Nadzorni odbor ima najmanje 5 (pet), a najviše 9 (devet) članova, od kojih su dvije petine nezavisni članovi, saglasno odredbama Zakona o privrednim društvima.

Nadzorni odbor Banke formirao je sljedeća stalna radna tijela:

- odbor za imenovanja
- odbor za rizike
- odbor za primanja
- revizorski odbor

Upravni odbor Banke

Upravni odbor je organ upravljanja Bankom koji obavlja izvršnu funkciju i odgovoran je za upravljanje Bankom na dnevnoj osnovi i njeno zastupanje čije su nadležnosti utvrđene pozitivnim zakonskim i drugim propisima i Statutom Banke.

Upravni odbor Banke ima pet članova koji se imenuju od strane Nadzornog odbora na period od četiri godine, s tim da član kome istekne mandat može biti ponovo imenovan.

Članovi Upravnog odbora Banke moraju ispunjavati uslove, propisane Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima, relevantnom Odlukom CBCG i internim aktima Banke.

Budući da članovi Upravnog odbora Banke vode poslove Banke, na dnevnoj osnovi, odgovorni su i za upravljanje rizicima kojima je Banka izložena u poslovanju. Predsjednik upravnog odbora zastupa Banku u skladu sa odlukama Skupštine akcionara, Nadzornog odbora i Upravnog odbora. Pri preduzimanju pravnih radnji i pravnih poslova u ime i za račun Banke predsjednik upravnog odbora mora obezbijediti potpis još jednog člana upravnog odbora, po pravilu funkcionalno nadležnog, za predmetnu oblast poslovanja, odnosno drugog člana upravnog odbora. Članovi upravnog odbora moraju biti u radnom odnosu u Banci, sa punim radnim vremenom i moraju voditi poslove Banke sa teritorije Crne Gore.

Sistem unutrašnje kontrole i upravljanja rizikom u odnosu na postupak finansijskog izvještavanja

U cilju pouzdanosti i objektivnosti računovodstvenih iskaza i izvještaja uspostavljen je sistem unutrašnje kontrole na način da su internom organizacijom i procedurama definisane kontrolne tačke, pa se osigurava kontrola tačnosti i potpunosti podataka, kao i da sve promjene budu tačno proknjižene i da poslovne knjige budu ažurne i međusobno usaglašene.

U Banci su uspostavljeni kontrolni postupci i aktivnosti koji se odnose na obradu podataka, podjelu dužnost, sistem odobrenja i ovlašćenja i područje izvještavanja.

Procjena rizika finansijskog izvještavanja obavlja se putem analiza i upravljanja internim i eksternim rizicima kod pripreme realnih i objektivnih finansijskih izvještaja u skladu sa usvojenim internim aktima Banke. Interna revizija kontroliše funkcionisanje sistema internih kontrola i daje preporuke za unapređenje istih, u okviru revizija predviđenih godišnjim planom rada. Postojećim sistemom unutrašnjih kontrola Banka nastoji smanjiti mogućnost grešaka u finansijskom izvještavanju.

IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Kao članica Udruženja banaka Crne Gore, Privredne komore Crne Gore i Crnogorskog udruženja preduzetnika, Hipotekarna banka se pridržava ciljeva i smjernica kodeksa poslovnog ponašanja navedenih relevantnih organizacija i u njima sadržanih načela.

Hipotekarna banka je član Montenegroberze AD Podgorica.

Kodeks korporativnog upravljanja u Crnoj Gori - Kodeks, koji je usvojio Odbor direktora Montenegroberze AD Podgorica, namijenjen akcionarskim društvima čiji su finansijski instrumenti uključeni na berzansku kotaciju, sadrži skup pravila i principa za unapređenje prakse korporativnog upravljanja, a implementacija se zasniva na principu "primijeni ili objasni", pa slijedi dodatno objašnjenje načina regulisanja pitanja sprječavanje i rješavanje korporativnih sukoba.

Naime, internim aktima Banke su regulisana pitanja sukoba interesa, uključujući i pitanja sprječavanja i rješavanja sukoba interesa zaposlenih. Dalje, Banka je, u skladu sa propisima koji regulišu tržište kapitala, uredila, pored ostalog, pitanja sprječavanja negativnog uticaja sukoba interesa prilikom pružanja investicionih i pomoćnih usluga, obavljanja investicionih aktivnosti, uzevši u obzir interese Banke, drugih lica i klijenata. Takođe, Politikom o sukobu interesa uređeno je sprječavanje i rješavanje sukoba interesa članova Upravnog odbora. Kako Upravni odbor Banke upravlja Bankom, to, po analogiji, podrazumijeva i da rješava pitanja eventualnih (korporativnih) sukoba koji mogu nastati između akcionara i Banke. Prethodno, naročito, iz razloga što je Upravni odbor Banke odgovoran za obezbjeđivanje poslovanja Banke, saglasno zakonu, drugim propisima i internim aktima Banke, pa, samim tim, i za svodenje štetnih posljedica po Banku na najmanju mjeru, a koje mogu nastati i iz odnosa Banke i njenih akcionara. Niti jedan akcionar Banke do sada nije bio u sukobu sa Bankom, niti je podnosio tužbu protiv Banke.

Na osnovu prethodno navedenog, u skladu sa odredbama člana 15 i 19 Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 145/21 i 152/22), članovi Upravnog odbora Banke izjavljuju da primjenjuju Kodeks korporativnog upravljanja u Crnoj Gori, kao i kodekse poslovnog ponašanja relevantnih organizacija, čija je članica.

POLITIKA RAZNOVRSNOSTI I STRUKTURA ORGANA UPRAVLJANJA BANKE

Obuhvat ove Politike je zasnovan na principu proporcionalnosti, odnosno uzimajući u obzir:

- vrstu, obim i složenost poslova
- rizični profil i
- poslovnu strategiju Banke.

Uopšteno, u pogledu raznovrsnosti, politika Banke je zapošljavanje najboljih kandidata na radna mjesta ili pozicije, nezavisno od toga da li se radi o kandidatima muškog ili ženskog pola ili starosne dobi.

Istorijski gledano, Banka je imala raznoliku strukturu i značajan broj osoba ženskog pola na vodećim pozicijama, a već nekoliko godina i izjednačen broj izvršnih direktora muškog i ženskog pola.

I dalje će ciljevi Banke biti da se prilikom izbora, pored jednakosti polova, u obzir uzima stručnost kandidata, širok opseg vještina i kompetencija, kao i dotadašnje iskustvo, kako bi bili zadovoljeni svi potrebni kriterijumi za raznovrsnost, i to ne samo u organima upravljanja, već i u Banci u cjelini, a istovremeno omogućila i zastupljenost različitih stavova, iskustva i nezavisnosti mišljenja kao podsticaj donošenju odluka i izvršavanju zadataka u cjelini.

Struktura upravnog odbora Banke se definiše pozitivnim propisima, Statutom i drugim internim aktima Banke, kojim se obezbjeđuje da sastav upravnog odbora Banke u cjelini ima potrebna stručna znanja, sposobnosti i iskustva, koji mu omogućava da nezavisno i samostalno vođenje poslova Banke i na taj način da uspostavi i sprovodi zakonito, sigurno i stabilno poslovanje Banke.

Nadležnost i odgovornost nadzornog odbora Banke i njegovih radnih tijela je određena pozitivnim propisima, Statutom i drugim internim aktima Banke, a struktura nadzornog odbora u pogledu raznovrsnosti, odn. ispunjenje kvantitativnog cilja za učešće manje zastupljenog pola, na nivou od najmanje jedne trećine, je u domenu akcionara Banke, pa usvajanjem ove Politike na Skupštini akcionara Banke, istovremeno akcionari preuzimaju obavezu u vezi sa ciljanom strukturom nadzornog odbora Banke.

UKOVODSTVO BANKE

UPRAVNI ODBOR	<p>Esad Zaimović, predsjednik Upravnog odbora Nikola Špadijer, član Upravnog odbora za poslovanje sa fizičkim licima, kartično poslovanje i platni promet Ana Golubović, član Upravnog odbora za poslovanje sa pravnim licima i finansijska tržišta Jelena Vuletić, član Upravnog odbora za poslove upravljanja rizicima i kontrolu rizika Nataša Lakić, član Upravnog odbora za poslove finansija, kontrolinga i računovodstva</p>
KONTROLNE FUNKCIJE:	
ODJELJENJE INTERNE REVIZIJE	Veselin Ivanović, glavni interni revizor
SLUŽBA ZA PRAĆENJE USKLAĐENOSTI POSLOVANJA SA PROPISIMA (COMPLIANCE)	Danka Dragičević, direktor
SLUŽBA ZA KONTROLU RIZIKA	Goran Smolović, direktor
VIŠE RUKOVODSTVO:	
SEKTOR FINANSIJSKIH TRŽIŠTA	Gojko Maksimović, direktor
SEKTOR KARTIČNOG POSLOVANJA	Sejad Šehić, vd direktora
SEKTOR PLATNOG PROMETA	Milena Grupković, direktor
SEKTOR PODRŠKE ORGANIZACIJE I DIGITALNE TRANSFORMACIJA	Nikola Milović, direktor
SEKTOR PRAVNIH POSLOVA I LJUDSKIH RESURSA	Božo Đurašković, direktor
SEKTOR ZA UPRAVLJANJE KREDITNIM RIZIKOM	Milana Stevanović, direktor
SEKTOR ZA UPRAVLJANJE OPERATIVNI, TRŽIŠNIM I OSTALIM RIZICIMA	Nikola Pejović, direktor
SEKTOR ZA INFORMACIONU I FIZIČKO-TEHNIČKU BEZBJEDNOST	Haris Dizadarević, direktor
SEKTOR MARKETINGA I KOMUNIKACIJA	Eva Ivanović, direktor
POSLOVNA MREŽA	Tamara Braunović, direktor
SLUŽBA TREZORA	Vladan Marković, direktor
SLUŽBA ZA UPRAVLJANJE BENEFIT PROGRAMIMA	Jelena Stojanović, direktor
ODJELJENJE ZA SPREČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA	Sanja Mijušković, Ovlašćeno lice

II RAZVOJ, FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTATI POSLOVANJA BANKE

POSLOVNE OPERACIJE

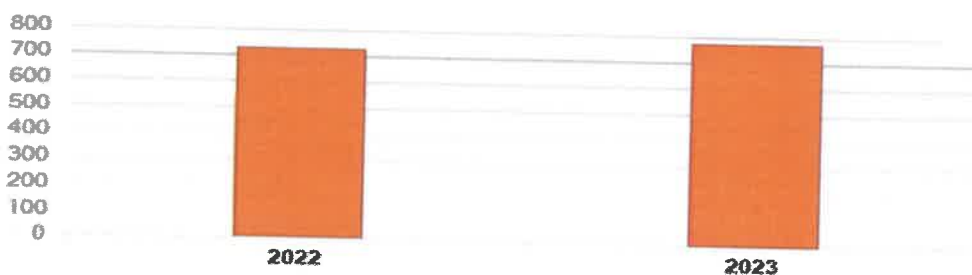
DEPOZITI

U 2023. godini je, u odnosu na 2022.godinu, ostvaren rast depozita od 12.45%, što pokazuje da je povjerenje građana i privrede u Banku, i pored visokog nivoa depozita i u prethodnoj godini, raslo i u 2023. godini, kao i prethodnih godina.

Stanje ukupnih depozita¹:

godina	Ukupni depoziti (u '000 EUR)	% promjene
2022	702,642	-
2023	790.103	12.45%

Grafički prikaz ukupnih depozita u '000.000 EUR:

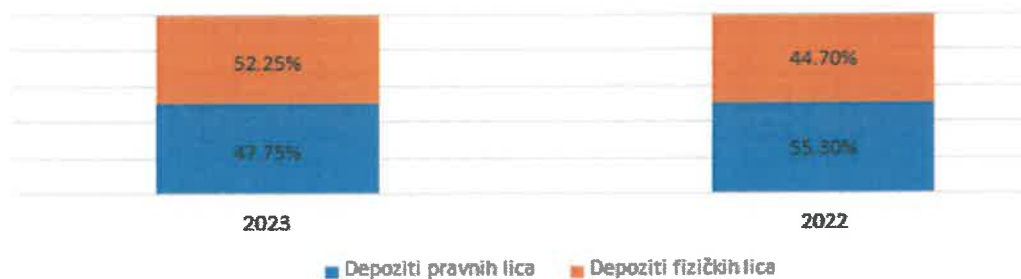

Navedeni porast depozita je rezultat rasta broja klijenata, kao i porasta povjerenja u Banku. Zahvaljujući svim atributima koji karakterišu Banku, a to su prije svega sigurnost, profesionalnost i kvalitet ponude, prepoznati smo kao banka kojoj treba ukazati povjerenje, čime smo nastavili pozitivan trend porasta depozita.

Banka je održala adekvatnu strukturu depozita sa aspekta učešća oročenih i depozita po viđenju u ukupnim depozitima.

U ukupnim depozitima, učešće depozita pravnih lica je bilo 47.75% dok je učešće depozita fizičkih lica bilo 52,25%, što je prikazano na sledećem grafiku:

¹ Stanje depozita od klijenata i banaka ne uključuje obaveze za kamate i vremenska razgraničenja

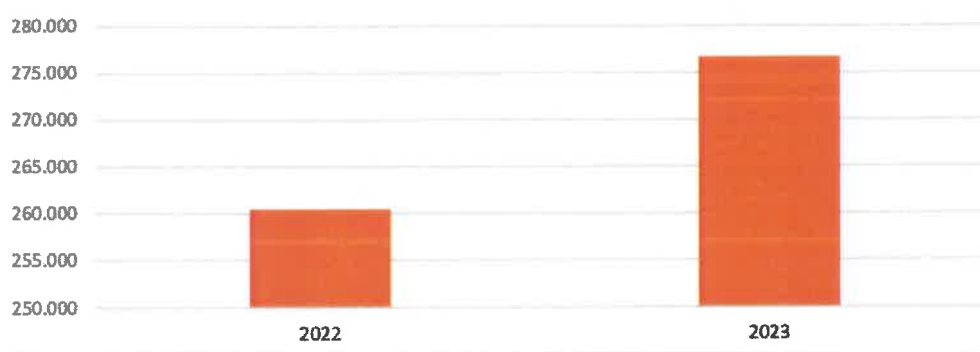
PLASMANI

Kao i prethodnih godina, i u 2023.godini, Banka je odobrila plasmane velikom broju novih klijenata. Kontinuirana podrška i dalji razvoj postojećih klijenata, je imperativ Banke i ključni fokus zaposlenih je uvijek na anticipiranju potreba, optimizaciji strukturiranja aranžmana i tarifa za postojeće klijente.

Jedna od prepoznatljivih karakteristika Banke je što klijentima, osim odobravanja plasmana istovremeno pruža savjetodavne usluge, a sve u cilju unaprijeđenja poslovanja i ostvarivanja boljih poslovnih rezultata kako Banke tako i njenih klijenata.

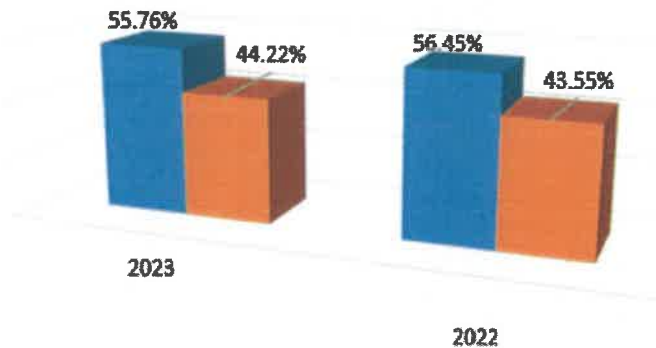
Stanje ukupnih kredita²:

Godina	Kredit (u '000 EUR)	% promjene
2022	260.472	-
2023	276.748	6,25%

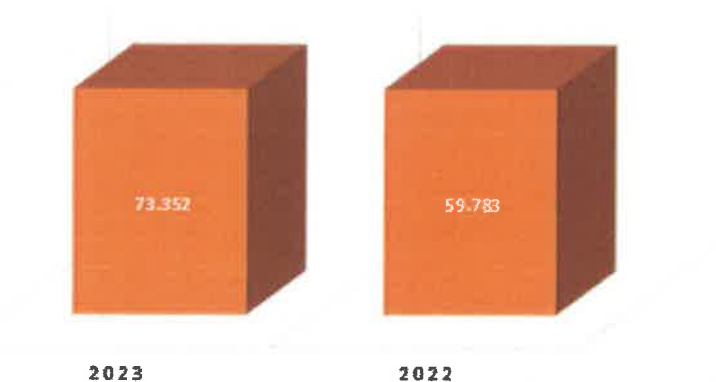
U strukturi ukupnih kredita, krediti stanovništvu čine 44,22% dok je udio kredita pravnih lica 55,76% ukupnog kreditnog portfolija.

² Stanje ukupnih kredita predstavlja iznos bruto kredita plasiranih klijentima i bankama i ne uključuje potraživanja za kamate i vremenska razgraničenja

Banka je u 2023.godini nastavila sa optimizacijom portfolija za izdate garancije, vodeći računa o strukturi i namjeni garancija. Dosljedno tome, portfolio garancija je na kraju 2023. godine iznosio 73,3 miliona EUR.

PRIKAZ STANJA GARANCIJA (U '000 EUR)

U svojoj ponudi za pravna lica, Banka ima gotovinske kredite, revolving kredite, kredite za plaćanje obaveza dobavljačima, za refinansiranje obaveza kod drugih banaka, overdraft kredite, faktoring, kao i sve vrste garancija.

Banka, takođe, nudi širok spektar kredita za stanovništvo: gotovinske, namjenske, studentske, kredite za kupovinu automobila, za adaptaciju i izgradnju, za pomorce, overdraft kredite, limite za kupovinu na rate i dr., kao i sve vrste garancija.

RAZVOJ NOVIH PROIZVODA I USLUGA

Hipotekarna banka, kao lider u bankarskim inovacijama na crnogorskom tržištu, a u skladu sa svjetskim trendovima, među prvima u Crnoj Gori i regionu, svojim klijentima je ponudila mobilnu aplikaciju koja privrednim subjektima, preduzećima i preduzetnicima, omogućava da njihov mobilni telefon postane POS terminal (terminal za plaćanje putem platnih kartica i mobilnog novčanika). Ovo inovativno rješenje namijenjeno je unapređenju poslovanja privrednih subjekata – malim i srednjim preduzećima, kao i registrovanim preduzetnicima, bez obzira za koju djelatnost su registrovani.

Podizanje gotovine prilikom plaćanja karticama je nova usluga koju Banka nudi trgovcima, korisnicima POS terminala. Koristeći ovu uslugu potrošač prilikom kupovine može od prodavca zahtjevati i isplatu gotovine sa svoje kartice.

Hipotekarna banka, u saradnji sa kompanijom Mastercard, je svojim korisnicima omogućila korišćenje Google Pay usluge. Ova je usluga koja omogućava korisnicima Android operativnog sistema da vrše plaćanje bez fizičkog angažovanja platne kartice.

U toku proteklih godina organizovali smo više akcija gdje smo nagrađivali korisnika aplikacije MojNovčanik, Apple pay kao i 50.000-og korisnika Premium kartice.

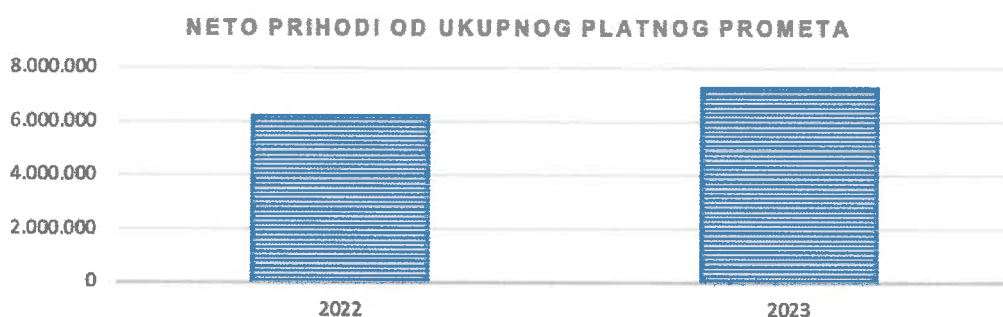
Ova godina je bila značajna i u oblasti primjene novih tehnologija, čime je Banka nastavila sa praksom uvođenja softverskih robota i rješenja koja koriste vještačku inteligenciju. Vještačka inteligencija je postala nezaobilazan i pouzdan učesnik u procesima unutar Banke. Banka danas, uz pomoć kompanija kakve su Uhura Solutions i Robotiq, je u mogućnosti da masovno obradjuje dokumenta od izvršnih institucija sa kojima ima obaveznu saradnju. Rješenje autonomno otvara primljene mail-ove, „čita ih“ i izdvaja potrebne attribute koje robotizovano unosi u informacijski sistem.

Još jedan od procesa koji značajno doprinosi lakšem poslovanju, a u saradnji sa kompanijom Robotiq, jeste automatsko zatvaranje kredita koji nemaju stanje. Nakon što se isti identifikuju kao potencijalni za zatvaranje, a u skladu sa datim uslovima, vrši se zatvaranje od strane robota.

PLATNI PROMET

Platni promet Banke u 2023. godini karakterišu dodatna poboljšanja, kako u proceduralnom dijelu, tako i u unapredjenju određenih aplikativnih rjesenja. Istovremeno, postignut je rast parametara koji definišu poslovanje ovog segmenta Banke. Postavljeni planovi u platnom prometu su postignuti i premašeni.

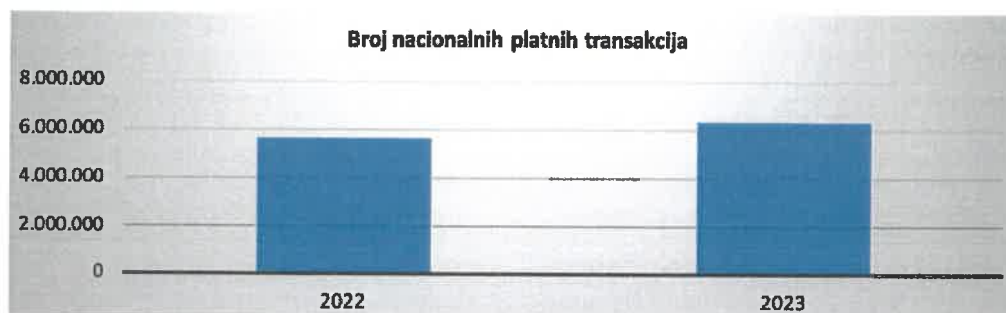
Neto prihodi od ukupnog platnog prometa porasli su za 17% u odnosu na prethodnu godinu.

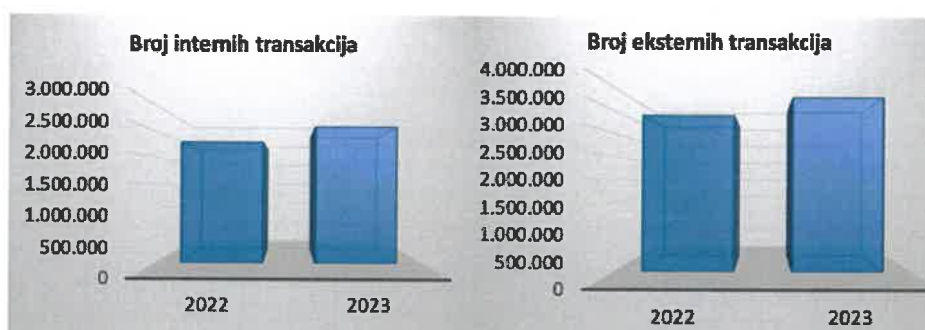
NACIONALNI PLATNI PROMET

Nastavno na prethodnu godinu, u ovom segmentu Banka se i u 2023. godini susrela sa značajnim izmjenama regulative, te sa potrebom da uskladi internu dokumentaciju i procedure sa istom, što je uspješno okončano. Takođe, u svakodnevne aktivnosti su uvedeni i novi procesi, kao što je proces kontrole elektronskih naloga ≥ 50.000 eur, kao i kontrola dokumentacije prije otvaranja računa za pravna lica i preduzetnike, kroz postupak verifikacije.

Kao nastavak dosadašnjeg trenda, nacionalni platni promet Banke bilježi rast u 2023. godini. Ukupan broj odlaznih i dolaznih transakcija u domaćem platnom prometu povećao se za 12,25% u odnosu na 2022. godinu.

U skladu sa opštim trendom, ostvaren je porast u broju internih transakcija u Banci, koji iznosi 13% u odnosu na prethodnu godinu. Eksterne transakcije su takodje zabilježile porast od 11,7% u odnosu na 2022.

Značajan porast je ostvaren i u broju elektronskih transakcija (e-banking), što znači da se nastavlja dobar trend i da se klijenti sve više okreću elektronskim aplikacijama i vrše plaćanja elektronskim platnim nalogima.

MEĐUNARODNI PLATNI PROMET

Ovaj segment poslovanja Banke je tokom 2023, slicno kao i u prethodnoj godini, bio izložen raznim izazovima (na polju domaće regulative ali i dodatnog pooštavanja standarda korespondentnih banaka) koje je uspješno savladao i pritom održao kontinuitet visokog broja i volumena, kako u plaćanjima, tako i u prilivima.

Dodatna pažnja je posvećena diverzifikaciji prilikom procesuiranja plaćanja, odnosno umanjuju rizika poslovanja preko jedne ili par korespondentnih banaka, vec se radilo planski, prema unaprijed utvrdjenim targetima i provjeravano je periodično njihovo ispunjavanje. Takodje, kao rezultat napora i efikasnosti kolega Sektora finansijskih tržišta, otvoreni su novi korespondentni računi, od kojih su za procesing transakcija, kao zadatka Službe platnog prometa sa inostranstvom, svakako najznačajniji USD račun otvoren u Erste Group Bank AG Beč i CHF račun otvoren kod Credit Suisse AG.

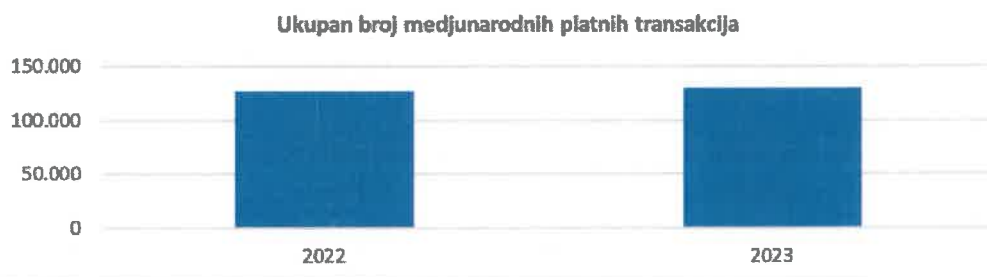
U posljednjem kvartalu 2023. Banka je uspješno okončala testiranje za SWIFT GO program i očekujemo priključenje u narednoj godini. Važno je napomenuti da su naše najznačajnije korespondenske banke pristupile programu (Intesa Sanpaolo Milano i Raiffeisen International Bank AG Beč). Očekuje se da ovaj program unaprijedi i pojednostavi realizaciju transakcija do 10.000EUR, za koje bi vrijeme izvršenja bi bilo 4h, sa unaprijed poznatim i naplaćenim

naknadama. Time bi se anulirale prednosti platnih platformi, WU i sličnih sistema koji takodje rade manje iznose. Banka će za početak biti u ulozi primaoca ovih poruka – odnosno program započinjemo kroz realizaciju priliva.

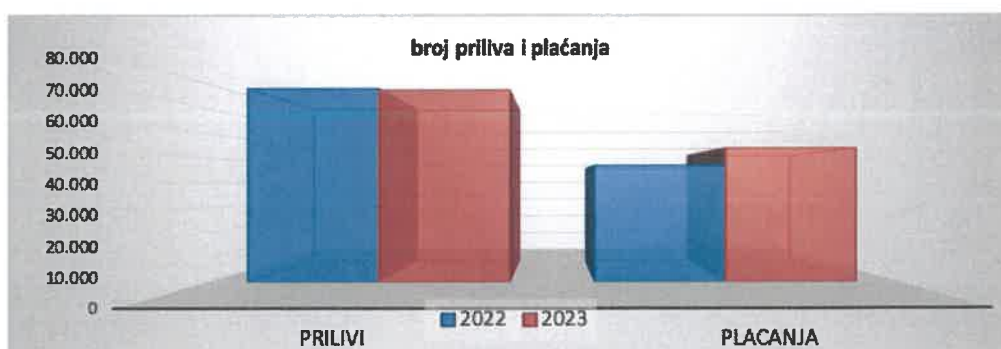
Povećanje broja i volumena transakcija s jedne strane, odnosno sve složeniji Compliance/AML/FT zahtjevi sa druge strane, a ponajviše značajno globalno povećanje eksternih prevara i nove, sofisticirane hakerske tehnike, zahtijevaju odlučan i efikasan odgovor. U tom smislu, Banka je tokom prethodne godine započela aktivnosti na poboljšanju i unapređenju određenih segmenata kontrole međunarodnih platnih transakcija.

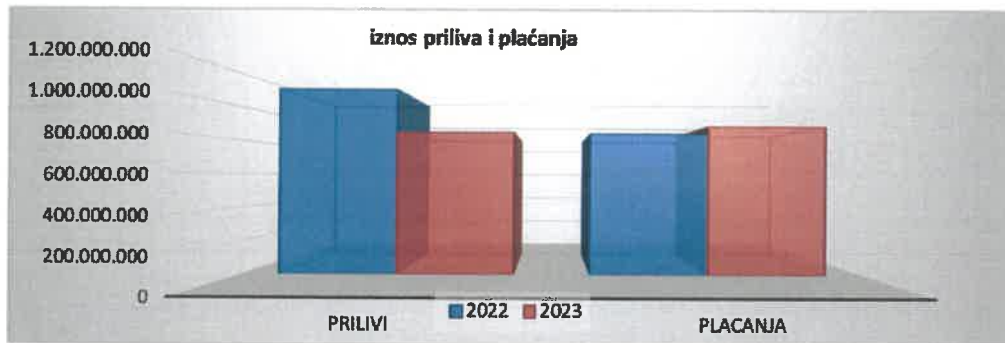
Istovremeno, a nastavno na gore navedeno, Banka je započela pregovore vezano za implementaciju novih SWIFT funkcionalnosti (Proof of Value rješenja za usluge PreValidation i Transaction Screening) koje bi bile uskladjene sa novom verzijom online bankarstva u dijelu ino platnog prometa. Smatramo da ćemo na ovaj način osvježiti ponudu i funkcionalnosti usluga ino platnog prometa.

Na polju dokumentarnih poslova, Banka je u saradnji sa korespondentnim bankama i EBRD ostvarila standardno dobre rezultate i uspješno odgovorila potrebama klijenata.

Ukupan broj međunarodnih platnih transakcija u 2023. je veći za 2,5% u odnosu na prethodnu godinu. Broj međunarodnih plaćanja se povećao za 15% u odnosu na prethodnu godinu.

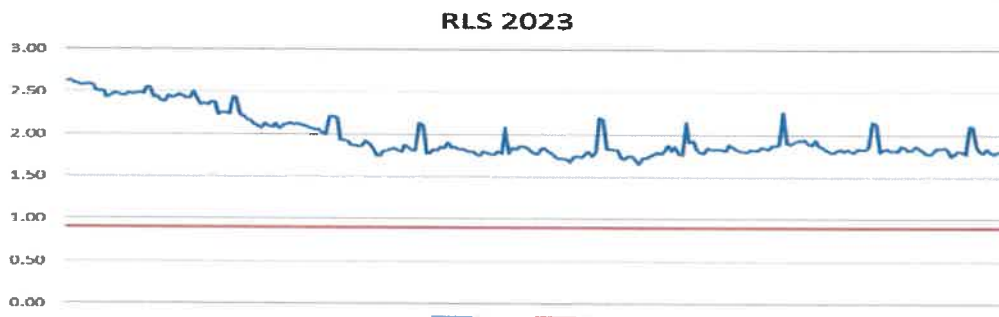

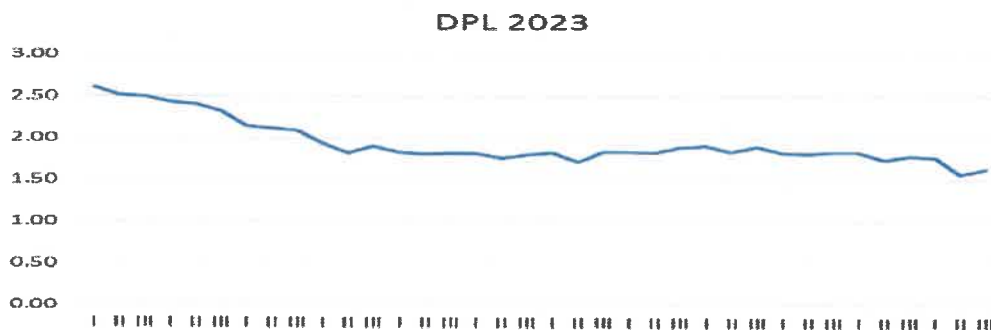
UPRAVLJANJE SREDSTVIMA

Obezbeđivanje optimalne likvidnosti je osnovni uslov za sigurno i efikasno poslovanje svake banke. Banka potrebnu likvidnost treba da obezbjedi racionalnim upravljanjem sredstvima i obavezama, u cilju održavanja odgovarajućeg srazmjera između likvidne aktive i ukupnih obaveza.

Služba riznice u okviru Sektora finansijskih tržišta je u 2023. godini racionalnim upravljanjem likvidnošću uspjela da održi nivo likvidnih sredstava kao i ukupnu likvidnu poziciju Banke na zadovoljavajućem nivou. Uz to je dnevnim, sedmičnim, dekadnim i mjesečnim planiranjima raspoloživih likvidnih sredstava vršila usklađivanje izvora sredstava sa plasmanima. Kroz tijesnu saradnju sa ostalim sektorima i službama u Banci vršena je adekvatna alokacija raspoloživih sredstava. Sve to je Banci omogućilo da redovno izvršava svoje obaveze prema kreditorima, kao i da izađe u susret svim zahtjevima klijenata u najkraćim rokovima. Dnevni koeficijent likvidnosti, koji se računa po metodologiji koju je propisala Centralna banka Crne Gore, kretao se tokom cijele 2022. godine iznad zakonski propisanog minimuma od 0,90.

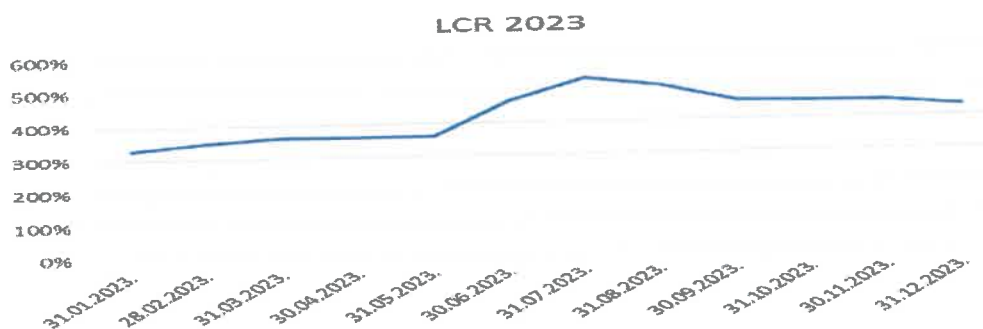

Takođe, dekadni koeficijent likvidnosti se kretao iznad zakonski propisanog minimuma od 1,00.

U cilju upravljanja likvidnošću na rok, Banka je redovno pratila pokazatelje strukturne likvidnosti kroz ročnu usklađenost finansijske aktive i pasive, pregled dospjeća većih depozita, kao i utvrđivanjem stabilnog dijela A-vista depozita po internom modelu i održavala istu u zadovoljavajućim okvirima.

Tokom 2023. godine Banka je ostvarila visoke vrijednosti i po pitanju LCR koeficijenta. U skladu sa Regulativom CBCG minimalni iznos ovog koeficijenta iznosi 100%. Najveću vrijednost koeficijenta Banka je postigla u julu kada je LCR koeficijent iznosio 529%, dok je najnižu vrijednost ostvarila u januaru kada je LCR koeficijent iznosio 328%. Na kraju 2023. godine koeficijent je iznosio 431%. Visok nivo likvidne pokrivenosti produkt je velikog broja hartija koje zadovoljavaju kriterijume da bi se svrstali u likvidnu aktivu, kao i veliki broj depozita koji zadovoljavaju kriterijume za kategoriju stabilnih depozita, prije svega.

Banka je prepoznata kao jedna od najpouzdanijih i najlikvidnijih banaka u bankarskom sistemu Crne Gore. U prilog ovoj tvrdnji idu podaci koji pokazuju da je na kraju 2022. godine ukupni nivo depozita Banke iznosio 703 miliona EUR, a na kraju 2023. godine čak 790 miliona EUR.

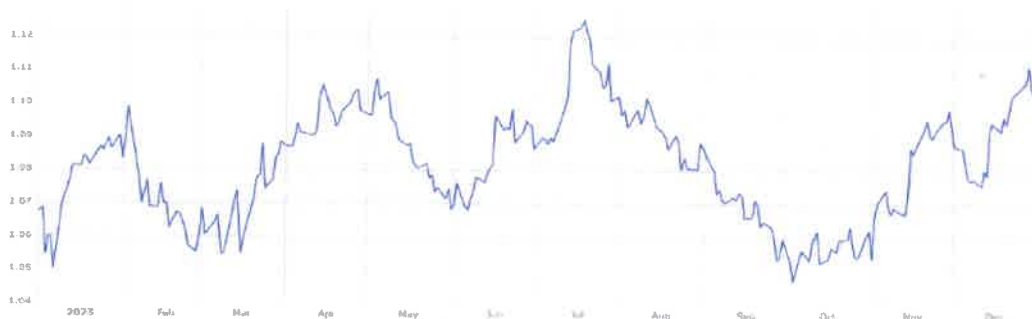

Viškovi likvidnih sredstava plasirani su u hartije od vrijednosti i u kratkoročne depozite u EUR i USD kod ino banaka. Iznos portfelja hartija od vrijednosti na kraju 2023. godine iznosio 352 miliona EUR a u strukturi portfelja hartija od vrijednosti najveće učešće imaju crnogorske dužničke hartije od vrijednosti, sa učešćem od oko 118 miliona EUR.

Kod oročavanja slobodnih novčanih sredstava ostvarena je saradnja sa šest banaka, a prosječan iznos koji je oročavan je bio cca 40 miliona EUR kumulativno.

Takođe, u 2023. godini Banka je učestvovala na aukcijama državnih zapisa, na kojima je kupila državne zapise u nominalnom iznosu od 30 miliona EUR.

U 2023. godini zabilježena su kolebanja valutnih kurseva, naročito valutnog para EUR/USD, koji ima najveći uticaj na izloženost Banke riziku promjene deviznog kursa.

I u tim uslovima Služba riznice je uspjela da ostvari izuzetan rezultat po osnovu prihoda od realizovanih kursnih razlika, što je rezultat adekvatnog upravljanja rizikom promjene deviznog kursa. Na kraju 2023. godine ukupan prihod od kursnih razlika iznosio je oko 1,245 miliona EUR, što je imalo značajan uticaj i na konačni finansijski rezultat Banke.

INVESTICIONO BANKARSTVO

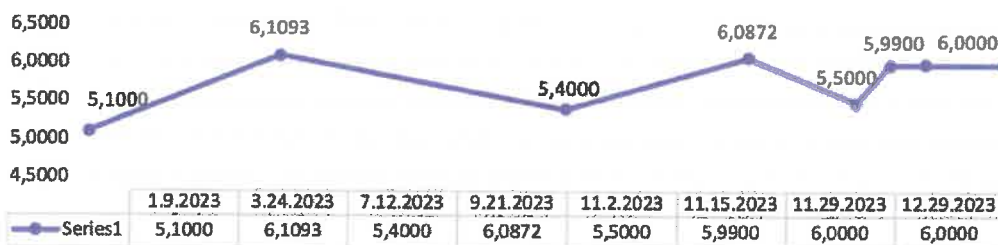
Crnogorsko tržište kapitala

Ukupan promet ostvaren na Montenegroberzi AD Podgorica u 2023. godini iznosio je 12.261.010,93 EUR, što predstavlja pad od oko 84,32% u odnosu na ostvareni promet u 2022. godini. Tokom 2023. godine na crnogorskom tržištu kapitala zaključeno je 1.753 poslova, što predstavlja pad od oko 29,54% u odnosu na 2022. godinu.

Indeks MNSE10 (koji prati kretanje cijene 10 najlikvidnijih kompanija) je u protekloj godini ostvario rast od oko 5,36% dok je indeks MONEX u protekloj godini zabilježio rast od 10,20%.

Akcije Hipotekarne banke AD Podgorica imaju 20% učešća u indeksu MNSE10.

Kretanje cijena akcija Hipotekarne banke u periodu od 01.01. - 31.12.2023. godine:

Poslednja cijena po akciji na kraju 2023. godine iznosila je 6.000 EUR (na datum 29.12.2023.), što predstavlja porast od 17,65% u poređenju sa poslednjom zabilježenom cijenom u 2022. godini (5.100 EUR na datum 30.12.2022.).

Informacije i detalji o akcijama

ISIN	MEHIBPR1PG7
Berza	Montenegroberza AD Podgorica
Segment	Slobodno tržište
Broj akcija	10,241,148.00
Tržišna cijena na 29.12.2023.	6.000
Tržišna kapitalizacija	61,446,888.00

Tokom 2023. godine, Montenegroberza AD je imala šest aktivnih članova, od kojih su tri banke. Po ostvarenom prometu na Montenegroberzi AD, Banka se nalazi na drugom mjestu.

KONFERENCIJA O FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

U junu mjesecu 2023.godine Banka je održala Konferenciju o finansijskim tržištima pod nazivom "Road to Investments". Navedeni događaj je organizovan uz podršku Raiffeisen Bank International AG iz Beča, a okupio je preko 150 učesnika.

Konferencija se sastojala iz dva Panela. Na prvom panelu "Tržišni uslovi i aktuelno okruženje za investicije na kapitalnom tržištu", moderator profesor sa Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore - dr Saša Popović, zajedno sa učesnicima Panela: Profesorom korporativnih finansija sa Bocconi univerziteta u Milanu - Maurizio Dallochio i dekanom Zagrebačke škole ekonomije i menadžmenta - Matom Njavrom, predstavili su trenutnu situaciju i tokove na svjetskim finansijskim tržištima. Na drugom panelu konferencije govorili su: Direktor sektora za istraživanje u Raiffeisen Bank International AG - Christian Hinterwallner, vlasnik kompanije Senzal Capital iz Srbije - Rade Rakočević i Finansijski direktor koncerna Agram EEIG Croatia - Emil Mihalina. Kroz svoje izlaganje pokušali su da približe učesnicima njihova viđenja o budućim kretanjima na finansijskim tržištima po pojedinačnim klasama finansijskih instrumenata. Od strane svih učesnika Konferencija je ocijenjena uspješnom, pri čemu je iskazano i zadovoljstvo Banke postignutim zaključcima, koji će ohrabriti brži razvoj i približavanje razvijenim finansijskim tržištima EU.

Brokerski i kastodi poslovi

Ukupan promet koji je banka ostvarila na Montenegroberzi AD Podgorica u 2023. godini iznosio je 5.374.360 EUR, što čini 21,39% ukupnog prometa. Posmatrajući realizovani promet, Hipotekarna banka AD je druga po učešću u ukupnom prometu ostvarenom na Montenegroberzi.

Strukturu ostvarenog prometa možete pogledati u sledećoj tabeli:

Tip hartije	Broj transakcija	Ostvareni promet u EUR
Akcije	332	4.164.480
Obveznice	20	1.209.880
UKUPNO	352	5.374.360

Ukupan promet u 2023. godini, ostvaren trgovanjem subordiniranim obveznicama HBO3 i HBO4 iznosio je 1.204.000,00 EUR. U tabeli ispod prikazan je pregled trgovanja obveznicama Hipotekarne banke AD.

Naziv obveznice	Broj transakcija	Ostvareni promet u EUR
HBO3	11	390.000
HBO4	8	814.000
UKUPNO	19	1.204.000

Promet na inostranom tržištu koji su ostvarila Banka za račun klijenata u 2023. godini iznosio je cca 550 miliona EUR. Najveći dio navednih transakcija se odnosi na OTC transakcije obveznicama.

U tabeli ispod predstavljen je pregled zaključenih transakcija na međunarodnom tržištu za period od 01.01. do 31.12.2023. godine za račun klijenata.

Ukupan broj izvršenih transakcija:	755
Ukupna vrijednost izvršenih transakcija (EUR):	327.017.907,56
Ukupna vrijednost izvršenih transakcija (USD):	242.882.623,10

U odnosu na prethodnu godinu, Banka je ostvarila promet veći za 323%.

Na dan 31.12.2023. godine klijenti Banke držali su na čuvanje hartije od vrijednosti, vrijednosti od oko 317 miliona EUR, što je za oko 14% veći iznos (odnosno za oko 37 miliona EUR) u odnosu na kraj 2022. godine čime je Banka zadržala poziciju lidera u oblasti kastodi poslovanja u Crnoj Gori.

III IZLOŽENOST I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Uopšteno govoreći, proces upravljanja rizicima podrazumijeva: identifikovanje, mjerenje, praćenje, kontrolu i izvještavanje o rizicima. U okviru organizacionih djelova zaduženih za upravljanje rizicima se razvijaju politike i procedure za upravljanje rizicima, kao i metodologije i postupci za njihovo mjerenje. Uspostavljanje sveobuhvatnog okvira za upravljanje rizicima kao i afirmacija kulture upravljanja rizicima u opštoj korporativnoj kulturi Banke neophodan je preduslov za dugoročan uspjeh svake bankarske strategije.

Ovaj proces integrisan je u okvir korporativnog upravljanja Banke i zasnovan je na modelu „tri linije odbrane“ - „prva linija odbrane“ su poslovne linije Banke, gdje nastaje rizik povezan sa proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima; „druga linija odbrane“ čine organizacioni djelovi Banke zaduženi za upravljanje i kontrolu rizika - Sektor za upravljanje kreditnim rizikom, Sektor za upravljanje operativnim, tržišnim i ostalim rizicima i Služba za kontrolu rizika. „Treća linija odbrane“ su interna revizija, nezavisni spoljni revizor, a može podrazumijevati i eksterne nezavisne kvalifikovane subjekte.

U okviru upravljanja rizicima posebna pažnja se posvećuje politikama i procedurama vezanim za upravljanje rizicima, kao i izradi potrebnih metodologija. Izvještavanje u okviru pojedinih sektora se vrši na nedjeljnom, mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou, a o aktivnostima informiše se Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, Upravni odbor, Odbor za nefinansijske rizike, Nadzorni odbor, Odbor za rizike, kao i druga relevantna tijela.

Najznačajniji rizici kojima je Banka izložena u svom poslovanju su: kreditni rizik, rizik likvidnosti, rizik kamatne stope iz bankarske knjige, tržišni rizici i operativni rizik.

Kreditni rizik

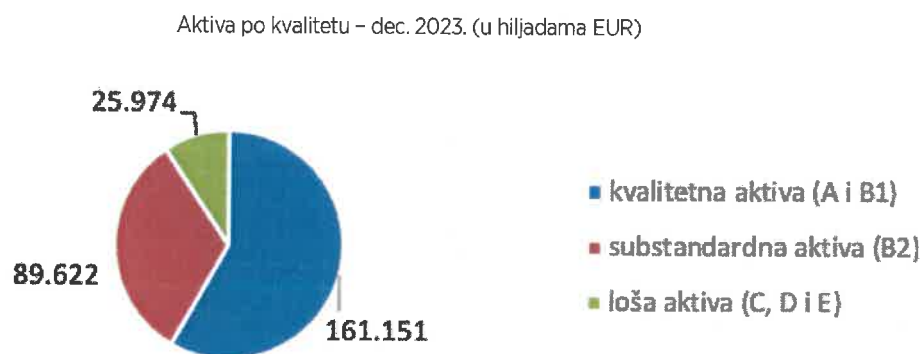
Upravljanje kreditnim rizikom predstavlja ključnu komponentu sveobuhvatnog sistema upravljanja rizicima. Cilj upravljanja kreditnim rizikom je maksimizacija odnosa prinosa i rizika Banke. Kreditnim rizikom se upravlja na individualnom nivou (nivou pojedinačnog kreditnog plasmana) kao i na portfoliju nivou.

U narednim tabelama iznos kreditnog portfolija se sastoji od potraživanja za glavnicu kredita plasiranih klijentima i bankama i potraživanja za pale garancije.

Kreditni portfolio Banke je na kraju decembra 2023. godine u odnosu na kraj decembra 2022. veći za 6,25%.

Od ukupnog portfolija Banke, na kvalitetnu aktivnu (A i B1) odnosi se 58,2%, na substandardnu (B2) 32,4% i na lošu aktivnu (C, D i E) se odnosi 9,4%.

Kao osnovni indikatori kreditnog rizika mogu se izdvojiti: procenat rezervacija za kreditne gubitke, kašnjenje u otplati kredita, učešće nekvalitetne aktive u ukupnom portfoliju (NPL%).

• Izdvojene rezervacije (CBCG) za kreditne gubitke na dan 31.12.2023. godine činile su 6,29% portfolija ili 17.398.310 EUR. Ako izvršimo poređenje u odnosu na kraj 2022. godine, rezervacije su se povećale za 16,57% ili 2.473.659 EUR.

Portfolio / rezervacije po CBCG

	31.12.2022.	31.03.2023.	30.06.2023.	30.09.2023.	31.12.2023.
Portfolio	260.471.830	268.660.258	283.935.323	264.745.155	276.747.161
Rezervacije	14.924.651	15.965.657	17.831.508	16.737.020	17.398.310
Rezervacije (%)	5,73%	5,94%	6,28%	6,32%	6,29%

• Ispravke vrijednosti za očekivane gubitke na 31.12.2023. godine su iznosile 16.959.009 EUR tj. 6,13% portfolija. U odnosu na kraj 2022. godine, ispravke vrijednosti su se povećale za 2.313.884 EUR ili 15,80%.

Portfolio / ispravke vrijednosti po internoj metodologiji (modelu)

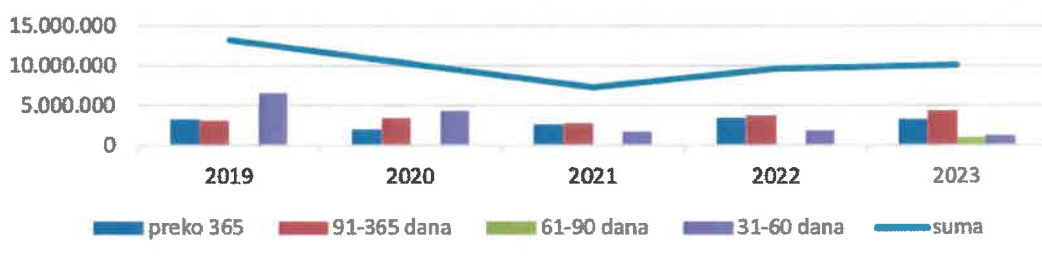
	31.12.2022.	31.03.2023.	30.06.2023.	30.09.2023.	31.12.2023.
Portfolio	260.471.830	268.660.258	283.935.323	264.745.155	276.747.161
Ispravke vrijednosti	14.645.125	14.692.753	14.970.029	14.826.233	16.959.009
Rezerve (%)	5,62%	5,47%	5,27%	5,60%	6,13%

Kašnjenje u otplati kredita:

• Iznos kredita sa kašnjenjem u otplati preko 30 dana, na dan 31.12.2023. godine iznosio je 10.057.779 EUR ili 3,63% ukupnog portfolija Banke, dok su na 31.12.2022. godine iznosili 9.619.685 EUR ili 3,69% ukupnog portfolija Banke.

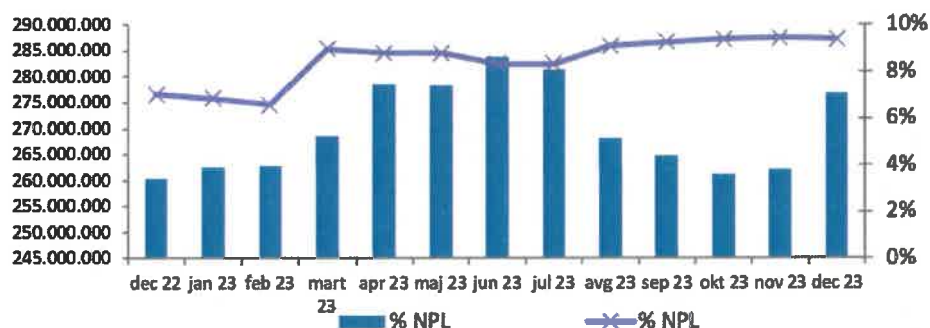
• Iznos kredita sa kašnjenjem u otplati preko 90 dana na 31.12.2023. godine iznosio je 7.768.738 EUR ili 2,81% portfolija Banke, dok su na 31.12.2022. godine iznosili 7.356.173 EUR ili 2,82% ukupnog portfolija Banke.

Kreditna potraživanja u kašnjenju

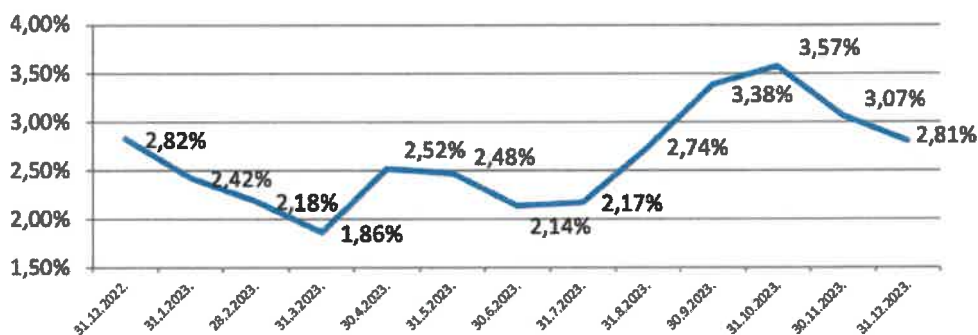

NPL prema bonitetnim grupama (C,D i E) na kraju decembra 2023. godine iznosio je 25.974.264 EUR ili 9,39% portfolija, dok je na kraju decembra 2022. godine iznosio 18.318.225 EUR, odnosno 7,03% portfolija.

Učešće NPL-a (C, D i E) u ukupnim kreditima

Procenat kredita u kašnjenju preko 90 dana

U tabeli u nastavku prikazana je struktura kreditnog portfolija prema djelatnostima na 31.12.2023. godine.

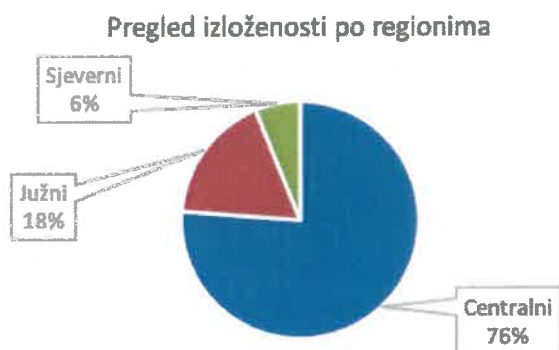
Najveće učešće u kreditnom portfoliju bilo je prema sektoru trgovine i iznosilo je 16,72% portfolija, dok je učešće izloženosti prema fizičkim licima iznosilo 40,20%.

Struktura portfolija po sektorima privrede na 31.12.2023. (u hiljadama EUR)

Sektor	Iznos kredita	% portfolija	Limit
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	4.116	1,49%	40%
Vađenje rude i kamena	4.746	1,71%	40%
Prerađivačka industrija	9.749	3,52%	40%
Snabdijevanje električnom energijom	5.360	1,94%	40%
Snabdijevanje vodom	807	0,29%	40%
Građevinarstvo	22.278	8,05%	40%
Trgovina na veliko i na malo i popravka motornih vozila i motocikla	46.261	16,72%	40%
Saobraćaj i skladištenje	4.893	1,77%	40%
Usluge pružanja smještaja i ishrane	18.645	6,74%	40%
Informisanje i komunikacije	4.103	1,48%	40%
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	13.681	4,94%	40%

Poslovanje nekretninama	2.162	0,78%	40%
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	6.352	2,30%	40%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.511	0,91%	40%
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	0	0,00%	40%
Obrazovanje	158	0,06%	40%
Zdravstvo i socijalna zaštita	100	0,04%	40%
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	2.219	0,80%	40%
Ostale uslužne djelatnosti	965	0,35%	40%
Fizička lica	111.259	40,20%	45%
Nerezidenti	16.383	5,92%	40%
Ukupno	276.747		

U grafiku u nastavku prikazana je izloženost banke prema regionima u decembru 2023. godine.

Obveznički portfolio Banke na dan 31.12.2023. godine iznosi 350 miliona EUR, čija je struktura prema klasifikacionim grupama prikazana u sledećoj tabeli:

Klasifikacija	Procentat portfolija
A	92,04%
B1	6,36%
B2	0,60%
C1	0,58%
C2	0,06%
E	0,36%
Ukupno	100,00%

Tržišni rizik

U okviru **tržišnih rizika**, Banka analizira sledeće rizike: rizik kamatne stope iz bankarske knjige, devizni rizik i pozicijski rizik.

Rizik kamatne stope iz bankarske knjige predstavlja potencijalni negativan uticaj promjena kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost kapitala (EVE) i neto kamatne prihode Banke.

Prilikom izračuna uticaja promjene kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost kapitala putem gap analize, razmatran je uticaj u šest scenarija promjene kamatnih stopa:

- paralelni šok rasta;
- paralelni šok pada;
- šok nakošenja (eng. steepener), kratkoročne stope padaju, a dugoročne rastu;
- šok izravnanja (eng. flattener), kratkoročne stope rastu, a dugoročne padaju;
- šok rasta kratkoročnih kamatnih stopa;
- šok pada kratkoročnih kamatnih stopa.

Najveći uticaj na ekonomsku vrijednosti kapitala paralelni šok pada kamatnih stopa u kojem dolazi do promjene ekonomske vrijednosti kapitala u iznosu od 7.54%. Navedena vrijednost je znatno iznad zakonski propisanog limita od 20%.

Uticaj paralelnog rasta kamatnih stopa od 200 bp na neto prihode od kamata iznosi -554,36 hiljade EUR.

Devizni rizik nema značajnijeg uticaja na ukupan rizični profil Banke. U tabeli je prikazana neto otvorena devizna pozicija po pojedinačnim valutama na dan 31.12.2023. godine.

Devizna pozicija – 31. decembar 2023. (konvertovano u EUR)

Deviza	Aktiva	Obaveze	Neto pozicija
AUD	19.873	-20.630	-757
CAD	44.587	-18.621	25.966
DKK	20.509	-281	20.228
JPY	0	0	0
KWD	0	0	0
NOK	854	0	854
SEK	0	-405	-405
CHF	3.989.627	-3.983.340	6.287
GBP	1.336.877	-1.369.581	-32.705
USD	32.180.636	-31.595.947	584.690

Pozicijski rizik

Pozicijski rizik predstavlja rizik gubitaka uslijed promjene cijena finansijskih instrumenata. Na dan 31.12.2023. godine Banka nije imala pozicije u trgovačkoj knjizi.

Rizik likvidnosti

S obzirom na strateška opredjeljenja Banke održavanje visokog nivoa likvidnosti predstavlja imperativ u procesu upravljanja ovim rizikom. Reputacija visoko likvidne banke posebno je od značaja za obezbjeđenje rasta poslovanja kroz rast depozita stanovništva i privrede.

Mjerenje i praćenje rizika likvidnosti vrši se:

- Projektovanjem i praćenjem priliva i odliva novčanih sredstava;
- Mjerenjem i praćenjem koncentracije depozita i drugih izvora finansiranja;
- Mjerenje i praćenje pokazatelja likvidnosti;
- Uspostavljanjem, praćenjem i održavanjem adekvatne ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava;
- Stres testiranjem;
- Mjerenjem, praćenjem i procjenom varijabilnosti depozita ;
- Praćenjem potencijalnih obaveza evidentiranih u vanbilansu Banke;
- Korišćenjem finansijskih instrumenata za uspostavljanje adekvatne kompozicije sredstava i izvora sredstava;
- Utvrđivanjem indikatora likvidnosti i njihovim korišćenjem u procesu praćenja likvidnosti Banke.

Jedan od načina upravljanja rizikom likvidnosti predstavlja upravljanje ročnom strukturom sredstava i obaveza Banke. Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza utvrđuje se prema ugovorenom i očekivanom dospijeću, pri čemu se kod očekivanog dospijeća vrši metodološko usklađivanje novčanih tokova. Banka u svim zonama dospijeća ima pozitivan gap očekivanih novčanih tokova.

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza na dan 31. decembar 2023. godine.
(prema očekivanom dospijeću)

U hiljadama EUR

	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	202,830				21,393		224,223
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>							
Kredit i potraživanja od banaka	66,007		3,500	7,758			77,265
Kredit i potraživanja od klijenata	7,902	19,078	27,130	64,102	112,699	17,500	248,411
HOV	39,048	17,796	97,896	23,570	130,870	36,681	345,861
Ostala finansijska sredstva	2,762						2,762
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>							
HOV						6,368	6,368
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>							
HOV							0
Ostala poslovna potraživanja	5,037						5,037
Ukupno	323,587	36,874	128,526	95,430	264,963	60,549	909,928

Finansijske obaveze							
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>							
Depoziti banaka	2,380			10	25		2,415
Depoziti klijenata	76,637	66,275	119,194	183,839	331,607	11,300	788,852
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	233	111	327	631	6,477	4,149	11,928
Ostale finansijske obaveze	243						243
Ostale obaveze	19,943				6,438		26,381
Subordinisani dug	289				12,972		13,261
Ukupno:	99,725	66,386	119,521	184,480	357,519	15,449	843,080
Ročna neusklađenost	223,862	-29,512	9,005	-89,050	-92,556	45,100	66,848
Kumulativni GAP:	223,862	194,349	203,355	114,305	21,749	66,848	

Operativni rizik

Operativni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarenja gubitka za Banku, usled neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan Banke za obavljanje određenih poslova za Banku, slabosti ili propusta u izvršavanju poslova ili internih procesa, rada zaposlenih, protivpravnih radnji i eksternih događaja, koji mogu Banku izložiti riziku.

Upravljanje operativnim rizicima regulisano je internim aktima Banke, kao i aktima Centralne Banke Crne Gore. Banka svakodnevno identifikuje događaje koji su nastali usled izloženosti operativnim rizicima. O identifikovanim rizicima, nastalim gubicima, kao i mjerama koje je potrebno preduzeti u cilju rješavanja identifikovanih problema izvještavaju se Upravni odbor i Odbor za nefinansijske rizike. U dijelu upravljanja operativnim rizikom konstantno se primjenjuje unaprijeđenje postojećih procesa, i to u najvećem dijelu vezano za edukaciju zaposlenih o važnosti identifikacije i prijavljivanja događaja vezano za operativne rizike, zatim unaprijeđenja u identifikaciji i procjeni operativnih rizika u okviru procesa samoprocjene, u oblasti novih proizvoda, procesa i sistema i prilikom eksternalizacije poslovnih aktivnosti.

Cilj upravljanja operativnim rizikom Banke je uspostavljanje efikasnog i efektivnog sistema upravljanja operativnim rizicima, polazeći od brojnih faktora rizika kojima je Banka izložena u obavljanju svojih aktivnosti, uključujući obim, sofisticiranost, prirodu i kompleksnost aktivnosti Banke a kojim se obezbjeđuje:

- identifikovanje postojećih izvora operativnih rizika i izvora operativnih rizika koji mogu nastati uvođenjem novih proizvoda, sistema ili aktivnosti ;
- mjerenje operativnog rizika, tačnom i blagovremenom procjenom tog rizika;
- praćenje operativnih rizika analizama stanja, promjena i trendova izloženosti tom riziku;
- kontrolisanje operativnih rizika kroz održavanje tog rizika na nivou prihvatljivom za Banku, njegovo smanjenje ili potpuno eliminisanje;
- definisanje ovlašćenja i odgovornosti u procesu uspostavljanja sistema upravljanja operativnim rizikom;
- sistem izvještavanja i informisanja.

Operativnim rizikom se upravlja decentralizovano tako da su organizacione jedinice kod kojih postoji operativni rizik odgovorne za upravljanje istim u saradnji sa Sektorom za upravljanje operativnim, tržišnim i ostalim rizicima, koji je zadužen da pruža podršku kod identifikacije, mjerenja, ublažavanja i praćenja rizika, i da obezbijedi metodologiju koja pomaže izvršiocima da blagovremeno i sistematski upravljaju rizikom.

Regulatorni kapital i adekvatnost kapitala

Ukupni regulatorni kapital banke na 31.12.2023. godine iznosi **58,139** miliona EUR i sastoji se od:

- Redovnog osnovnog kapitala u iznosu od **50,829** miliona EUR.
- Dopunskog kapitala u iznosu od **7,310** miliona EUR.

Koeficijenti adekvatnosti kapitala i minimalno zahtjevan regulatorni koeficijenti prikazani su u sledećoj tabeli:

CAR	31.12.2023.	Min
CET1*	14.28%	9.12%
T1**	14.28%	11.08%
Total***	16.33%	13.69%

*Koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala

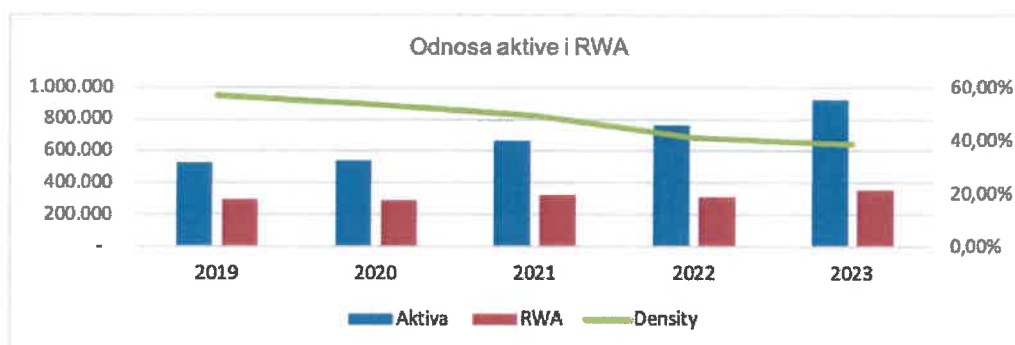
**Koeficijent adekvatnosti osnovnog kapitala

*** Koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala

Navedeni minimalni kapitalni koeficijenti uključuju kapitalne bafere kao i zahtjev za kapitalom u okviru stuba II Bazelskog okvira određen supervizorskom procjenom od strane Centralne Banke Crne Gore.

Svi koeficijenti su znatno iznad zakonski propisanih minimuma.

Banka u zadnjih pet godina bilježi pozitivan trend u odnosu aktive i RWA što ukazuje na poboljšanje rizičnog profila sredstava.

IV NAČINI ZAŠTITE OD RIZIKA

Zaštita od rizika plasmana se radi proaktivnom i preliminarnom analizom na osnovu odnosa prinosa i rizika (klasifikacije po rejting agencijama i CBCG i očekivanih prinosa/kamata), poredjenja sličnih investicija i alternativa. Banka se bavi predanalizama prije investiranja (pregledom javno publikovanih rejtinga, korišćenjem eksternih rejtinga, etc.). Faktori kreditnog rizika se mogu mijenjati i tokom trajanja plasmana, pa se donose odluke o zadržavanju, redukovanju, prodaji ili reprogramiranju plasmana.

Kreditni rizik se definiše kao rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika (default dužnika) ili usled pogoršanja kreditnog rejtinga dužnika.

Mjerenje i procjena kreditnog rizika se istovremeno vrše na nivou računa (dužnika) kao i na nivou kreditnog portfolija.

- Na nivou dužnika utvrđuje se potencijalna rizičnost klijenta na osnovu skupa karakteristika rizika. Za stanovništvo, te karakteristike obuhvataju socio-demografske i bihevioralne karakteristike, dok se za korporativne klijente klijente kreditna sposobnost i potencijalni kreditni rizik utvrđuju na osnovu skupa parametara finansijskog rizika (koji se odnose na finansijsko stanje klijenta), kao i poslovnog rizika i rizika privredne grane. Značaj pojedine karakteristike rizika za svrhe predviđanja budućeg rizika klijenta se utvrđuje na osnovu analize istorijskih podataka koje Banka posjeduje o svojim klijentima. Sumiranje svih karakteristika rizika ponderisanih vjerovatnoćom njihovog nastanka, daje opštu mjeru rizika za pojedinog dužnika.
- Banka istovremeno vrši i mjerenje kreditnog rizika na nivou cjelokupnog portfolija. Banka kontinuirano vrši procjenu svog kreditnog portfolija u smislu promjena u kvalitetu, sastavu i nivou rezervisanja, i identifikuje uzroke takvih promjena ili mogućeg neispunjenja ciljnih rezultata. Analiza rizika na nivou portfolija, analiza pod-segmenata portfolija, kontinuirano testiranje efikasnosti procesa i primjene limita utvrđenih na osnovu rizika dobijaju sve veći značaj za kreditnu aktivnost Banke.

Zaštita od rizika na nivou računa i portfolija se vrši na način što se plasmani kolateralizuju, pored procjene cash flow-a (primarnog izvora naplate), kao sekundarni izvori naplate mogu se koristiti: depoziti, garancije, jemsta, sudužnici, žiranti, hipoteke, cesije.

Prate se i nekolike klase rizika koje uključuju: 1. Promjene kamatnih stopa, 2. Rizik reinvestiranja, 3. Rizik prijevremenog vraćanja i opcije opoziva (call risk), 4. Rizik likvidnosti, 5. Rizik deviznih kurseva, 6. Rizik inflacije, 7. Makroekonomski i eksterni rizici.

Zaštita od istih rizika se vrši na sledeći način:

Kako se rizik od kamatne stope sastoji od serije cash flow-a, rizik kod fiksnih stopa od kamatne stope se uvećava kako raste kamatna stopa. Kako raste kamatna stopa na tržištu, postojeći ugovori imaju fiksne prihode od kamata, postojeći plasmani vrijede manje i manje su atraktivni (da je novac bio na računu mogao bi se plasirati po većim stopama i ostvariti veći prihod, oportuni trošak). Kako su prinosi manji od potencijalnih, mogućnost prodaje tih plasmana se smanjuje, tj snižava se vrijednost plasmana.

Banka prati promjene kamatnih stopa i proaktivno se uskladjuje pokušajem da ima horizontalnu ili ročnu uskladjjenost, samim tim i manje ročne gap-ove. Novi plasmani prate tržište i periodična uskladjivanja pasivnih i aktivnih kamatnih stopa kako bi kamatni spread ostao na istom nivou i omogućio Banci bolju profitabilnost.

Reinvesticioni rizik je vezan za ročnost. Što je kraći rok to je manji rizik. Manji je rizik da će novi plasmani imati značajnije promjene u kamatnim stopama i uslovima po kojima će biti plasirani u odnosu na tekuće. Banka vrši dominantno kratkoročne plasmane. U Banci dominantno učešće imaju plasmani pravnim licima, manji dio su plasmani fizičkim licima i mahom dominiraju potrošački, gotovinski krediti i kartice, a minimalno stambeni krediti.

Prosječan preostala ponderisana ročnost plasmana data je u sledećoj tabeli:

Ponderisana ročnost	
Cjelokupan portfolio	3.09
Fizička lica	4.08
Pravna lica	2.30

Rizik od prijevremenog vraćanja je rizik od nemogućnosti predviđanja cash flow-a, planiranja i praćenja. Ovaj rizik, Banka smanjuje ugovaranjem klauzula o naknadi za prijevremeno vraćanje plasmana, a koje su uskladjene sa zakonom o potrošačkim kreditima. Naknada ima isključivu svrhu kompenzacije za troškove na osnovu plaćanja kamata za depozite i kreditne linije iz kojih se finansira i prati ročnu uskladjenost plasmana sa izvorima (pasivom, depozitima i pozajmicama).

Rizik likvidnosti se ogleda u nemogućnosti Banke da se obezbijede sredstva na tržištu za finansiranje aktivnosti pod istim ili sličnim uslovima, kao i da proda plasmane pod istim ili sličnim uslovima. Banka se štiti od toga, nastojanjem maksimalnog uskladjivanja pozicija plasmana sa izvorima i smanjenjem ročnih gap-ova. Novi plasmani prate spread-om nove cijene izvora. Transakcioni troškovi nabavke kreditnih linija, depozita i prodaje plasmana se kompenzuju naknadama i praćenjem istih na aktivnoj strani bilansa Banke.

Zaštita od deviznog kursa se vrši valutnom uskladjenošću plasmana sa izvorima i pokušajem da Banka ima neto otvorenu deviznu poziciju na što manjem nivou. Na taj način promjene deviznog kursa se ne odražavaju na bilans uspjeha, imaju neutralnu poziciju jer plus na strani aktive je minus na strani pasive i obrnuto. Takođe, Banka sagledava valutu klijenta u kojoj isti posluje i ima cash flow, pa takvim klijentima odobrava valutne plasmane ili vrši investiranja.

Postoje mnogi eksterni faktori i makroekonomski činioci koji se ne mogu predvidjeti i vidjeti u sadašnjem trenutku. Ovdje su uključeni i politički rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da redovno servisiraju svoje obaveze, tu su i regulatorni rizik, transferi kapitala, prirodne katastrofe, korporativna restrukturiranja, kupovine, spajanja, akvizicije, itd. Banka prati rejtinge zemalja i raspoložive informacije i pokušava da drži rizik koncentracije na pojedine zemlje, proizvode, klijente, itd, u okviru limita koji ne mogu ugroziti opstanak i poslovanje Banke.

Operativne rizike, Banka smanjuje što većim stepenom automatizacije, procedura, duplih kontrola, edukacijom internih revizija kao i cjelokupnim sistemom internih kontrola.

V ULAGANJA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

U dijelu zaštite životne sredine, kao jednim od važnih segmenata zaokreta ka Održivijem poslovanju, koji je Banka preduzela, nastavlja se sa aktivnostima. Vizija Banke je da postane regionalni lider u pogledu trajne posvećenosti pozitivnom uticaju na zemlju i životnu sredinu.

Kao partner značajnom segmentu stanovništva i sektora preduzeća, Banka je prepoznala odgovornost da usmjerava i podržava zajednicu u njenim nastojanjima orijentisanim na održivost.

Posvećena je proširenju spektra usluga koje nudi kao i unapređenju sistema podrške koji obezbjeđuje svojim klijentima.

Time što je postala prva i do danas jedina banka u regionu koja je potpisala principe odgovornog bankarstva Ujedinjenih nacija, čini značajan korak ka usklađivanju svog poslovanja sa globalnim ciljevima održivosti. Namjera je Banke da postavi visoke etičke standarde za sebe i inspiriše druge u regionu da ih slijede. Štaviše, izvjesno je da će Banka biti prepoznata i kao prva crnogorska banka koja je objavila izvještaj o održivosti i izvršila procjenu materijalne značajnosti različitih poslovnih segmenata, što odražava posvećenost Banke transparentnosti i odgovornim poslovnim praksama. Ipak, postoji svijest o tome da je Banka i dalje na putu stalnog poboljšanja u ovoj oblasti. Cilj Banke je da stvori okvir za mjerenje uticaja Banke na životnu sredinu i društvo i da vodi svojim primjerom.

Brundtlandov izveštaj iz 1987. definisao je održivi razvoj kao: „Razvoj koji zadovoljava potrebe sadašnje generacije bez ugrožavanja sposobnosti budućih generacija da zadovolje svoje sopstvene potrebe“. S tim u vezi Banka usklađuje svoju poslovnu misiju ali i viziju:

“U Hipotekarni banci, dok se naša primarna misija vrti oko stvaranja i očuvanja bogatstva naših klijenata, naša posvećenost se proteže dalje od finansijske dobiti. Mi smo istaknuta institucija u zemlji koja ima bogatu i složenu istoriju, i volimo da mislimo o sebi kao o agentu koji podržava rast i razvoj naše nacije, što se vidi u nevjerojatnim promjenama koje je Crna Gora doživjela na svom državnom razvojnom putu. Mi sami prepoznajemo značaj održivog razvoja, pridajući najveći značaj dobrobiti životne sredine i zajednice u kojima poslujemo. U savremenom okruženju, integracija principa zaštite životne sredine, društva i upravljanja nije samo opcija već imperativ odgovornog poslovnog ponašanja. Čvrsto vjerujemo da bi zanemarivanje ESG razmatranja u našim operacijama i strateškim nastojanjima bilo nezamislivo, što odražava našu posvećenost njegovanju harmonične ravnoteže između finansijskog prosperiteta i šireg blagostanja našeg ekosistema.”

VI PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Tokom 2023. godine se nastavila nepovoljna geopolitička situacija, kao i dalja borba protiv inflacije. Prognoze svjetskog ekonomskog rasta i dalje nisu baš sjajne, što navodi na očekivanja da će i u 2024. godini rast biti spor i neizvjestan.

Prateći trendove kretanja opštih makroekonomskih pokazatelja globalne ekonomije, ali i crnogorske ekonomije, Banka svoju razvojnu orijentaciju usmjerava i dalje na podizanje kvaliteta usluge svojim klijentima u svim oblastima poslovanja, uz očuvanje postojećih vrijednosti, što i dalje podrazumijeva da Banka i u narednom periodu drži fokus na:

- kontinuiranom inoviranju postojećih tehničkih rješenja u upotrebi digitalnih servisa Banke, kako bi povećala dostupnost i kvalitet proizvoda i usluga;
- jačanju unutrašnjih kapaciteta kroz kontinuirane edukacije zaposlenih, otvaranje novih i inoviranje postojećih poslovnih jedinica;
- kontinuiranom praćenju i unapređivanju sistema internih kontrola na svim nivoima poslovanja radi obezbjeđivanja i održavanja kvaliteta poslovanja na visokom nivou, pokretanja inicijativa za rast prihoda i optimizaciju operativne efikasnosti;

a sve u cilju zadovoljenja svih stejkholdera Banke.

Edukacija i razvoj zaposlenih je jedna od osnovnih stavki u budućem period, kojoj će se u toku 2024. godini posebno obratiti pažnja.

I tokom 2024. godine, Banka će nastaviti da sprovodi aktivnosti u cilju usklađivanja sa kompleksnom regulativom, harmonizovanom sa standardima EU.

Na kraju, i tokom 2024. godine Banka će nastaviti da pruža podršku društvenoj zajednici u različitim oblastima – obrazovanju, kulturi, zdravstvu, čime ćemo doprinosti društvenom i ekonomskom napretku.

VII ISTRAŽIVANJA, RAZVOJ I ULAGANJA U OBRAZOVANJE ZAPOSLENIH

U ovom segmentu poslovanja Banka je nastavila sa promovisanjem i aktivnostima na afirmaciji aktuelnih vrijednosti.

Banka kontinuirano prati i učestvuje u istraživanjima tržišta, kao i analizama koje objavljuju renomirane agencije, tako da pribavljene podatke koristi za pozicioniranje brenda.

Ključni elementi uspješnosti i naše organizacione kulture zasnivaju se na znanjima, vještinama i posvećenosti naših zaposlenih. Stoga, Banka kontinuirano planira razvoj i unapređenje vještina zaposlenih, kako organizovanjem edukacija, uz pomoć iskusnih, kompetentnih zaposlenih, tako i angažovanjem renomiranih inostranih konsultanata/konsultantskih firmi, specijalizovanih za upravljanje ljudskim resursima.

Osobito smatramo važnim da naglasimo specijalističke edukativne seminare namijenjene našem prodajnom osoblju, odnosno zaposlenima koji su na pozicijama gdje se najčešće ostvaruje komunikacija sa klijentima, a sa ciljem unapređenja njihovih vještina komunikacije, stilova prilagođenih različitim fazama te komunikacije, kao i dalje razvijanje vještina razumijevanja potreba klijenata, a u najboljem njihovom interesu. Dodatno, Banka je privržena konceptu kontinuiranog razvoja zaposlenih na menadžerskim pozicijama, pa angažuje eksterne konsultantske timove, za unapređenje njihovih vještina, saglasno savremenim standardima.

Banka je u toku 2023. godine organizovala nekoliko seminara, treninga i radionica, i to:

- “Interna komunikacija”;
- “Feedback”;
- “Orijenting”;
- Prevencija zloupotrebe platnih kartica;
- Otvaranje, vođenje i ukidanje računa – izmjene i izazovi;
- Zakon o međubankarskim naknadama – prezentacija, izazovi i promjene.

VIII OTKUP SOPSTVENIH AKCIJA

Tokom 2023. godine Banka nije otkupljivala sopstvene akcije.

IX FINANSIJSKI INSTRUMENTI OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA BANKE

Od finansijskih instrumenata koje je Banka koristila, a koji su od značaja za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja i za utvrđivanje aktive, pasive, finansijskog stanja i dobiti ili gubitaka izdvajaju se dvije serije subordinisanih obveznica koje je Banke izdala 2019 i 2021. godine, a koje su pozitivno uticale na povećanje dugoročnih izvora finansiranja i učvršćenja pokazatelja kapitalne adekvatnosti Banke. U julu mjesecu 2023. godine, dospijela je druga serija subordiniranih obveznica u nominalnom iznosu od 4 miliona EUR.

X MREŽA POSLOVNIH JEDINICA BANKE

Mreža poslovnih jedinica Banke obuhvata filijale i ekspoziture:

Filijala Podgorica

Adresa: Ul. slobode br. 91
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.podgorica@hb.co.me

Filijala Nikšić

Adresa: Trg Save Kovačevića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.niksic@hb.co.me

Filijala Bar

Adresa: Ul. Maršala Tita bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.bar@hb.co.me

Filijala Budva

Adresa: Mediteranska bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.budva@hb.co.me

Filijala Kotor

Adresa: SC Kamelija, Trg M. Petrovića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.kotor@hb.co.me

Filijala Herceg Novi

Adresa: Trgt Nikole Đurkovića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.hercegnovi@hb.co.me

Filijala Bijelo Polje

Adresa: Ul. Slobode bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.bijelopolje@hb.co.me

Filijala Berane

Adresa: Ul. Mojsija Zečevića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.berane@hb.co.me

Filijala Ulcinj

Adresa: Bul. Semi Fraseri bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.ulcinj@hb.co.me

Filijala Danilovgrad

Adresa: Baja Sekulića br. 8
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.danilovgrad@hb.co.me

Filijala Herceg Novi

Adresa: Bijela bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.hercegnovi@hb.co.me

Filijala Herceg Novi

Adresa: Kompleks PORTONNOVI, Donje naselje 04
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.hercegnovi@hb.co.me

Filijala Podgorica

Adresa: Ul. Josipa Broza Tita br. 67
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.centrala@hb.co.me

Filijala Podgorica

Adresa: Bul. Svetog Petra Cetinjskog br.130
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.podgorica1@hb.co.me

Filijala Podgorica

Adresa: Ul. Đoka Miraševića M3
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.podgorica2@hb.co.me

Ekspozitura Podgorica

Adresa: Cetinjski put bb, Donja Gorica
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.podgorica3@hb.co.me

Ekspozitura Podgorica

Adresa: Cetinjski put bb Shopping mol
BIG FASHION
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.podgorica@hb.co.me

Filijala Cetinje

Adresa: Ul. Bajova br. 74
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.cetinje@hb.co.me

Filijala Tivat

Adresa: Ul. 21. Novembra br. 21
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.tivat@hb.co.me

Filijala Tivat – Porto Montenegro

Adresa: Porto Montenegro, zgrada Teuta, Obala bb
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.porto.montenegro@hb.co.me

Filijala Žabljak

Adresa: Narodnih heroja bb
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.zabljak@hb.co.me

XI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I POKAZATELJI

BILANS STANJA

na dan 31. decembra 2023. godine (u '000 EUR)

	SREDSTVA	31-Dec-2022	31-Dec-2023
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	328,197	224,223
2.	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	473,391	674,300
2.a.	Kredit i potraživanja od banaka	34,018	77,265
2.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	236,812	248,411
2.c.	Hartije od vrijednosti	200,539	345,861
2.d.	Ostala finansijska sredstva	2,021	2,762
3.	Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	5,875	6,368
3.a.	Kredit i potraživanja od banaka	-	-
3.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	-	-
3.c.	Hartije od vrijednosti	5,875	6,368
3.d.	Ostala finansijska sredstva	-	-
4.	Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	-	-
4.a.	Kredit i potraživanja od banaka	-	-
4.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	-	-
4.c.	Hartije od vrijednosti	-	-
4.d.	Ostala finansijska sredstva	-	-
5.	Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja	-	-
6.	Derivati koji se drže zbog zaštite od rizika	-	-
7.	Promjene u fer vrijednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
8.	Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-
9.	Investicione nekretnine	-	-
10.	Nekretnine, postrojenja i oprema	8,750	9,129
11.	Nematerijalna sredstva	2,056	2,306
12.	Tekuća poreska sredstva	-	-
13.	Odložena poreska sredstva	109	43
14.	Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
15.	Ostala sredstva	4,460	5,037
16.	UKUPNA SREDSTVA:	822,839	921,405

OBAVEZE			
17.	Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	719,833	803,438
17.a.	Depoziti banaka i centralnih banaka	2,460	2,415
17.b.	Depoziti klijenata	701,434	788,852
17.c.	Kreditni banaka i centralnih banaka	-	-
17.d.	Kreditni klijenata koji nijesu banke	15,764	11,928
17.e.	Hartije od vrijednosti	-	-
17.f.	Ostale finansijske obaveze	174	243
18.	Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja	-	-
19.	Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-
20.	Derivatne finansijske obaveze kao instrument zaštite	-	-
21.	Promjene fer vrijednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
22.	Rezerve	1,068	924
23.	Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
24.	Tekuće poreske obaveze	1,178	2,233
25.	Odložene poreske obaveze	-	15
26.	Ostale obaveze	20,961	26,381
27.	Subordinisani dug	17,348	13,261
28.	UKUPNE OBAVEZE:	760,388	846,252
KAPITAL			
29.	Akcijski kapital	52,362	52,362
30.	Emisione premije	-	-
31.	Neraspoređena dobit	4,341	10,383
32.	Dobit/gubitak tekuće godine	6,042	12,257
33.	Ostale rezerve	-294	151
34.	Interesi bez kontrolnog uticaja u kapitalu	-	-
35.	UKUPAN KAPITAL: (29. do 34.)	62,451	75,153
36.	UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE: (28. + 35.)	822,839	921,405

BILANS USPJEHA

od 1. januara do 31. decembra 2023. godine (u '000 EUR)

	POZICIJA	31-Dec-2022	31-Dec-2023
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	18,390	24,383
2.	Prihodi od kamata na obezvrijeđene plasmane	732	902
3.	Rashodi od kamata i slični rashodi	2,529	2,169
I.	NETO PRIHODI OD KAMATA (1 + 2 - 3)	16,593	23,117
4.	Prihodi od naknada i provizija	23,101	28,997
5.	Rashodi naknada i provizija	13,493	17,337
II.	NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA (4 - 5)	9,607	11,664
6.	Neto dobitak / gubitak usled prestanka priznavanja finansijske instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	3	-41
7.	Neto dobitak/gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja	-59	901
8.	Neto dobitak / gubitak od finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koji se ne drže radi trgovanja	-	-
9.	Promjena fer vrijednosti u računovodstvu zaštite od rizika (hedžing)	-	-
10.	Neto gubici/dobici od kursnih razlika	1,193	1,245
11.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	-5	273
12.	Ostali prihodi	314	135
13.	Troškovi zaposlenih	7,255	7,040
14.	Troškovi amortizacije	2,514	2,572
15.	Opšti i administrativni troškovi	7,920	9,310
16.	Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata	-	-
17.	Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspjeha	2,709	3,561
18.	Troškovi rezervisanja	-13	148
19.	Ostali rashodi	72	129
III.	DOBITAK/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA: I+II+6+7+8+9+10+11+12-13-14-15-16-17-18-19	7,191	14,533
21.	Porez na dobit	1,149	2,276
22.	NETO PROFIT/GUBITAK (III - 21)	6,042	12,257

Račun dobiti i gubitka

Banka je u 2023. godini ostvarila dobit u neto iznosu 12.257 miliona EUR. Prihodi od kamata u odnosu na prethodnu godinu veći su za 32,23% i iznose 25.286 miliona EUR, što je posljedica ulaganja u hartija od vrijednosti i povećanja kreditne aktivnosti klijenata.

Prihodi od naknada u odnosu na prethodnu godinu veći su za 25,53% i iznose 28.997 miliona EUR. Rast prihoda od naknada se najvećim dijelom odnosi na porast prihoda od naknada vezanih za kartično poslovanje, platni promet i investiciono bankarstvo. Neto prihodi od naknada iznose 37,54% neto prihoda iz redovnog poslovanja Banke.

Ostali prihodi u odnosu na prethodnu godinu veći su za 73,56% i iznose 2.513 miliona EUR.

Troškovi redovnog poslovanja, uključujući amortizaciju, iznose 19.051 miliona EUR i veći su za 7,26% u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje troškova posljedica je povećanih aktivnosti Banke koje se odnose na razvoj poslovne mreže, broja zaposlenih, kao i ostalih troškova koji prate poslovanje Banke.

Kapital

Ukupan kapital Banke na dan 31.12.2023. iznosi 75.153 miliona EUR. U odnosu na prethodnu godinu, kapital je povećan za 20,34%.

Na dan 31. decembar 2023. godine nominalna vrijednost akcionarskog kapitala iznosi 52.362 miliona EUR. Akcionarski kapital sastoji se od 10.241.148 akcija, svaka nominalne vrijednosti 5,1129 EUR.

Pokazatelji

Polozicija Banke u crnogorskom bankarskom sistemu na osnovu poslednjih, javno poznatih, podataka o finansijskim izvještajima svih banaka u Crnoj Gori na 31.12.2023.godine:

BILANSNE KATEGORIJE	HB	CG SISTEM	% učešće HB u CG sistemu	Rang HB u CG sistemu
	(' 000 000 EUR)			
Hartije od vrijednosti	352	1.315	27%	1
Kredit i potraživanja od banaka i klijenata	326	3.961	8%	4
Depoziti banaka i klijenata	791	5.482	14%	3
Ukupan kapital	75	820	9%	4
Bilansna suma	921	6.734	14%	3
Neto prihodi od kamata	23	234	10%	4
Neto prihodi od naknada i provizija	12	65	18%	2
Neto profit	12	146	8%	5

Finansijski pokazatelji poslovanja na 31.12.2023.godine:

- ROAA - 1,41%
- ROAE - 17,82%

UPRAVNI ODBOR

Članica Upravnog odbora
Jelena Vuletić

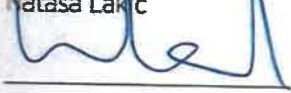
Članica Upravnog odbora
Ana Golubović

Član Upravnog odbora
Nikola Spasić

Članica Upravnog odbora
Nataša Lakić

Predsjednik Upravnog odbora
Esad Zaimović

